

.....
228.789

228.789

RAKOSI
BOBBY
ÉS
CSIBA

OSZK

N. M.

Bobby és Csiba

Két kutya története
írtta
Rákosi Viktor.
Káder István rajzaival

BOBBY ÉS CSIBA

KÉT KUTYA
TÖRTÉNETE

∴ IRTA ∴

RÁKOSI
VIKTOR

ZÁDOR ISTVÁN
∴ RAJZAIVAL ∴

RÉVAI-KIADÁS

Paul
448 ¹²/₃

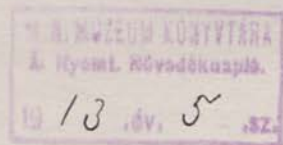
Utánnyomás és fordítás tilos.

Országos Széchényi Könyvtár

228789

BUDAPESTI HÍRLAP NYOMDÁJA.

ELSŐ FEJEZET.

Trunduzia ébredése.

Serteperti Trunduzia bárókisasszony föl-
ébredvén álmából, egy hófehér, bolyhos
hálóköpenyeget vetett vállaira, pipipiros sze-
gedi papucsot húzott lábacskaire és rendes
szokása szerint a nagy álló tükör elé lépett,
hogy szép jó reggelt mondjon önmagának.
Amint belenézett a tükörbe, örömeben el-
síkoltotta magát. Pedig aki onnan a tükör-
ből reánézett, nem volt se szép, se fiatal.
Szebb se volt, fiatalabb se volt, mint tegnap,
mégis rettentően megörült neki Trunduzia
bárókisasszony.

Miért? Mert azt vette észre, hogy jobb
állán egy új szemölcs kezd nőni. A bal állán
volt már neki egy gyönyörű szép szemölcse
három hosszú szál szőrrel, most ennek a

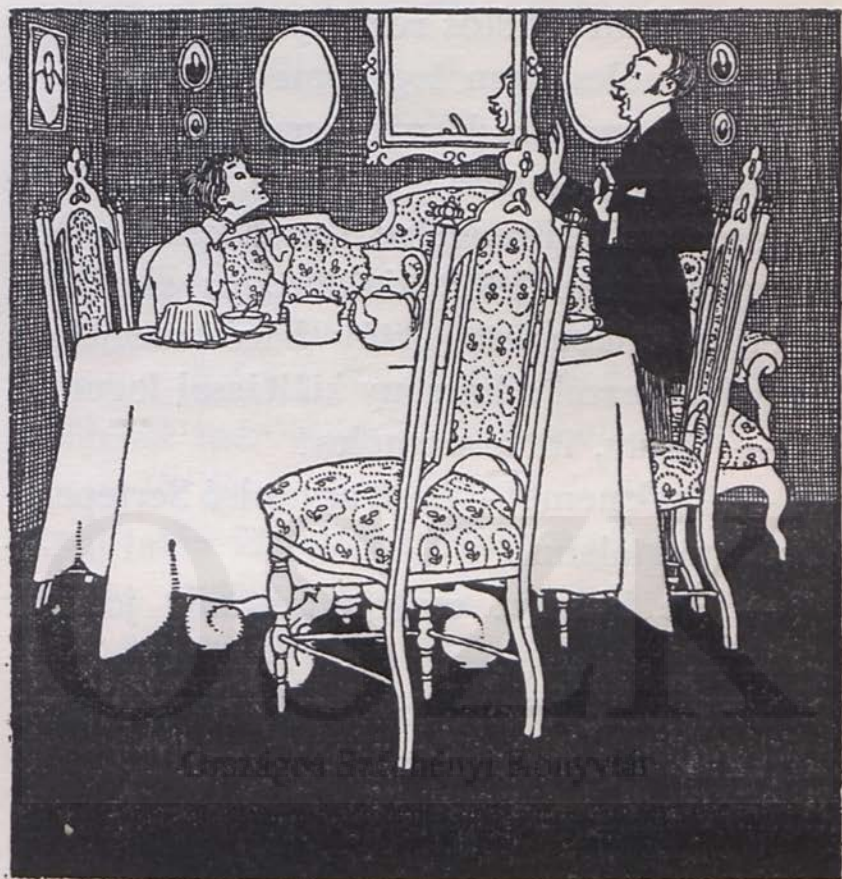
párja, a barátja, vagy talán testvére, a jobb állán kezdett kifelé jövägetni.

És Trunduzia ennek megörült volna? Meg. Miért? Ennek is megvan a maga története. Trunduzia bárónő együtt lakott a testvérbátyjával, Serteperti Oktáv báró úrral. Ők voltak a Serteperti hires, nevezetes báró család két utolsó tagja. Több nem volt se égen, se földön, se padláson. Mikor Trunduzia kisasszony az első szemölcsöt kapta, kétségbe volt esve. Nyeste, vágta, sütögette arcának kellemetlen pamacsát, de hiába, annál jobban nőtt. Végre Oktáv báró, látván huga keservét, ezzel vigasztalta meg:

— Ne búsulj, Druzi, igérem, hogyha még egy szemölcsöd talál nőni, veszek neked egy olyan gyönyörű ölebet, hogy a szíved is kiugrik a helyéből örömében.

Trunduzia, kisasszony letörölte könnyeit, hálásan nyakába borult bátyjának és többé nem kesergett az állán disztelenkedő szőrpamacs miatt. Sőt alig várta, hogy a társa kinőjjön, gondolván, hogy kettővel se lesz már csúnyább, mint amilyen eggyel.

— Oktáv, itt a szemölcs!

Amint látjuk, Oktáv báró óvatos volt az ígéretében, hisz azzal a nyomorult kis ölelbel rögtön megvigasztalhatta volna Trunduziát, — de nem, ő azt mondta, ha még egy támad, majd akkor megkapod a kutyát.

Persze abban a titkos reményben tette, hogy több szemölcs nem fog támadni ebben az életben Trunduzia becses arculatján.

De a végzet nem így akarta. Ezen a kedves szeptemberi reggelen Trunduzia szokottnál gyorsabban felöltözködött, az ebédlőbe sietett s mikor ott Oktáv báró megjelent reggelizni, ezzel a harsány kiáltással fogadta:

— Oktáv, itt a szemölcs!

— Csak nem? — felelt az utolsó Serteperti kissé nyugtalanul.

— De bizony, csak nézd meg jobban közéről.

Serteperti Oktáv bárónak nem kellett elővenni a pápaszemet, se messzelátót, se semmiféle nagyítóüveget, hogy a szemölcs létezéséről meggyőződhessek. Mert ő a pápaszemet mindig a bal szemében hordozta; ez az úgynevezett monokli volt, egy kis kerek üveg, mely úgy oda volt csiptetve a báró szemkarikájába, hogy onnan még tán hat ökörrel se lehetett volna kivontatni. Csak éjjelre tette ezt le onnan, meg mikor fürdött, máskor mindig bele volt téve. Közellépett

tehát Trunduzia bárónőhöz, s komoly arccal nagy vizsgálatot indított.

— Valami motoszkál itt a bőrödön, az bizonyos, — kezdette vékony hangon, — de lehet, hogy ennek holnapra vége lesz. Ha gondosan mosogatom sósborszesszel, elmúlik.

— De nem mosogatom ám, kedves bátyám-
uram, — kiáltott Trunduzia diadalmasan, — az ölebet már meg is rendelheti.

— Jó, jó, — mormogott a báró, — pár napot talán várhatunk vele, én állok szavamnak, az ölebet megkapod, ez bizonyos.

A báró dohogva ült a reggelihez, melyet Kocsonya, az inas, e pillanatban hozott be s amely állott teából és pirított vajaskenyérből. Oktáv úr nem nagyon örült az esetnek s mindent elkövetett, hogy reggelizés közben Trunduziát a második szemölcsről lebeszélje. Mesélte, hogy most már híres doktorok vannak, akik az ilyen testi kinövéseket csodálatos ügyességgel el tudják tüntetni. Trunduzia egy darabig a habos csokoládéjával lévén elfoglalva, nem tett ellenvetést. De mikor két csészével bekebelezett a párolgó italból s

egypár kuglófszeletet lecsusztatott hozzá, egy nagy szem mazsolaszőlővel ügyesen orr-hegyen dobta Oktávot és így szólt:

— Nem, Oktáv, hiába igyekszel, a kutya-ígéret alól nem szabaditalak föl. Inkább legyen két szemölcsöm és egy ölebem, mint egy szemölcsöm se és egy ölebem se.

A báró mirgett-morgott, azután végkép felöltözött és elment a hivatalba.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

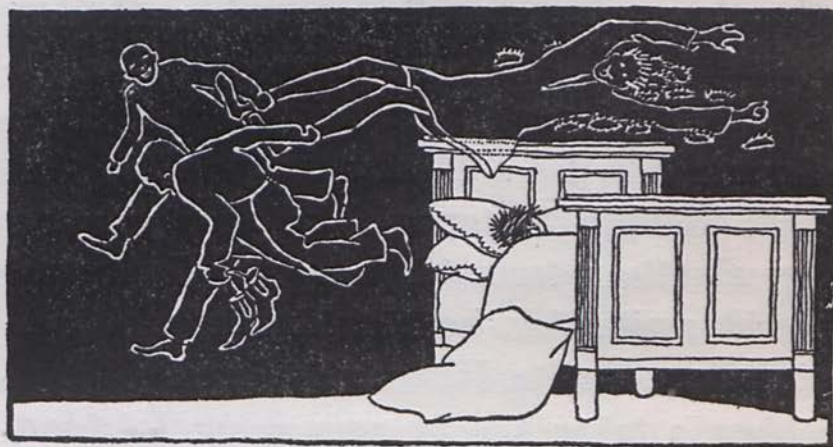
MÁSODIK FEJEZET.

Megösmerkedünk Pupák Jónással.

Serteperti Oktáv báróval a reggeliző asztalnál ösmerkedtünk meg, ahol már simán, kikenve, kifenve jelent meg. Ilyen külsővel ő már a nyilvánosság báró Sertepertije volt, aki ekképen már megjelenhetett embertársai között. De egész máskép festett a nemes báró a fölébredés pillanatában. E perctől kezdve az ebédlőbe való betoppanásáig nagy munkát kellett neki végeznie, hogy fejét rendbeszedje. Sertepertit ugyanis egy szerencsétlen álom üldözte. Minden éjjel megjelent előtte két suszterinas, akik kiragadták ágyából és elvitték Sündisznóországba, ahol egy nagy mezőn százezer darab tövises malac szaladgált. Ott megfogták a két lábát s elkezdték a nemes báróval a sündisznó-hadsereget

gereblyézni, vagyis föl s alá rohantak vele a mezőn. Hát az bizony elég kínos álom s érthető, ha Serteperti kínjában ide-oda forgott, hol a vánkos alá dugta a fejét, hol a paplan alá bújt. Elannyira, hogy reggelre kelve hajának és bajuszának minden szála különvált és a nemes báró maga is úgy nézett ki, mint egy tüskésdisznó. Amint tehát fölébredt és hálóköpenyébe bújt, csöngetett Kocsonyának, az ifjú inasnak, aki először megborotválta a gazdáját, azután hozzáláttak, hogy a meredező tüskéket rendes bajusszá és hajjá csillapítsák. Kenték mindenféle irral, kígyóhájjal, medvezsírral s mind a ketten beleizzadtak, amíg a nagy munkának végére értek. Bajuszkötője is kétféle volt Oktáv bárónak: vasból és selyemszövetből. A vasból valót mindjárt a bajuszára csiptette, mihelyt fölkelte és ott tartotta mosdásig. Mosdás után pedig rákötötte a selyemből valót. Egy orvos, akinek e kellemetlen álom felől panaszkodott, azt tanácsolta neki, borotváltassa le a bajuszt és nyirassa tövig a haját. Majd ha a suszterinasok látják ezt, többet nem

... megfogták a két lábát.

fogják Sündisznóországba cipelni. A báró azonban sokkal hiúbb ember volt, semhogy szép szőke haját és kackiás bajuszát föláldozta volna. Így aztán minden maradt a régiben. Az álom következtében Serteperti mindig kissé izgatottan ébredt föl, de amint visszatért hajának és bajuszának simasága, akképen simultak el lelkének hullámai is. S mikor az ebédlőbe belépett, akkor már egészen a kedves, a nyugodt, az előkelő Serteperti báró volt. Kocsonya, az inasgyerek minden reggel kapott ugyan egy-két szelid pofont, de erre a fiúnak épp oly szüksége volt, mint a gőz-

gépnek a szénre: anélkül nem is működött volna.

. . . Serteperti báró búsan lépkedett a hivatala felé. Ez a váratlan kutyaköltség kutyául bántotta. Serteperti báró lelkét ugyanis úgy alkotta a teremtő, hogy minden pénzt sajnált, amit másra kellett költenie. Még a testvérétől is sajnálta. Hiszen a fősvénység, helyesebben a takarékoság nem rossz tulajdonság, mindenesetre jobb, mint a pazarlás. De ha már annyira megy, mint Sertepertinél, az már csúnya dolog és rosszszívűségegre mutat. Serteperti báró még a betevő falatot is sajnálta másoktól. Otthon folyton szidta a cselédeket, hogy tönkre eszik őt.

A hugát pedig minden evéskor megszólította, hogy ne egyék annyit, mert el talál hizni, holott Trunduzia oly száraz volt, mint a hét sovány esztendő. De ahol az ő becses személye kezdődött, ott véget ért minden aggodalma. Magába tömte a jobbnál-jobb és a legdrágább falatokat. Minden héten előfordult, hogy nyafogva jött haza a hivatalból, s a gyomrát fájdtította. Ilyenkor finom, extra

falatokat kellett neki sütni-főzni, amit azonban pusztán ő evett meg, abból nem kapott senki egy morzsát se. Emellett azonban a rendes ételeket is megette, aminek az lett a vége, hogy ő rendesen kétszer annyit evett, mint a huga. Trunduzia nagyon szerette a bátyját és semmi kifogása sem volt ezen beosztás ellen. Ő, szegény, megelégedett akármivel és akármennyivel. Oktáv csak annyit engedett meg neki, hogy szabad volt két kanárit és egy macskát tartania. De minden hó elsején megcsóválta a fejét, mikor a kendermag-számlát átnézte. Még ezeknek a nyomorúlt madaraknak a kosztját is drágálta. (Fogadni mernék, hogy álmainak állandó alakja is két *éhes* suszterinas volt, akik elől a báró elette a legjobb falatokat. S az Isten így büntette!)

Képzeltető, hogy a báró urat mennyire bántotta ez a váratlanul nyakába szakadt kutyaköltség. Érezte, hogy mint gavallér embernek, meg kell tartania az ígérését. Dicséretére legyen mondva, eszébe se jutott, hogy azt megszegje. Azt azonban nem vehetjük tőle rossz néven, hogy azon törte a

fejét, hogy minél olcsóbban jusson a kutyuskához.

Mikor a hivatal széles lépcsőjén ballagott fölfelé, hirtelen megállt, egyet füttyentett, a fejére ütött és elmosolyogta magát. Mindez azt jelentette, hogy valami mentő gondolat jutott az eszébe. Ezt a mentő gondolatot úgy hívták, hogy Pupák Jónás.

Fölsietett hivatali szobájába, fölvette fehér vászon dolgozókabátját, íróasztala elé ült, szemlét tartott a gondosan elkészített tollak és ceruzák tömege fölött s aztán csöngetett. A csöngetésre belépett Pál úr, a hivatal-szolga. Egészségére kívánta a báró úrnak az éjjeli nyugodalmat, megkérdezte, hogy szolgál a drága egészsége s talán még egyéb dolgokról is megemlékezett volna, de Serteperti közbevágott:

— Küldje be Pupák urat.

— Igenis, értem.

És Pál úr eltávozott. Pupák Jónás a Serteperti oldala mellé rendelt írnok volt a minisztériumban. Egy öreg legény, aki kevés iskolát végezett s azért megrekedt ebben a

nyomoruságos kis állásban. De volt neki egy kiváló tulajdonsága: kutyák dolgában elsőrendű szakértő volt. Minden szabad idejét arra fordította, hogy a kutyákat tanulmányozza. Jó lábon állott az állatkereskedőkkel, akiknek üzletében idejét töltötte s ha egy ebet két napig megfigyelt, már teljesen tisztában volt testi és lelki tulajdonságaival. Ha gazdag embernek születik, bizonyára egész jövedelmét kutyákra költötte volna. De mint szegény ember, ezt nem tehetette. Évekkel ezelőtt volt neki egy gyönyörű kis tanult pincsikutyája, melynek értelmét a gazdája annyira fejlesztette, hogy az állat Pupáknak minden szavát megértette. Nagy fájdalmára szolgált Pupáknak, mikor a kutyája megdöglött, elannyira, hogy a kutya nyakára akasztott kis csengettyűt az eb halála után óraláncára függesztette. Mikor ment, ez a csöngő folyton csilingelt. S ez a szegény irnokban azt a hitet ébresztette, hogy kutyuskája él s utána szalad. Így bolondította magát s ez volt minden öröme az életben.

Pupák Jónás mély hajlongások közt kö-

szöntött be Serteperti báróhoz. Hosszu, sovány öreg ember volt, akinek arcát nagyon furcsává tette az, hogy bajusz helyett olyan sündisznószerű tüskék meredeztek az orra alatt. Asszonyok, akiknek kezét csókolt, azt állították, hogy Pupák véresre szúrta a kezüket a tüskéivel.

— Parancsol a báró úr? — kérdezte Pupák alázatosan.

— Nem parancsolok, édes Pupák, hanem egy szivességre kérem. A hugomnak akarok egy szép kis ölebet venni. Tudom, hogy maga foglalkozik ilyesmivel, azért arra kérem, hogy szerezzen nekem valahol kéz alatt egy olcsó kutyát.

— Minőt?

— Szép legyen és főkép olcsó legyen.

— Szükséges, hogy tudjon kunstokat?

— Mit ért, Pupák úr, kunst alatt?

— Azt, hogy tudjon két lábon járni, eldobott tárgyakat visszahozni, karikán átugrani és más effélét.

— Azt hiszem, az ilyen kutyát nagyon drágán adják.

Pupák Jónás mély hajlongások közt köszöntött be Serteperti báróhoz.

— Igaz, de sokszor a kutyakereskedő maga se tudja, hogy valamelyik kutyájában milyen tudomány rejlik. Én azonban kivalatom az ebecskét, én előttem nem titkolhatja el tudományát.

Serteperti bámulva nézett Pupákra.

— Csak nem tud maga beszélgetni a kutyákkal?

— Majdnem. Higyje el, báró úr, hogy a kutyában van annyi értelmesség, mint egy emberben, némelyikben még több is. Csak

éppen a beszélőtehetsége hiányzik. De mégis meg tudja magát értetni, legalább én megértem. Különösen a kutya szeme, tekintete rendkívül beszédes. Ez neki a főnyelve, de vannak melléknyelvei is. Az ugatásával sokat tud kifejezni. Azután a fülével, a farkával, sőt a lábával is . . . Oh Istenem, — sóhajtott Pupák, — ha gazdag ember volnék és ennek szentelhetném magamat, tessék elhinni, világhírű tudós lenne belőlem. Így még azt sem engedhetem meg magamnak, hogy egy nyomorult kutyát tartsak, akivel magányos óráimban elcseveghetnék. Akkor legalább volna egy hűséges barátom, amit az emberek közt sohasem találtam fel.

És az öreg Pupák sündisznóbajusza remegett a meghatottságtól. Még Serteperti is megsajnálta, pedig a szíve spongyából volt és így szólt:

— No kedves Pupák, majd meglátjuk . . . Én ígérem . . . hogy ha jól megy minden és majd kedvezőbb idők lesznek . . . majd akkor . . .

Pupák feszült figyelemmel tekintett a

báróra, várván, hogy mit akar mondani. A báró észrevette és megijedt, hogy valami ígéretet talál kicsusztatni a száján. Így folytatta tehát megkezdett beszédét:

— Majd meglátja, kedves Pupák úr, hogy a jó Isten irgalmából minden rendbe fog jönni.

Elhallgatott és Pupák kebléből a csalódásnak egy keserves sóhaja szakadt ki. A báró egy darabig irományai közt kotorászott, előkerített egy rossz cigarettát s olyan méltósággal nyújtotta át Pupáknak, mintha az legalább is ezer forint volna.

Országos Széchényi Könyvtár

HARMADIK FEJEZET.

Kutyavásár Budán.

Pupák hiába firtatta Sertepertinél, hogy mennyi pénzt szán a kutyára, Serteperti nem nyilatkozott. Pupák először úgy ötven koronára célozgatott, mondván, hogy manapság a finom fajtájú kutyák nagyon drágák s nem is volna méltó, hogy egy előkelő báró házához valami közönséges négylábu állatot beeresszenek. Sertepertinek azonban a foga is vacogott arra a gondolatra, hogy ő egy kutyára ennyi pénzt kidobjon. Úgy nézett Pupákra, mintha a szeme világát akarná kilopni.

— Keressen, kutasson, szimatoljon, szaglásszon, édes Pupák, majd meglássa, hogy milyen kincset talál. Bukkanjon valami kócos, fésületlen, jelentéktelen külsejű pincsire,

amelyet egypár koronáért megkaphat; azt se bánom, ha neveli egy darabig, vesződik vele s úgy hozza magával a mi házunkhoz. De hogy valami tudományos cirkuszi pincsit vegyen, aki cigarettázik és ötig tud számolni, az ellen előre is tiltakozom.

— S az ára?

— Nem bánom, mehet husz koronáig, amiből át is adok tizenöt koronát, mert tudom, hogy ha egyszerre a markába nyomom az egészet, akkor meg sem áll huszonöt-harminc koronás eben alul. Megértette?

— Meg, — felelt szomorúan Pupák, mert tisztában volt vele, hogy ez bizony gyöngé vásár lesz s ebből a pénzből aligha fog a maga számára egy másik kutyát vásárolhatni.

A budai vár oldalában, a várba fölvezető Roham-utcában, szép kilátással a Vérmezőre és a budai hegyekre, lakott Trebovics Márk állatkereskedő. Nagyszabásu, régi, híres budai üzlet volt ez. Hogy milyen nagyszabásu, már abból is következik, hogy a legkülönbözőbb fajtájú állatokat megvette és eladta. A hasonló budapesti boltok közül az egyik csak kutyák-

kal foglalkozott; a másik csak éneklőmadarakkal; a harmadik csak díszmadarakkal, mint aminő a papagály. De Trebovics Márknál együtt volt valamennyi. A fősulyt azonban a kutyákra fektette. Nem annyira vadászkutyákra, mint házikutyákra, mert vadászkutyákat nevelni, az egy külön, nehéz tudomány, amihez neki se ideje, se tehetsége nem volt. Ellenben selyemszörű ölebecskéi és mindenféle számárságra betanított pincsikéi párjukat ritkítették. Mikor tavasszal a jó meleg napsugár legelőször rásütött a budai hegyoldalra, nosza, támadt vidám élet Trebovics bácsi állatseregletében. Amint kirakták őket a rügyezni kezdő fák alá, énekszavukkal, karicsolásukkal, szárnyrebbentéseikkel, csi-csergésükkel, nyüzsgésükkel, ugatásukkal, hempergésükkel majd elvitték a házat. És a budai várban sok nagy úr lakik, de mondhatom, hogy egyiknek sem voltak oly előkelő látogatói, mint Trebovicsnak.

Mikor Pupák belépett az udvarra, Trebovics egy rongyos ruhájú suhancsal veszekedett, aki egy kis tacsókókutyt, helyesebben

daxlit tartott a hóna alatt. A daxli egy olyan idomtalan, hosszútestű, elefántfülű, furcsa kis torz-kutya, mely a kurta lábaival úgy fest, mintha négy beléjeszurkált fogpiszkálón járna. A vén Trebovics nagyon jól látta, hogy az állat finom, valódi tacsó, épp azért elhatározta, hogy mindenképpen megveszi. Hogy ezt a célját elérje, rá akart ijeszteni a fiúra s ezért azzal mordult rá: *hol loptad ezt a kutyát!?* A fiú hevesen tiltakozott, kijelentette, hogy a kutyát a Zugligetben találta és már napok óta otthon eteti. Ha Trebovics úrnak nem tetszik, majd talál ő az utcán egy finom urat, aki drága pénzen megveszi.

— Különben egy koronát adok érte, — szólt hirtelen a kutyaboltos.

— Egy koronaért még a fél fülét sem adom oda, — szólt a fiú mérgesen. — Csak látná, hogy tud ez a kutya ásni.

— Két korona, — folytatta Trebovics.

— Ha öt koronán alul adom, akkor az apám megver.

— Jó, hát adok a kutyáért két koronát, neked pedig egy koronát a verésért.

A fiú fejébe csapta a sipkáját és távozni akart a kutyával. De az ebcsiszárhoz könnyebb volt bejutni, mint onnan kiszabadulni. Mikor a fiú az ajtó felé fordult, akkor látta, hogy ott egy hatalmas ujfundlandi kutya fekszik, elzárván a kijárást s úgy nézett a fiúra, mintha azt mondaná: *Innen öcsém ki nem megy!* A gyerek egy darabig ijedten pislogott, aztán levette a süvegét és kijelentette, hogy nem bánja, négy koronáért odaadja a daxlit. Trebovics Márk nagyot sóhajtott, átadta a fiúnak a négy koronát, intett a méltóságos kapuőrnek, mely félreállt az útból s újra rátekintett a fiúra, mintha azt mondaná: *Most már kotródhatsz!* A siheder letette a daxlit a földre és elszaladt.

Pupák Jónás jól ismerte Trebovicsot és tudta, hogy ravasz emberrel van dolga. Ezért nem is árulta el rögtön, hogy vásárolni jött, sőt rá se nézett a kutyákra, hanem a papagályokkal kezdett foglalkozni. Elővett a zsebéből egy száraz zsemlét és a tarka madarakat morzsákkal kínálta. A görbecsőrű szárnyasok közt nagy izgalom támadt, mindegyik elő-

szedte a tudományát s különböző szókat
visitott Pupák felé. Trebovics ezalatt elhe-
lyezte a daxlit s aztán beszélgetésbe bocsájt-
kozott Pupákkal. Persze panaszkodott, hogy
az üzlet rosszul megy, mert az új házakba
kutyával nem eresztik be a lakókat. Így aztán
Pesten a kutyatartás lassanként ki fog menni
a divatból, vidékre pedig senki se keres ebet.
Ekkor Pupák megkockáztatta ezt a meg-
jegyzést:

— No Trebovics úr, akkor a kutyák ára
roppant le fog szállni, aminek nagyon örülök
mert így talán én is vehetek egyet.

— Igazán vehetne már egyet, hogy az a kis
csöngettyű ne lógjon olyan árván az óraláncán.

Pupák nagyot sóhajtott.

— Ha tudnám, hogy olyan kutyát tud
nekem szerezni, mint amilyen a megboldo-
gult volt, igazán a számtól vonnám el a
falatot, hogy megvehessem.

— Sokkal kölömbet adok én annál
magának.

— Még is venném, ha beleegyeznék, hogy
részletekben fizessem meg az árát.

Trebovics nevetett.

— Jó, de akkor én is részletekben adom a kutyát, először a két fülét, azután a négy lábát, azután a fél kutyát . . .

Eközben Pupák Jónás szakértő szeme megpillantott egy kis kutyát, mely a napon sütkérezett és végtelenül szomorú, de értelmes pillantásokat vetett maga körül. Piskos, jelentéktelen külsejű kis állat volt, de Pupák úgy látta, hogy ez mégis nemes, jófajtájú eb, melyben több tehetség lakik, mint amennyit elárul. Élesen szemügyre vette a kutyát, mely szelid tekintettel mustálta őt és nyájasan csóválta a farkát. Pupák hirtelen rámutatott.

— Ezt a kis állatot bizony ingyen is nekem adhatná, Trebovics úr. Aligha akad ember, aki ezért pénzt adjon.

— No no, nem olyan ostoba állat ez, mint amilyennek látszik. Igaz, hogy nagyon szomorú és még ugatni se hallottam, de idővel majd összeszedi magát. Azt mondják, hogy az első gazdáját a zsigányok megölték és az után búsul.

... szelid tekintettel mustrálta őt és nyájasan csóválta a farkát.

— Kitől vette?

— Egy fogorvostól. Ez volt a harmadik gazdája. A kutya meggyülölte ezt az urát, mert valahányszor fogat húzott s a beteg ordított, ő mindig azt hitte, hogy az orvos megöli. Ezért aztán egész nap ugatott és vonított, mire az orvos megúnta és túladott rajta. Az első gazdáját azonban most se tudja elfelejteni. Így hát hű szíve van.

— Na hát mennyiért adja oda nekem? — szólt hirtelen Pupák.

— Ha igazán meg akarja venni, tíz koronáért elviheti. Tudom, hogy maga csak nyolc koronát fog ígérni érte, azért, hogy mind a kettőnknek igazunk legyen, odaadom kilencért. Ebből azonban igazán már csak ötven fillért engedhetek.

— Tehát nyolc korona?

— Nem, nyolc korona ötven fillér.

Pupák leguggolt a kiszemelt kutya elé s még egyszer figyelmesen végig mustrálta. Ekkor vette észre, hogy a homlokán egy fehér csillag van, ami kétségtelenül csak fokozta az értékét. Pupák már döntött, még

pedig olyan irányban, hogy a kutyát okvetetlenül megveszi. Mert a szegény állat oly esdőleg, majdnem kétségbeesve nézett rá, hogy Pupáknak könny szökött a szemébe. Csak ő tudta igazán, hogy egy kutya menynyire tud érezni és szenvedni, s ennek a kis ebnek a tekintetéből is kiolvasta, hogy elvágýakozik ebből a börtönből, egy magányos ember szeretetteljes körébe, hol a gazdája rokonszenvét nem kell száz más állattal megosztani. Pupák már a zsebében kotorászott, de azért még mindig dünnyögött, hogy a nyolc korona ötven fillért nagyon sokallja, ezért a pénzért ő nyolcszor fényesen megtudna ebédelni, hatszor el tudna színházba menni, két kalapot, egy pár cipőt tudna venni...

Trebovics azonban jól látta, hogy az áldozat már horogra akadt és azért gúnyosan szólt:

— Ne folytassa, kedves Pupák úr, mert még majd egy háromemeletes házat is talál venni ezen a rongyos nyolc korona ötven filléren. Hiába minden, úgy sem adom olcsóbban.

Pupák hirtelen fölemelkedett és kifizette az összeget. Azután leoldotta a csöngettyűt óraláncáról és egy piros szalagon a kutya nyakára kötötte. Majd elővett egy hosszú fehér zsinórt és rákötötte az ebet, hogy annál fogva haza vezethesse. Trebovics bámulva látta, hogy Pupák milyen fölszereléssel érkezett ide és megcsóválta a fejét. Lám, lám, hát mégis kutyát venni jött ide! Bizonyosan többet is megadott volna! Így csapják be a böcsületes embert, ha nem vigyáz.

— Isten áldja meg Trebovics úr, — köszönt nyájasan Pupák.

— Jó napot! — morgott a fogai között Trebovics, de a kalapját meg se billentette.

Pupák azonban nem látott és nem hallott semmit, ő boldog volt. Régi kis harangja egy valódi kutya nyakán szólalt meg, egy valódi állat és nem álmokép futott utána engedelmesen a fehér zsinór végén. Hirtelenében eszébe se jutott, hogy hiszen ez nem is az ő kutyája, s ez a boldogság is álmokép, mely rövid idő alatt szét fog foszlani. Amint a hegyről lefelé ballagott, elhatározta, hogy

egypár napig magánál tartja a kutyát, hogy jutalmul neki is legyen egy kis öröme. Útközben már meggyőződött róla, hogy ez egy jónevelésű kutya. Mindég szorosan Pupák nyomában ügetett, idegen kutyákkal nem állt szóba, sőt félt tőlük, az emberekkel nem barátkozott, az utcán elszórt ételmaradékokat nem szagolgatta, se nem morgott, se nem ugatott. Szomorú, magába vonult, elpuhult ebnek látszott, igaza lehetett Trebovicsnak, hogy az első gazdáját siratja. Annyi bizonyos, hogy meleg szobában, kényeztetve nőtt föl.

Otthon Pupák szappanos vízzel jól megmosta, lekefélte, a maga reggeli tejét is oda adta neki s a kutya egyszerre vidámabb lett. Pár nap múlva már a szőre is fényesebb lett, a szemei is élénkebben ragyogtak. Szemlátomást szépült.

Három nap múlva Serteperti báró csöngetett a szolgának és behívatta vele Pupákot.

— No Pupák úr, mi van a kutyával?

Pupák arca elborult.

— Megvan, méltóságos uram, — nyöszörgött Pupák alig hallhatóan.

A báró szigorú, átható tekintetet vetett Pupákra, mintha lelke mélyén akarna olvasni és kemény hangon szólt:

— És mi az ára?

Pupák soha életében nem hazudott és nem csalt meg senkit, de most nagyon közel állt ahhoz, hogy mind a kettőt megtegye. Istenem, ha azt merné mondani... ha azt merné hazudni a báró úrnak, hogy a kutya tizenöt korona volt, akkor neki is maradna egy kutyára való.

— No, mibe került? — kiáltott a báró szigorúan, s látva Pupák tépelődését, gyanú támadt lelkében.

— Nyolc korona ötven fillérbe, — szólt nagy sóhajtással a derék Pupák, el nem tántorodva a becsület ösvényéről.

— Igazán annyiba került? — firtatta a báró kellemetlen hangon, s kaján tekintetet vetett Pupákra.

Pupák arcát elborította a harag pirossága. Hát ez a becsületesség jutalma?

— Kérem, báró úr, én nem szoktam se csalni, se hazudni. Ha nem hiszi, tessék

Trebovics kutyakereskedőt megkérdezni a Roham-utcában. Én azt a kutyát még otthon megkefélttem, kimosdattam. Ha Trebovics ma látná, hát húsz koronát kérne érte. Ha jól sejtem, az a kutya egy tanult állat, amely nagy meglepetéssel fog szolgálni méltóságodnak...

— Jól van, Pupák úr, köszönöm, — szólt Serteperti enyhébb hangon és gyorsan hozzá tette, — kérem a visszajáró pénzt...

— Tessék, — felelt Pupák. Gondosan a báró elé olvasta a pénzt, feszesen meghajtotta magát és eltávozott.

NEGYESDIK FEJEZET.

Bobby a Serteperti-családban.

Otthon a báró úrnak első dolga volt, hogy jelentse Trunduziának: *megvan a kutyád!*

Trundúzia kedvesen sikoltott, körülbelül úgy, mint a macska, amikor a farkára lépnek. Hol van? Hozzák-e már? Fekete-e vagy fehér? Milyen fajta? Tud-e szolgálni? Nem rózsaszínű-e véletlenül az orra? Nem göndörödik-e a szőre? Mi a neve, mi volt az ára? Hány éves, [húst eszik-e vagy tejet iszik? Szereti-e a cukrot? Trunduziából úgy dőlt a kérdés, mint a fölborult dézsából a víz. A báró úr szinte pocskolt benne és nem tudta hamarjában, mire feleljen. Végre mérgeesen rárivallt a hugára.

— Az Istenért, Drúzi csukd be a gégednek az ajtaját egy kicsit, úgy ömlenek ki

belőle a szók, mint az iskolából a gyerekek. Úgy kopognak a fejemen a kérdéseid, mint a jégeső a ház cserépfedelésén. Jegyezd meg, hogy én nem tudok semmire sem megfelelni, mert a kutyát nem én vettem.

— Hát ki?

— Pupák Jónás, az irnokom, maga is nagy kutyabarát és szakértő. Ez az ember valóságos csudákat beszél arról a kis ölebről.

Trunduzia, mint egy kis gyerek, összeverte a tenyereit.

— Tehát annyit tudok már, hogy kicsiny, hogy öleb... ugyan, Oktáv, nem tudnád véletlenül megmondani, hogy nem rózsaszínű vagy piros-e az orra?

— Ugyan, mit akarsz már megint azzal a rózsaszínű orral? Hát szép az? A te arcod nem fekete, hanem fehér, mégis mit szólnál hozzá, ha a közepén egy rózsaszínű vagy egy piros orr üldögélne?

— De nagy bolond vagy, Oktáv. Köztem és a kutya között csak van egy kis különbség, ami a kutyánál lehet gyönyörű,

az nálam lehet nagyon csunya. Mikor kapom meg a kutyát?

— Majd szólok Pupáknak, hogy hozza el.

— Tudod mit, Oktáv? Hívd meg Pupák urat ebédre, az a derék ember igazán megérdemelné a fáradságáért . . .

A báró úr arca elsötétedett.

— Ebédre? Azt a kiéhezett alakot? Eleszi előlünk a legjobb falatokat.

Trunduzia szemrehányóan nézett Sertepertire.

— Ugyan, Oktáv, inkább attól félek, hogy alig mer majd enni, nem szokott ő ilyen előkelő házakhoz járni.

— No, nem bánom, hát hívd meg, de uzsonnára. Ott kevesebb ételt kap maga elé.

Így aztán a szegény Pupák Jónást az a szerencse érte, hogy uzsonnára hívták az előkelő Serteperti báró házába. A báró úgy adta át neki a meghívást, hogy délután öt óra tájban hozza el a kutyát és egyúttal maradjon ott egy kis uzsonna-kávéra.

Pupák Jónás szíve nem nagyon ugrált örömében, mikor ezt a meghívást megkapta,

sőt ellenkezőleg, összefacsarodott fájdalmában. Még pedig azért, mert ez azt jelentette, hogy meg kell válnia a kis kutyától, melyet már annyira megkedvelt. Elérkezett a bús nap. Pupák lehorgasztott fejjel baktatott az utcán Sertepertiék felé, s bánatosan fülelt az utána futó kutyán csilingelő csöngettyű szavára. A Sertepertiék kapuja előtt megállott, ölébe vette az ebet, leoldotta róla a csengőt, egy darab cukrot adott neki, azután így szólt hozzá:

— Ne feledd el, kutyuskám, hogy én jó barátod vagyok, az én házamnál mindig szívesen látunk. Gondolj rám, ha bajba jutsz.

A kutya Pupák gallérja mögé nyomta az orrát és köszönőleg vinnyogott. Pupák még egyszer megsimogatta, a következő percben már ott álltak Serteperti báró előszobájában.

— Itthon van a méltóságos báró úr? — kérde Pupák az elősiető Kocsonyától.

Felelet helyett Kocsonya a tenyerébe csapott és nagyot rikkantott:

— Kérem, méltósága, itt a kutyás ember.

— Mondja meg, kérem, hogy itt van Pupák.

— Pupáknak hívják? — vigyorgott Kocsonya, — Pupák, kis Pupákocskám, — szólt és a kutyát simogatni kezdte, — jaj de helyes név és hogy passzol rá.

— Nem a kutya Pupák, én vagyok Pupák.

— Vagy úgy? De kár! Hát a kutyát hogy hívják?

— Bobbynak.

E pillanatban Trunduzia bárókisasszony lépett az előszobába az izgatottságtól reszkető szemölcsökkel. Ugy megrohanta Pupákot, mintha az el akarna szökni a kutyájával. Kiragadta kezéből Bobbyt és forrón dobogó szívére szorította.

— Köszönöm, Pupák úr, szívemből köszönöm. Oktáv bátyám nincs itthon, de ez nem tesz semmit sem, én azért szívesen látom. Mikor evett? Éhes?

— Kezét csókolom, méltósága, délben ettem és nem vagyok éhes.

— Nem magát kérdeztem, édes Pupák, hanem a kutyát. Hogy hívják?

Szerencsére, ezt már Pupák megértette,

... Trunduzia bárókisasszony lépett az előszobába.

tudta, hogy a kutyára vonatkozik s megmondta, hogy Bobbynak hívják.

— Bobby? Jaj, de helyes állat! Milyen finom a szőre! Kedves Pupák úr, csak tegye le a botját és kalapját, mert itt fog uzsonnázni. A bátyámnak sürgős dolga akadt, de az nem tesz semmit. Kávét, vagy csokoládét parancsol? És mit adjunk Bobbynak?

— Legjobb lesz langyos tej.

Trunduzia és Jónás mester bevonultak az ebédlőbe. A báró úr csakugyan elment hazulról, nem tudta volna elviselni, hogy a

szegény Pupák az ő szemeláttára egyék az ő uzsonnájából. Trunduzia örült neki, hogy a bátyja elment, annál szabadabban megtraktálhatta Pupákot, aki iránt igazán nagy hálával viseltetett. Trunduzia, mint mondtuk már, jószívű teremtes volt s bizony ő az utolsó falatját is megosztotta volna mással. Pupáknak is jó habos csokoládét adott kuglóffal s uzsonna alatt Pupák kioktatta őt, hogy a kutya micsoda okos, nemes és gondolkodó állat s hogy az embernek leg-hívebb barátja. Azután megtanította arra, hogy miképen nevelje Bobbyt, mennyi ideig sétáltassa naponként s mit adjon neki enni.

A két jó lélek, Jónás és Trunduzia, hamar megértette egymást. Mindegyik úgy volt teremtvé, hogy még gondolatban sem vétett soha senki ellen. Az élet sok bosszúságát és kellemetlenségét türelmesen elviselte és nem panaszkodott, nem tett érte felelőssé senkit. Pupák Jónás nagyon jól érezte magát, mert nem igen történt meg rajta, hogy ilyen előkelő háznál lett volna alkalma megfordulni. Ha megfordult is, ott rendesen igen hidegen

és lenézően fogadták. Trunduzia is igen jól érezte magát az uzsonna alatt, mert Pupák úr soha nem hallott dolgokat mesélt neki a kutyák világáról. Az uzsonna vége felé már egészen más szemekkel nézte Bobbyt, majdnem magához hasonló értelmes lénynek tekintette és szinte csodálkozott azon, hogy nem szólt bele a társalgásba. Bobby sokkal okosabbat tett ennél: elfogyasztott egy tányér tejet, azután végighevert a sarokba tett szőnyegen, elaludt és horkolt. Látszott rajta, hogy jól érzi magát.

— Ez a kutya azt hiszi ám, kérem méltósága, hogy ő is látogatóban van csak itt. Legjobb lesz, ha nem is keltjük föl. Attól félek, hogy majd mindenáron velem akar jönni. Egypár nap alatt, kérem alásan, anynyira megszeretett, mintha már évek óta nálam volna.

— Úgy látszik, Pupák úr, — szólt a bárókisasszony, — magát nagyon szeretik a kutyák.

— Valóban, úgy van, kezét csókolom. Minden kutya önkéntelenül érzi, hogy én

milyen jó barátja vagyok az ő fájának. Ez a Bobby különösen hűséges lélek, aki még most se tudta elfelejteni a legelső gazdáját. Nagyon köszönöm, méltóságos bárónő, az uzsonnát, ideje, hogy távozzam.

Pupák fogta a botját, kalapját, kezét csókolt a bárónőnek, lopva egy fájó pillantást vetett az alvó Bobbyra és lábujjhegyen távozott. Még a kapunál se lehetett, Bobby nyöszörögni kezdett, mintha rossz álmok gyötörnék. Aztán egyszerre csak fölugrott és keserves vonítással az ajtóhoz szaladt. A szeme megtelt könnyel, a fülét bánatosan hátrafelé lapította s egész valójában mély szomorúság látszott. Trunduzia cukorral próbálta kínálni, Bobby visszautasította. De hosszas simogatás után a vonítást mégis abbahagyta. Visszakullogott a sarokba s újra elaludt.

Mikor vacsoratájban Oktáv báró hazatért, az előszobában Trunduzia ugrott a nyakaközé és nagyot cuppantott rajta. Olyat szólt ez a csók, mint mikor a sörösüvegből kihúzzák a dugót, Oktáv szinte a falnak esett tőle.

— Oktáv, itt a kutya! Köszönöm, édes bátyám, tiszta szivemből köszönöm!

— Jó, jó, de azért ne dönts le a lábamról. Hogy lehet egy kutyának ennyire örülni?

— Pupák úr azt mondta, hogy a kutyának van annyi eszük, mint az embernek.

— Bolond beszéd. Lehet, hogy olyik embernek nincs több esze, mint egy kutyának, de hogy egy kutya olyan okos legyen, mint egy ember, ezt csak Pupák hiszi. Elég számár, ha hiszi.

Bobby morogni kezdett a sarokban.

— Látod, látod, — kiáltott Trunduzia, — megértette, hogy Pupákot bántod és rádszól.

— Nem rossz, hát ezentul a te négylábu barátod bele fog kaffogni a mi beszélgetésünkbe?

Bobby előkullogott a sarokból és bizalmatlan pislogással tekintett a báróra. Látszott rajta, hogy nem nagyon rokonszenvez vele. Trunduziának rosszul esett a dolog, és magyarázni kezdte:

— Ez a házi gazda, Bobby, az én bátyám. Szeresd őt, Bobby, mint családunk fejét.

— Engem ugyan ne szeressen, — tiltakozott a báró. — Ne is lássam, csináljatok neki valami vackot a cselédszobában.

Ezalatt Bobby az ajtóhoz szaladt s ott elkezdett szaglálózni. Azután befutott a szomszéd-szobába, azt körülnyargalta, bekukkantott minden sötét szegletbe, miközben nyugtalanul nyöszörgött. Újra visszament a folyosóra vezető ajtóhoz s azt kapargatni, majd az orrával taszigálni kezdte. Egyszerre csak megállapodott Trunduzia előtt, fölállott a két hátulsó lábára és kérőleg vakkantott néhányat. Trunduzia örömteljes meglepetésében egy székre roskadt és sipított:

— Nézd, Oktáv, tud szolgálni... Jár a két hátulsó lábán... Mondta Pupák úr, hogy ez egy tudós kutya. Jaj Istenem, de boldog vagyok! Mi kell kutyuskám? Cukor?

De Bobby csak hevesen ugrált előtte és esdőleg nézett rá.

— Tudom már, tudom már, — sipogott

Trunduzia, — ez a hűséges állat Pupák urat keresi. Nem vette észre, hogy eltávozott és most szeretne utána menni. Milyen derék állat. Milyen édesen néz rám azokkal a szép szemeivel. Pupák úr elment, Bobbykám és most te az enyém vagy, itt maradsz. De majd megüzenjük neki, hogy néha látogasson meg. Ugy-e jó lesz Bobby?

Ezzel megsimogatta Bobby fejét, megveregette a vállát és egy darab cukrot adott neki.

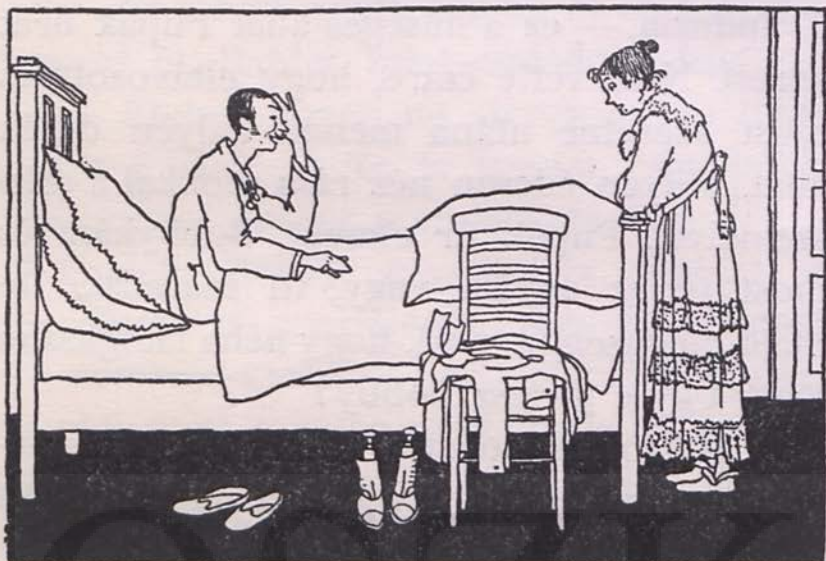
— De Druzi! — kiáltott megbotránkozva Serteperti, — cukrot a kutyának! Hisz ez nem kanári!

— De megette!

— Majd bolond, hogy otthagyja. Kikérem magamnak ezt az oktan pazarlást.

Ezzel Serteperti mérgesen eltávozott és bevágta maga után az ajtót. Bobby úgylát-szik, elérte Trunduzia megnyugtató szavait, mert nyugodtan visszafeküdt a sarokba.

Másnap nagy dolog történt. Trunduzia Oktáv bárónak egy harsány kiáltására ébredt föl. Sebesen magára kapta fehér csipkepon-

*Serteperti sima hajjal, nem ágaskodó bajusszal
és boldog mosollyal ült az ágyában.*

gyoláját s besietett a bátyjához. Serteperti sima hajjal, nem ágaskodó bajusszal és boldog mosollyal ült az ágyában.

— Te Druzi, csoda történt.

— Micsoda, bátyám?

— Az éjjel álmomban megint megjelentek a suszterinasok és elcipeltek Sündisznóországba. Hát amint oda érünk, egyszerre bösz ugatással ott terem Bobby, megrohanja a sündisznó hadsereget és elkergeti. Attól kezdve nyugodtan aludtam egész éjjel.

— No látod, Oktáv, — kiáltott diadalmasan Trunduzia bárónő, — hát nem aranyos egy kutyus?

— Cukrot ide, nagy darab cukrot! — üvöltött a báró, — magam fogom ezt a derék kutyát megetetni.

— Ne még, Oktáv, ő alszik. Úgy látszik, a sündisznókkal való harc nagyon kimerítette.

... Ilyen szerencsét hozott Bobby a Sertepertiek utolsó sarjainak házához. És ezzel egyszerre első személy lett a családban. Serteperti még a kuglófból is kiszedte a mazsolát és a kutyával etette meg.

Országos Széchényi Könyvtár

ÖTÖDIK FEJEZET.

András kocsis kutyája.

Csák András kocsisa volt Portörő Kelemené rákosszentmihályi kofának, Csiba pedig kutyája volt Csák András kocsisnak.

Rákosszentmihály község itt van Budapest tözsomszédságában. Nem is annyira rendezett község, mint inkább olyan rendezetlen telepfele, egy csomó házzal, melyeknek legnagyobb részében budapesti ember lakott, akik a fővárosban a drága házbért és életet nem tudták elviselni.

Portörő Kelemen uram mészáros és hentes volt, a felesége pedig kofa. Volt nekik a házuk körül egy nagy kertjük, abban megtermett mindenféle zöldség, gyümölcs, krumpli, ezzel teleraktak minden éjjel egy szekeret s aztán bekocogtak vele a budapesti piacra.

... még sötét időben elindult Portörőék szekere.

Hárman ültek a kocsin. Elöl András, aki a lovakat hajtotta, mellette Portörőné asszony-ság, hátul a kocsi végében pedig a Csiba kutya. Télen, nyáron, akár jeges eső zuhogott, akár hófergeteg dült, még sötét időben elindult Portörőék szekere Rákosszentmihályról és hozta az elemózsiát a sok éhes pesti szájnak. Még alig virradt, már ők beérkeztek a nagy pesti házak közé, melyeknek lakói még javában szenderegtek meleg ágyukban. Ezek bizony többet aludtak, mint akár Portörőné, akár András, akár a Csiba kutya. Éjfél tájban kezdték a szekeret meg-

rakni, amiben Andrásnak is segítenie kellett. De a Csibának nem. Ő nyugodtan aludt kised óljában. Aludt egész addig a percig, míg a szekér el nem indult. Akkor András füttyentett egyet neki, Csiba fölébredt, nagyot ásított, kiugrott a vackából, meghempergett a földön, hogy az álmoságot kirázza magából s egy ugrással fönntermett a megrakott szekérnek a tetején.

Elindultak. És most következett Portörőné és András sora az alvásban és Csibáé a munkában. A nehéz terhű szekérrel a lovak persze lépésben haladtak. Hajtani nem kellett őket, tudták ők az utat nagyon jól. András tehát kezére csavarta a gyeplőt, hátra támaszkodott és édesdeden elaludt. Portörőné asszonyság nem különben. Csak a Csiba maradt ébren és vigyázott a gazdája vagyonára. Hasra feküdt, fejét a két első lábára nyugtatta és éber tekintettel lesett az éji sötétségbe. Koronként fölemelte a fejét és körültekintett. Néha fölállt és óvatosan, hogy le ne essék, körüljárta a szekeret. Ha valaki közel jött a kocsihoz, morgott. Ha erős gyanu

ébredt benne, ugatott. Ilyenkor András föl-
ébredt egy kicsit, egy szempillantásra, a lovak-
nak egy biztató szót adott és rögtön aludt
megint tovább. Erről a kocsiról ugyan le
nem lehetett volna lopni semmit, annyira
vigyázott rá a hűséges eb. Portörőné asszony-
ság csak akkor ébredt föl, mikor szekerük
a budapesti kemény kövezeten zörgött. Így
kellett szegényeknek az alvást egy kicsit
megpótolni, mert hej, a szegény ember nehéz
küzdelmet, nehéz munkát folytat a minden-
nap kenyerért s az édes álmot kell fölál-
doznia, hogy többet dolgozhassék.

A keleti pályaudvarnál értek be a fővá-
rosba, végigdöcögtek a Rákóczi-úton, a Nem-
zeti Színháznál balra fordultak s a központi
vásárcsarnokhoz hajtottak. Itt Portörőné
holmija egy részét mindjárt eladta a hely-
beli kofáknak, a többit pedig maga árulta
a szekéren. Közbe azonban ráért arra, hogy
bement özvegy Pandur Zsófia kávémérésbe
és ott egy hatalmas bögre kávé megivott.
A Csiba kutyának is jutott néhány kávéba
mártogatott kenyérdarab, de megvalljuk,

hogy ő az ilyen kosztot nem kedvelte. A gazdája mészáros lévén, hozzá volt szokva a véres csontokhoz, húscsontokhoz és mindenféle zsíros hulladékhoz. A cukros kávé nem az alföldi magyar kutyának találták föl.

Csiba valódi alföldi juhászkutya-ivadék volt, abból a kemény fajtából, mely szükség esetén még a farkassal is megverekedett. Fehér szőrét a hátán rozsdaszínű foltok tarkázták. Ha fülét hegyezte, az mint két szurony meredt ég felé. Szájából félelmesen villogtak elé hófehér, hegyes fogai. Teste nem magas, de erőteljes. Tekintete nyílt és sugárzó volt, mint a becsületes, bátor embereké.

Amint Portörőné elvégezte a kávézást, visszatért a szekérhez s most már Csibára semmi szükség se volt. Ő tehát, rendes szokása szerint, elment sétálni. Kinézett a Dunaparra, jót ivott, ha melege volt, meg is fürdött. Aztán, hacsak tehetette, belopódzott a központi vásárcsarnokba, elbujt a mészárosok bódéi között s a lehullott húsdarabokból és a lecsöpögő vérből pompás lakomát csapott. Vagy visszament a piacra, Por-

törőék szekere alá feküdt az árnyékba és édesdeden szundikált. Néha meglátogatta öreg barátját, a vámház kapusának angol vizsláját és kutyanyelven elbeszélgettek.

Az öreg kutya figyelmeztette Csibát, hogy nem jó lesz így pusztá nyakkal csatangolni az utcán, mert bajba kerülhet. Csiba így felelt:

— Valóban magam is vettem észre, hogy pesti rokonaim valamennyien csinos nyakörvet és rajta egy pléhlemezt viselnek. Mi az?

— A pléhlemez egyik felén, — magyarázta a vizsla — rendesen rajta van a kutya gazdájának a neve, a másik oldalára pedig be van vésve, hogy a kutyáért rendes adót fizetnek. Mert látod, öcsém, a kutyának sem szabad ám ingyen lakni Budapesten.

— S mi történik, ha nincs ilyen pléh-fityegője?

— Megfogja a városi sintér, börtönbe veti s ha három nap alatt nem váltja ki a gazdája, agyonüti.

Csiba megszzeppent. A fal mellé lapulva osont vissza a piacra a szekerükhöz, óva-

tosan körültekintgetve, nem jön-e valahonnan az a kegyetlen sintér. Ettől kezdve mind azon törte a fejét, honnan tehetne szert egy ilyen pléhből készült adóbárcára. Egyszer aztán igen helytelen módon segített magán a betyár. Meglátta, amint egy öreg bácsi fürösztli a kutyáját s míg a kutya a vízben uszkált, a nyakörvét a pléhdarabbal a kezében tartotta. Csiba odasomfordált az öreg úrhoz, hirtelen kikapta kezéből a nyakláncot s usgyi vesd el magad, vágatott Portörőné szekéréhez. Amint odaért, fölugrott a szekérre s nyájasan oldalbalökte az ott szundikáló Andrist, figyelmeztetvén őt zsákmányára. A kocsis nagyot nézett, kivette Csiba szájából a holmit.

— Hogy jutottál hozzá, te gézengúz? Csak nem loptad?

A huncut Csiba úgy tett, mintha nem hallotta volna s nem mert András szeme közé nézni.

— Vagy talán találtad?

Csiba fölpislantott és helyeslőleg vakkanzott, mintha azt mondaná: *úgy van!* András

... usgyi, vesd el magad, vágatolt Portörőné szekeréhez.

vállat vont s az ülés alá dugta a dolgot. De Csiba bosszúsan ugatott, hamar előkaparta és megint csak döfködni kezdte Andrást.

— Mi a nyavalyát akarsz már megint?

Csiba minden válasz helyett markába nyomta Andrásnak a nyakörvet. A legény

megértette s a szép, világossárga nyakszíjat, melyen az adópléh úgy csillogott, mint az ezüst, Csiba nyakára kötötte. A kutyának roppant öröme volt benne. A szekérről buk-fencet vetett le a földre s mint a bolond kezdett szaladgálni. De aztán hirtelen eszébe jutott, hogy hátha erre keresi az öreg bácsi, mire megjuhászodott és elbújt a sátrak között. Csak akkor került elő, mikor látta, hogy hazafelé indulnak.

A rákosszentmihályi kutyák nem tudták mire vélni, hogy Csiba egyszerre olyan fennen hordta az orrát. Mikor csillámló adóbárcájával legelőször végigsétált a telepen, szóba sem akart állni senkivel. Ebtársai nyájas vakkantásaira fitymáló tekintettel felelt s leg-régibb ösmerőseit is csak úgy foghegyről köszöntötte. Azelőtt el-eljátszogatott a fiatalabb kutyákkal, most meg rájuk se nézett. Az egész kutyatársaság összedugta a fejét és tűnődött, hogy mi történhetett Csibával, hogy olyan kevély lett?

Végre aztán kiderítették, hogy valami érdemjel fityeg a nyakán, arra olyan gögös.

... Csiba egyszerre olyan fennen hordta az orrát.

Egypár nap múlva megtörtént, hogy a Tyukodi fűszeres nagy bundás kutyájával is lenézőleg bánt s ez aztán őszintén megkérdezte tőle, hogy honnan e változás?

— Hát vakok kigyelmetek? — szólt Csiba, — nem látják nyakamon a medáliát?

— Látni látom, öcsém, de nem tudom, hogy miért vagy rá büszke?

— Azért, bátyám, mert én most már rendes adófizető állami kutya vagyok, kigyelmetek pedig csak olyan vad kutyák.

— A gazdád váltotta neked ezt a jegyet?

— Dehogy, én magam szereztem.

— Szóval loptad. És nem te fizetsz érte

adót, se nem a gazdád, hanem annak a kutyának a gazdája, akitől elloptad. Ilyen körülmények közt pedig ugyancsak nincs okod büszkélkedni rá.

Csiba elröstelkedve hebegett valamit. Az öreg kutya pedig folytatta :

— Látod öcsém, mikor én még Pakson laktam a Duna mellett, megtörtént, hogy egy újfundlandi nagy kutya kihúzott egy embert, aki a vízbe esett. Ezért jutalmul a város egy medáliát akasztott a nyakába, melybe bele volt vésve az életmentés története. Hát ez a kutya valóban büszke lehetett erre a medáliára. Annyira megbecsülték ezt az ebtársunkat, hogy mikor a gazdája meghalt, a város költségén tartották tovább, élete fogytaig. Ha valami ilyen érem zörögne a nyakadban, magam is kalapot emelnék előtted, ha volna kalapom. De hogy valaki egy lopott bárcaért annyira fölfujja magát, hogy majd szétreped, ez nem fér az én fejembe. Mindig becsületes kutya voltál, nem értem, hogy egyszerre így megbolondultál.

Ezzel sarkon fordult és otthagya Csibát,

akinek a dolog nagy szeget ütött a fejébe, mert érezte, hogy az öregnek igaza van. Lassan ballagva megindult hazafelé. Nagyon kezdte bántani a nyakörv, sőt végre már úgy égette, mintha tüzes vasból lett volna odakovácsolva. Belátta, hogy számárságot követett el, mikor a nyakába vette, hiszen neki semmi szüksége nincs rá Rákosszentmihályon, Budapesten is csak akkor, ha kószálni akar az utcákon. De még ott is veszedelmet hozhat rá, hogyha az érem igazi gazdája megcsípi. Amint hazaért, egyenesen szaladt Andrishoz és nyöszörögve a nyaka közé vetette magát. Addig-addig dörgölte a medáliát az Andris orra hegyéhez, hogy végre ez észrevette, hogy mi a baja és leoldotta nyakáról az örvet. Csiba fölkapta, elrohant vele a kert végibe, ott hamarosan gödröt kapart és belétemette. Ha szüksége lesz rá, majd vesz neki a gazdája becsületes úton egyet.

HATODIK FEJEZET.

Előadás a kutyaszházban.

Bobby rövid idő múlva már igen előkelő helyet foglalt el a báró Sertepertiék családjában. Ami, mint tudjuk, annak tulajdonítható, hogy a nagyságos báró úr kellemetlen suszterinas és sündisznóálmai Bobby megjelenésétől kezdve teljesen megszűntek. Trunduzia kezdettől fogva kényeztette, de lassan-lassan Oktáv báró is annyira belehabarodott, hogy mikor vasárnap azon tűnődtek, hogy a héten micsoda színházi előadásokat látogassanak meg, egyúttal azt is megállapították, hogy Bobbyt micsoda multságokba vigyék.

És csudálatos. Bobby még sem érezte magát jól a háznál. Megszimatolta, hogy Serteperti nyájassága nem a szívéből jön és talán szívesebben meghúzná a fülét. A Trunduzia

bárónő szeretete pedig valóságos maskarát csinált belőle, úgy, hogy a komolyabb kutyák valósággal kinevették az utcán. Mikor az idő hűvösre kezdett fordulni, Trunduzia takarót horgolt Bobbynak, úgy, hogy a négy lábát nadrágba kellett bujtatni, mikor feladta rá. A kutyabárcát piros selyempántlikára kötve akasztotta a nyakába, a farkára meg külön kék bársonycsokrot illesztett. Így kellett neki az utcán, zsinagregre kötve, Trunduzia után szaladnia. Egyszer a csizmadiához is bevitte és a mester nagyon nézegette a Bobby lábacskaít s a szegény eb szörnyen megijedt, hogy még majd cipőt szabot rá! No, de el is határozta, hogy letépi menten, ha ezt megpróbálják.

A kosztja azonban, meg kell adni, kitűnő volt. Ugyanazokat a finom, válogatott ételeket kapta, amiket a finnyás Sertepertinek csináltak. Annyira elkényeztették, hogy a kenyeret csak vajjal megkenve ette meg. Serteperti sokszor dühbe jött, mikor látta, hogy Bobby néha mégis fintorgatja az orrát, de csak szóval adott kifejezést a mérgeződésnek,

bántani nem merte az ebet. Trunduzia, a szegény lélek, ilyenkor mintegy bocsánatkérőleg simogatta Bobby pántlikás nyakát.

Így telt el az idő, beállt a tél és Bobby a nagy tétlenségben hízni kezdett. Olyan pocakot eresztett, mint egy sörgyáros. És Trunduzia boldogan emlegette, hogy maholnap kihízik a kis nadrágjaiból is.

És mégis-mégis, a hálátlan Bobby úgy érezte, hogy Pupák Jónás jobban szereti őt. Sőt, hogy az az igazi szeretet, amelyet Pupák Jónás mutatott, mert ez egy jó embernek az önkéntelen érzése. Tudta jól, hogy ha beteg lenne, Pupák őt soha el nem hagyná, innen meg talán kidobnák. Sokszor eszébe jutott, hogy ha szerét teheti, ő visszaszökik Pupák Jónáshoz, ha még úgy tömik is itt finom borjubecsinálttal.

Az első komédia, amibe Sertepertiék Bobbyt elvitték, valami kutyaszínház volt. A várost teleragasztották színes papirosokkal, melyeken jelentették, hogy Don Trivulzió föllép az ő tizenkét okos kutyájával. Igérte, hogy előad mindenféle érdekes némajátékot, me-

A színház előtt nemcsak emberek, hanem kutyák is nagy számmal csoportosultak.

lyekben az urak és hölgyek szerepét egyaránt kutyák játsszák. Az egyik felvonásban a kutya mint *betörő*, a másikban mint *rendőr* szerepel, mely a zsványt lefűleli. A tudós kutya mind két lábon járt, ha katonát játszott, akkor kard volt az oldalán és csákó a fejében, ha pedig tudósszerep jutott

neki, akkor pápaszemet biggyesztett az orrára és úgy tett, mintha olvasna. Trunduzia magánkívül volt örömében. Ezt meg kell mutatni Bobbynak.

Szépen megkefélte, felöltöztette Bobbyt és estefelé elment vele a kutyaszínházba. A színház előtt nemcsak emberek, hanem kutyák is nagy számmal csoportosultak. Úgy látszik, Kutyaországban is híre futott az eseménynek. A főbejáratnál egy emelvény volt, ott ült az asztalnál Don Trivulzió s mellette két oldalt két frakkba öltözött kutya. Az egyik egy dobot ütött, a másik réztányért csattogtatott. Ezek már Don Trivulzió tudós kutyáihoz tartoztak, de még ők is megbámulták Bobbyt, mikor Trunduzia kisasszonnyal a színházba bevonult, olyan cifrán voltak mind a ketten öltözködve. Trunduzia külön jegyet váltott Bobbynak, amivel még nagyobb irigységet keltett az utcai közönség között, amelynek soraiban ott látjuk Csibát, a rákosszentmihályi kutyát és öreg barátját, a vámházi portás angol vizsláját. Csiba, amit soha nem

tett meg, elszökött Portörőné szekeréről, hogy a kutyaelőadáson bent maradjon. A kíváncsiság majdnem kifurta az oldalát. Anyit beszélt róla pajtásának, a vámházi portás kutyájának, hogy azt is oda tudta csalni. Azt nem is tudta, hogy milyen ijedelmet szerzett Portörőnének és Andrisnak, mert ezek Csiba eltűnését úgy magyarázták, hogy megfogta a pesti sintér.

Megvalljuk, hogy a kezdete, már mint a kint frakkban ugráló és doboló két kutya, sehogy sem tetszett az öreg vámházi vizslának, akit különben Marosnak hívtak. Ki-jelentette, hogy az ilyen mesterség majomnak való, nem kutyának. A böcsületes kutya egyéb szolgálatokat tud az embernek tenni, nem azt, hogy cifra bugyogóba bujva, buk-fencet hányjon, verje a cintányért és mulat-tassa a népet.

— Látod öcsém, Csiba, Budapesten 'csupa ilyen figura lesz a legjóraivalóbb kutyából is, mert itt nincsen semmi dolga, hát megtanul léhaskodni. Láttad azt a plundrába bujtatott ölebet, aki az imént bement azzal

a vén kisasszonnyal? (Ez alighanem Bobbyra célzott.) Itt már igazán megáll a kutyának az esze, hogy mikor a gondviselés olyan csillogó szép selyemszőrrel látta el, akkor még ilyen rongyokat húzzanak rá.

Itt Csiba oldalba döfte az öreget és szólt:

— Maros bácsi, azért én szeretném belülről is látni ezt a színházat.

— Magam is szeretném látni, — vallotta be Maros, — de hát miérettünk nincs senki, aki fizessen... Most jut eszembe, itt lakik valahol az öreg Strázsa, egy kiszolgált ezredkutya, ő talán be tud minket szerezni.

Nem kellett messze menniök, már szembe jött velük *Strázsa*, hatalmas, szép szál, tarka, de már öregedni kezdő kutya. Fiatal korában valamelyik katonaezred zenekarában húzta a nagydobot, amelynek hatalmas *bumbumozásától* jóformán teljesen megsiketült. Ő ugyan azt állította, hogy sok háboruban járt s az ágyudörgéstől repedt meg a füle dobhártyája s így vesztette el a hallását, de ezt sokan kétségbevonták. Mert mikor a mi hadseregünknek a legutolsó háboruja volt,

Strázsa még nem is élt. A vén *Strázsa* a kételkedőkkel szemben büszkén hivatkozott a nyakába akasztott ezüstitáblára, csakhogy ezt, fájdalom, senki sem tudta elolvasni, mert a katonák embernyelven és nem kutyanyelven írták rá *Strázsa* haditörténetét.

No de *Strázsa* közeledett s *Maros* és *Csiba* előterjesztették az ő alázatos kérésüket.

A vén *Strázsa* nagyon adta a büszke katonát, de azért ő is csak azon törte a fejét, hogy miféle lyukon lehetne a színházba bebujni, s az előadást ingyen végig nézni. Mikor az épület hátulsó része körül lappangtak, ott észrevettek egy erőteljes mészároskutyát, mely a falat ásta.

— Mi az ördögöt csinál itt kend? — szólt szigoruan *Strázsa*.

— No no, csak nem gondolja, hogy be akarok törni? Kiásom ezt a rossz falat, hogy bejussak a színházba.

— Az már más, akkor inkább mi is segítünk.

— Ennek örülök, nohát csülökre kutya! Az egész társaság ásni kezdett, a *Csiba*,

aki a legkisebb volt, már nemsokára körösz-
tül fért a lyukon, de a mézáraskutya, akit
Dunának hívtak, eléje állt és szólt:

— Nem úgy, barátom, csak akkor me-
gyünk át mind, ha én is körösz-
tül férek a nyíláson. Egyúttal azonban azt is meg kell
mondanom, hogy ha velem tartanak, nagy
veszedelemnek teszik ki magukat.

— Miért? hogyan?

— Tudják meg, hogy én csak azért fu-
rakszom be, hogy a komédiások közt szét-
űssek. Mert én nem tűröm, hogy becsületes
kutyaiból ilyen majommaskarádét csinálja-
nak. A kutya, ha dolgozni tud, meg tud élni
a becsületes munkájából is. Őrzi a házat,
vigyáz a holmira és a gyerekekre, húzza a
kocsit, hajszojja a vadat, felügyel a nyájra,
s mindezen szolgálataiért kap az embertől
teljes ellátást és lakást. Hát akkor minek
erőltetik ilyen nevetséges ostobaságra?

— Úgy van, úgy van! — kiáltott lelke-
sülten Strázsa, akiben felébredt a büszke
katonavér.

De a higgadt öreg Maros, bár sok tekin-

tetben maga is így gondolkozott, megcsóválta a fejét és így szólt:

— Nem egészen úgy van az, kérem. Az összes állatok közül mi vagyunk a legokosabbak és minket szeret az ember legjobban, azért minket tanít meg legszívesebben és legkönnyebben ezekre a bolondságokra is. Hát az ember maga-magából nem csinál maskarát? Hosszú orrot ragaszt, kifesti magát, feje tetejére áll, a tenyerén jár és pofozza egymást, mint a pojáca . . .

— Az ám, csak hogy azt egymás kedvéért cselekszi az ember, nem a mi kedvünkért. A kutyatársaim kedvéért én is tótágast állok, a magam fajtája hagy mulasson rajta, de az ember ne kényszerítsen ilyesmire, ami nem kutyának való.

— No-no, Duna úr, nem kell azt olyan szigorúan venni. Megteszi ezt az embernek az elefánt meg az oroszlán is, pedig ezek ugyancsak hatalmasabb állatok mint mi és nincsenek úgy összebarátkozva az emberrel.

— No, ez ritkán történik meg, ellenben igen gyakori eset, hogy egy ilyen szelidített

elefánt vagy oroszlán megöli a gazdáját, ami a kutyának, ha még úgy vérig sértik is, soh' se jut eszébe.

— És aztán mit akar tenni Duna úr ott bent? — kérde fogvacogva Csiba, akinek sehogy sem tetszett a dolog.

— Megmagyarázni ezeknek a szerencsétlen kutyáknak, hogy hova aljasodtak és aztán szétugrasztani a truppot. Különben, aki fél, az ne tartson velem, én senkit sem kényszerítek.

Ezalatt a gödör elkészült és mindnyájan bebújtak az udvarba, ahonnan rövid szimatolódzás után bejutottak a színházba és ott egy sötét sarokban, a padok alatt elrejtőztek.

Csöngettek, megkezdődött az előadás. Az első sorban ült Trunduzia és mellette Bobby, aki már valami finom cukrot szopogatott. A tizenkét kutya, katonának öltözködve, pergő dobszóval vonult be. Duna, a mészároskutya mérgesen morgott, de Strázsa csitította.

— Ugyan ne nyikorogjon, hisz ez csak gyönyörű! Csak szabad a kutyának kato-

násdit játszani? Már ezt én, mint kiszolgált katona, csak jobban tudom, mint maguk, én, aki *majdnem* elestem az isaszegi csatában.

A pad alatt fekvő kutyák morgó veszekedésére nagy nyugtalanság támadt a színpadi kutyák közt. Don Trivulzió is mérgesen tekintett arrafelé, ahonnan a zaj hallatszott s a kezében levő hatalmas korbácsot fenyegetőleg lóbálta és csettintgette. Ez aztán Dunát végképen kihozta a sodrából.

— Látjátok? Hát rabszolgák vagyunk mi?

Fölugrott a padra s irtóztatóan elkezdett ugatni, Maros és Strázsa követték példáját. Csibának is fölforrott a vére, ő sem volt gyáva lélek és követte társai példáját. Nagy koncert támadt ebből. A négy kutya közelebb-közelebb nyomult a színpadhoz és elárulta, hogy támadólag szándékozik fellépni. A jegyszedők csitították őket, de nem mertek hozzájuk nyúlni. A közönség nagy része azt hitte, hogy ez is a színjátékhoz tartozik és azt ábrázolja, hogy valami rablócsapat megtámadja a katonaságot. Ez a gondolat nagyon tetszett és hangos kiáltásokkal

biztatták Duna támadó csapatját, ami kutya-
inkat még nagyobb tűzbe hozta. Még Bobby
aludttej-vére is megpezsdült, nyugtalanul kez-
dett fészkelődni Trundúzia mellett és bele-
belevakkantott a hangversenybe. A színpadon
levő katona-kutyák sora is összezavarodott.
Akármilyen jól kitanította is őket don Trivul-
zió, mégis csak kutyák voltak biz ők s mikor
látták, hogy támadni készülnek rájuk, ők is
elkezdtek viczorogni, morogni, sőt ugatni is.
Don Trivulzió kezdett kétségbeesni, hol az
ellenséges támadás felé csattogtatta a kor-
bácsát, hol a maga kutyáit csillapította.
Eközben Duna és csapata egészen közel ju-
tottak a színpadhoz. Duna, a vezér, félel-
mesen morgott, mint egy sebzett tigris.
Strázsa, a katonakutya, tompán kaffogott,
Maros ijesztően hörgött, mint egy torkon
szúrt oroszlán, Csiba pedig ugrált, mint egy
bakkecske s egészséges falusi hangján fül-
hasogatóan ugatott.

Nem tagadhatjuk, hogy Bobbyra is na-
gyon hatott ez az izgalmas jelenet és vékony,
nyápic kis ugatásával ő is csatlakozott az

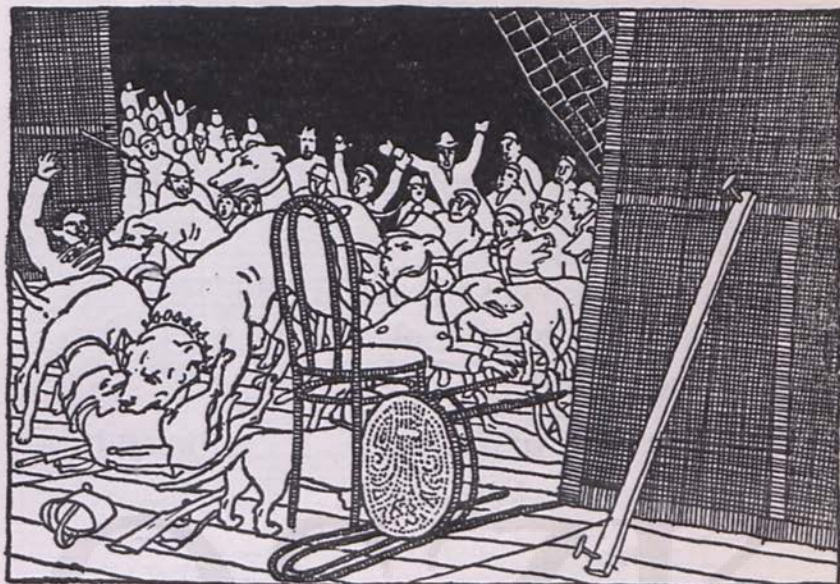
általános lármához. Néha-néha Trundúzia mögé bújt s onnan leste harcias rokonait, de aztán megint csak előrohant s úgy mutatta, mintha csatlakozni akarna a rohamhoz, de Trundúzia idejekorán lefülelte.

Egyszerre csak Duna egy hatalmas ugrással föltermetta színpadon s abban a percben Trivulzió korbácsa csattogva lecsapott rá. De a bátor állat nem volt rest, egyszerűen feltaszította a színészkutyák igazgatóját s aztán rátámadt a színtársulatra. Hiába voltak ezek tizenketten, bizony csak elfinnyásodott komédiások voltak ők s a vakmerően rájuk ugró mészároskutya félelemmel töltötte el szívüket. Duna segítségére fölntermettek Strázsa és Maros is, ellenben Csiba nem tudott a színpadra fölugrani, csak lent szaladgált, mint egy bolond, irtózatossággal segítségül híván fel a színházban lévő összes kutyákat. E felszólításra a hátulso padokból nagy szökésekkel megjelent egy vékony dongájú agár, utána egy idomtalan, kurtalábú, hosszú testű daxli, melynek hasa a földet súrolta és azután cernaszálhangú ugatá-

sával ott termett... uramfia, kit gondoltok?... ott termett Bobby, aki Csibához csatlakozott, mert a színpadra szintén nem tudott fölugrani.

A színházban általános fölfordulás támadt. A közönség egy része ujjongott és tapsolt, Don Trivulzió a földön fetrengve ordított és kutyáit szólítgatta. Sokan kifelé szaladtak a teremből. Trunduzia vékonyan sikoltozott és mindenáron Bobbyt akarta fülön csípni. Trivulzió kutyái eldobták puskájukat és menekültek, Duna és hős csapatja pedig utánuk eredt és marta, ahol csak érte őket. Ekkor berohant két rendőr, hogy rendet csináljon, mire a bölcs Duna kiadta a támadó csapatnak a parancsot a hátrálásra. Hőseink kirohantak az udvarra, elől Duna, utána Strázsa, azután Maros, Csiba és leghátul kocogott a cifrán felöltöztetett Bobby, aki az izgatott küzdelemben annyira elvesztette a fejét, hogy ott hagyva Trunduziát, önkénytelenül is kutyatársaihoz csatlakozott. A harcias társaság arra menekült, amerre bejött, tudniillik a falban kiásott lyukon keresztül s néhány perc múlva mindnyájan az utcán voltak. Itt

A színházban általános fölfordulás támadt.

Duna vidám ugatással meghempergette magát a földön és kijelentette, hogy nagyon meg van elégedve magával és barátaival.

— Jól ráijesztettünk a kutyafaj szégyenfoltjaira, — szólt Strázsa, — azt hiszem, hogy ilyen majomkomédiát többet itt nem fognak játszani.

Maros is megszólalt:

— De, bajtársak, azt hiszem, jó lesz kotródni, mert itt könnyen megcsíphetnek bennünket és akkor lesz ne mulass!

— Helyes a beszéd, — felelt Duna, — és én meghívom a társaságot magamhoz vacsorára.

— Éljen, éljen, elfogadjuk, — kiáltott a kompánia.

Ekkor egy vékony hang megszólalt:

— Kérem, vigyenek el magukkal engem is.

Mindnyájan bámulva néztek a hang tulajdonosára, Bobbykára.

— Há maga kicsoda?

— Bobby vagyok, kérem, foglalkozásomra nézve öleb.

Strázsa rámordult:

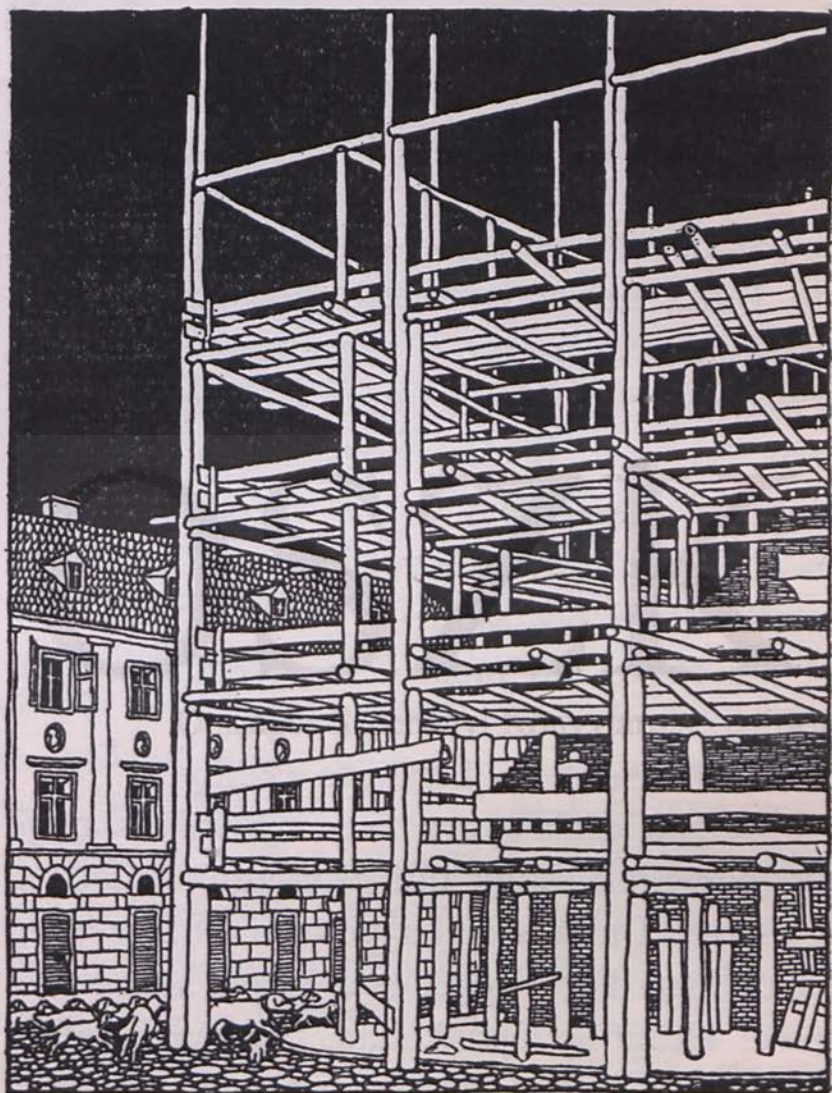
— Miféle maskarába van maga bujtatva? Nem szégyenli magát így szaladgálni az utcán?

— Ne haragudjék, bácsi, de hát én nem tehetek róla, ha így öltöztetnek, — nyafogott Bobby szégyenkezve.

— Te nem vagy közénk való, — szólott Maros, — csak eredj vissza tányérnyalónak ahhoz, akitől megszöktél.

— De nem tudok visszatalálni, ne hagy-

... a csapat sebes ügéléssel eltűnt az éjszakában.

janak elveszni itt a sötét utcán, — nyavalygott Bobby.

— Pfuj, — mormogott Duna, — még zsineg is van a nyakán a boldogtalannak.

— Ne haragudjék bácsi, inkább vegye le rólam ezt a zsineget, — könyörgött Bobby.

Duna hozzá is fogott, hogy majd leharpdálja a zsineget a szerencsétlen kutyus nyakáról. De a kísérlet nem jól sikerült, mert csak az lett belőle, hogy Duna fölemelte Bobbyt a levegőbe és ott rázogatta, amire az elkényeztetett öleb vonítani kezdett. Duna letette őt és így szólt:

— Nincs idő most erre, gyerünk a lakásomra. Országos Széchényi Könyvtár

— Hát én? — kérdezte Bobby.

— Hát csak gyere te is, nyavalyás, majd megbeszéljük, hogy mit csináljunk veled.

Ezzel Duna szájába vette a Bobby nyakáról lógó kötél végét és a csapat sebes ügetéssel eltűnt az éjszakában. Szegény Bobby ugyancsak erőlködött, hogy gyorsan futhasson, mert másképp a mézáros-kutya vonszolni fogja őt a földön. És sóhajtva gondolt

rá, hogy mennyivel jobb volna most Trunduzia néni muffján üldögélve hazafelé kutya-
golni és otthon a jó tejbegrizt elcsámcsogni.

Ezalatt szegény Trunduzia, bent a színházban, háromszor elájult Bobby eltünése fölött való ijedtében. Mikor magához tért, mindent föl kutatott, a színház környékét is beszaladgálta, de kutyuskáját sehol sem találta. Végre kocsiba ült és kétségbeesve vágatott haza, ahol zokogva borult Serteperti Oktáv báró nyakába s jelentette neki a szörnyű esetet. A báró maga is elsápadt. No, szervusz, most megint jönnek a suszterinasok és a sündisznók. Trunduzia egész éjjel nem hunyta be a szemét. A báró úr aludt, igen ám, de milyen alvás volt az; a suszterinasok egész éjjel kefélték vele a sündisznókat.

Másnap a bárónak első dolga volt Pupák Jónást behívatni magához. Szomorú ábrázattal jelentette neki Bobby eltünését. Pupák megdöbbenve hallotta a baleset hírét és rögtön szaladt a rendőrségre, jelentést tenni az elveszett kutyáról.

HETEDIK FEJEZET.

Lakoma a mészároskutyánál.

Finom eső szemetelt és locsolta az utcákat, melyeken hőseink tova ügettek. De bár hideg szél is fujdogált, Bobby mégis izzadt a sebes járástól, melyre nagyobb társai kényszerítették. Szegény, néha el is botlott s akkor több lépésen keresztül túrta a földet, úgy, hogy rózsaszínű orrocskája, melyért Trundúzia kisasszony annyira bolondult, csupa sár lett. Szegény Bobby könnyes szemmel gondolt a meleg kuckóra, mely Trundúzia szobájának kályhasarkából üresen tátongott feléje. És lelki szemei előtt nemcsak ezt látta, hanem a nagy tál tejbe rizst is, melybe talán Trundúzia néni Bobby után való búsultában keserű könnyeit potyogtatja. Ej Bobby, Bobby, nem okosan cselekedtél, számár vagy

te, nem kutya! Minek avatkoztál bele a nagy, erős, bátor kutyák dolgába, mikor te rabnak és tányérnyalónak születted? Most Isten tudja, mikor szabadulsz meg ettől a vad élettől s mikor kerülsz vissza barátságos kis meleg fészkedbe?

Bobbyt ezek a gondolatok annyira leverték lábáról, hogy alig tudott menni s mivel Duna folyton húzta a zsinegnél fogva, szegény csakhamar fülig sáros lett. Az ebcsapat ezalatt kijutott a Dunaparra, ott lefetyelt egy kis vizet, hogy szomjúságát eloltsa és kissé lehűtse magát, s aztán ügetett tovább a vámház felé, melynek szomszédságában Duna lakott.

Az a vidék, ahova Duna vacsorára meghítt bajtársait vezette, mindjárt az első pillanatra borzalommal töltötte el Bobbyt. Ez a hely tudniillik a hentesek és mészárosok boltcsoportja volt. Egymás mellett sorakozott valami száz ilyen apró házacska, melyeknek udvarába vitték a vágóhídon leölt állatokat. Iszonyú vérszag töltötte el a levegőt, melyben ezen kívül még zsír, faggyú, nyershús-

illat keringett. Itt dolgoztak, vérben gázolva, az állatvilág hóhérai, a mészárosok. Itt szabdalták föl a leölve ide hozott marhát, birkát, disznót, borjút, s itt minden kő, fal, ajtó, vaskapu, kerítés tele volt fecskendezve vérrel. Amint, a vasrácsokon keresztül, jobbra-balra benéztek a boltokba, mindenütt szöggre aggatott állatholttesteket ingatott a szél. Csiba maga is hentesnél szolgált ugyan, de azért neki is elfulladt a lélegzete ebben a nehéz, vérrel telt levegőben. Bizony neki otthon, Portörő Kelemen uram házánál, fogalma sem volt arról, hogy ő milyen kegyetlen mester-ség szolgálatában áll. Hát még, elgondolhatjátok, mennyire összeszorult Bobbynak gyáva kis ebszíve, mikor legyilkolt állattársainak eme nagy temetőjén végig haladt. A többiek, a nagy kutyák, föl se vették, vagy legalább is nem látszott rajtuk. Ezek már ösmerték az életet és az embereket és nem csodálkoztak semmit.

Az egyik mészáros-udvarban megállapodott a csapat és Duna kijelentette, hogy itthon vannak. Nyájas vakkantására valami

fából épült kutyaólból előbújt Dunáné asszony, Dunának a felesége, s látván a nagy vendégcsapatot, odadörmögött az urának:

— Bizony szólhatott volna kend előre, hogy ennyi vendéget hoz vacsorára. Akkor legalább elkészülhettem volna.

— Nono, asszony, ne morogj, — csillapította az ura. — Ennyi vendég még mindig talál harapni valót Dunáék házában. Ne hozz szégyent ősz fejemre, hanem eredj és találj!

— Hát ezt a kis nyavalyást, ebben a tarka ruhában, hol szedted fel? — szólt Dunáné és hatalmas mancsával nyájasan nyakon legyintette Bobbyt.

Duna vállat vont.

— Biz azt magam se tudom, — szólt, — valahogy közibénk keveredett az ütközet hevében.

— Hát megint verekedtél, vén zshivány? — szólt Dunáné haragos vakkantásokkal.

— Hallgass, asszony, majd ha megtudod, mit csináltam, tudom, hogy a nyakamba borulsz és a fülemet fogod csókolgatni.

— Na, na, öregem, inkább attól félek, hogy majd meghúzom a nagy tapsifüleidet.

— Csitt, elég volt, ne járjon a szád, hanem hozd a vacsorát!

A nagy kutyaól, mely egy egész tucat állat számára is elég lett volna, tele volt friss szalmával, melyen a fáradt harcosok kényelmesen elnyújtóztak. Nemsokára megjelent Dunáné, maga után húzva egy egész koszorú szafaládét. Ebből egyet hajítottak Csibának, egyet Bobbynak, a többin testvériesen megosztottak. Általános jóízű csámcsogás töltötte be a levegőt, amit csak a nagy nevetés szakított félbe, mely akkor keletkezett, mikor Bobby úrfi a szörnyen borsos és paprikás ételtől prüszkölni és fulladozni kezdett. Elpuhult, elkényesedett fajzatnak nevezték, kijelentették, hogy nem kutya ő, hanem kanári madár, vagy a legjobb esetben holmi nyomorult macska, mely tejen nőtt fel és hizelgő dorombolásból él. Bobby hallgatott, miközben a szafaládé úgy csípte a torkát, hogy a könnyei is kicsordultak. A második tál étel egy nagy csomó véres

csontból állott. Ebből is kiadták Bobblynak és Csibának a maga részét. Bobby látta, hogy Csiba és a többiek vitézül beleharapnak és ugyancsak ropogtatják a csontot, kapta tehát magát és ő is nekivágott. De ugyancsak megjárta, mert egy szép, fiatal foga beletörött, amit éles fölajdulással el is árult. No ekkor volt csak mit hallania a vén kutyáktól. Egy kutya, aki még a csontot se tudja elrágni! Holott az igazi romlatlan kutyának főétele a csont, ettől nő az ereje, a bátorsága. Strázsa annyira dühbe jött, hogy rögtön ki akarta Bobbyt lódítani a társaságból, de Csiba bátran pártfogásába vette és Maros is védelmezte, hogy mit tehet szegény róla, ha ilyen hitvány nevelésben részesült? Bobby majdnem síró hangon könyörgött, hogy ne bántsák, elpusztul az éjszakában, ha most kilökik innen. Végre megkegyelmeztek neki s többet nem törődtek vele.

Bobby aztán lenyalogatta a csontról a vért, ez már jobban ízlett neki. Dunáné is megsajnálta a fiúcskát, titokban egy sötét sarokba szőlította s ott egy darab nyers

borjómáját nyomott a markába. Ez aztán igazán nagyon izlett a káka-bélű úrfinak és fölséges étvággyal az utolsó morzsáig elfogyasztotta. A többiek ezalatt még szalonna-bőrkét is falatoztak s mikor idáig értek, akkor Duna megköszörülte a torkát, elmondta feleségének ma esti hőstettüket, azután társaihoz fordult és így szólt:

— Kedves bajtársaim, mikor az emberek vendégséget csapnak, ilyenkor a házigazda bort szokott föltenni az asztalra s ezzel az itallal szoktak egymás egészségére koccintgatni. — Mi, kutyák, odáig még nem süllyedtünk. Nekünk, ha lelkesedni vagy mulatni akarunk, mámorosító szeszes italra nincsen szükségünk. Mi mindig józan fejjel élünk és cselekszünk. Aki szomjas, vizet iszik (itt áll a ház mellett egy vödör víz, igyatok). Én tehát kutyaszokás szerint szintén bor nélkül mondok felköszöntőt, még pedig a ti egészségekre, hálám jeléül, amiért habozás nélkül mellém álltatok, mikor megtudtátok, hogy a megsértett kutyabecsület megboszulásáról van szó. A mai nap figyelmeztetés volt az

... azután társaihoz fordult.

emberiségnek, hogy a kutyatársadalom híven szolgálja őt, de csak bizonyos határok között. Becsületes munkát szívesen végezzük az emberiség érdekében, de mindenféle aljas fityfiritty-komédiára nem engedjük magunkat felhasználni, arra ott van a macska, az úgy sem dolgozik semmit. Ha az ember nem tanul ebből a figyelmeztetésből, majd összegyűjtünk százezer kutyát és akkor reszkeszen az emberiség.

— Nem úgy értem ezt, — folytatta Duna, hogy az emberiséget ki akarjuk irtani, óh dehogy, mi csak meg akarjuk őrizni előkelő

és nemes állásunkat, amelyet, mint az emberek munkatársai elfoglalunk, és oly hasznosan betöltünk.

— Éljen, hipp, hipp, hurráh, — kiáltott lelkesen a társaság.

— Kiff-kaff-kiff-kaff, — süvöltötte jóllakott Bobby a sötét sarokból vékony tenor hangon (azt hiszem azonban, az ő puha lelke nem igen értette, hogy itt miről van szó).

Duna meghajtotta magát s mikor a helyeslő ugatás lecsillapult, így folytatta:

— Köszönöm, nemes barátaim, hogy talán életetek kockáztatásával is a mai küzdelemben támogattatok. Talán Kutyaország történetében a mai nappal egy új fejezet kezdődik . . .

Itt Duna leült és szólásra fölemelkedett Strázsa. Ő is megköszörülte torkát, tekintetét ünnepélyesen körüljártatta, büszkén megcsörgette a nyakán lógó ezüst hadiérmet és így szólt:

— Tisztelt uraim! Ugy érzem, hogy az egész kutya világ nevében köszönetet kell mondanom a tisztelt előttem szólónak. Saj-

nálom, hogy az az eszme, amelyet ő képvisel, nem egy katona-kutya szívében ébredt föl, mert igazán mi vagyunk hivatva a kutya-méltóság megőrzésére. De mindegy! Az összes kiszolgált és ki nem szolgált ezred-kutyák nevében ezennel kijelentem, hogy csatlakozunk az általa indított harchoz. Talán Duna bajtársam maga sem sejti, hogy itt milyen komoly dologról van szó. De, ha kimentek az udvarra és egy pillantást vettek körül, azonnal meg fogjátok érteni a bennünket fenyegető veszedelmet. Itt lógnak körülöttünk a megölt és vértől csöpögő állatok ezrei. Ezeket mind az ember ölte meg. De ez az embernek nem elég. Az ember nemcsak azokat az állatokat öli meg, amelyeket megeszik, hanem mindazokat az állatokat elpusztítja, amelyekből a legcsekélyebb egyéb haszna is van. Ha megöli az oroszlánt, tigrist, medvét, farkast, jaguárt, ez még csak hagyján, mert ezek félelmetes ragadozó vadak, de mit szólnunk ahhoz, hogy egészen ártatlan kis állatokat halálra szán a bőrükért meg a bundájukért? Igazán csuda, hogy mi, kutyák,

ilyen nyugalmas életet tudtunk magunknak az emberek között biztosítani, és azt lehet mondani, minket legjobban megböcsülnek...

Csiba közbe szólt:

— Mert a mi bőrünket semmire se tudják használni, a húsunk pedig nem jó.

— Egyikben sincs igazad, — szólt a tudományos Maros, — mert igenis a régi oklevelek kutyabőrre vannak írva, mert az sokkal tartósabb, mint a papiros. Ami pedig a kutyahúst illeti, tudd meg öcsém, hogy a kínaiak megeszik a kutyahúst . . .

Általános elszörnyedés hangzott fel a társaságban.

— Igen, — szólt Duna, — ezt már én is hallottam. A kínaiak nagyon elszaporodtak és a legszegényebb néposztály rászorult arra, hogy kutyahússal táplálkozzék, mert különben éhen halna. Szóval, láthatjátok, hogy akármilyen jól megférünk is mi az emberekkel, eljöhet itt is az idő, mikor a mészárosok minket is levágnak és megnyúzva árulnak a boltokban, mint itt körös-körül ezt a sok bárányt és disznót.

Csibának a háta borsódzott, Bobbynak pedig a sarokban vacogott a foga, Maros újra megszólalt:

— Bizony, barátaim, ez előbb-utóbb el fog következni. Hát ugy-e, a lovat mennyire szereti az ember? Azt lehet mondani, hogy mi utánunk a legkedveltebb állatja. Milyen büszke az az ember, akinek nemes fajtájú paripái vannak! És ime, hova jutott a derék ló, mely gazdájával oly vitézül rohant a csatába? Lómészárszékekben árulják a húsát és már mindenfelé megszokták a fogyasztását. Így lesz velünk is, meglássátok. Amit elvégre nem is csudálok, mert ha én ember volnék, inkább enném magam is kutyahúst, mint például sárban turkáló, mocsárban hempergő piszkos sertést. Csak gusztusosabbak vagyunk mi, mint a disznó! Nézzétek meg ezt a kis Bobby kutyát, aki tejen és cukron nőtt fel, ha ugyan ezt felnövésnek lehet nevezni, fogadni mernék, hogy a húsa finomabb, mint a legfiatalabb csirkepecsenye...

Bobby elkezdett vinnyogni, szükölni a sarokban.

— Megesznek, jaj, megesznek engem a gonosz emberek. Mit csináljak?

— Ugyan ne nyafogj, — mordult rá Duna mérgesen, — soká lesz az még. Egyelőre nem kell tartanunk semmitől. Mi olyan szolgálatot teszünk az emberiségnek, hogy nem is gondol arra, hogy minket is besorozzon az ételei közé.

A közel lévő református templom tornyában éjfél után egyet ütött az óra.

— Ejha, de eljárt az idő, — szólt Strázsa, — ideje, hogy a hazamenésre gondoljunk.

— Könnyű azt mondani, — szólt Csiba, — de hova menjek én, akinek a gazdája falun lakik?

— És hova menjek én, akinek a gazdája Isten tudja, hol lakik? — nyefegett Bobby.

Dunáné asszonyosság szíves barátsággal közbe szólt:

— Kérem, kérem, akinek nincs éjjeli szállása, az nálunk hál, nagyon szívesen látom az urakat.

— Kezit csókolom, néni, az bizony jó lesz, köszönettel elfogadom, — mondá Bobby

finom vékony hangon, s két hátulsó lábára állva, udvariasan és előkelően meghajtotta magát.

Dunánénak nagyon tetszett a dolog.

— Ejnye, de helyes az eszemadta, hát maga ezt hol tanulta?

De a vén Duna fogvicsorgatva nézett rá és meglehetősen mérgesen így szólt:

— Alighanem, ez is afféle kitanított cirkuszi kutya. Pfuj, szégyeld magad, állsz mindjárt négylábra!

Bobby ijedten leereszkedett és Csiba mögé bújtt, nehogy az öreget ingerelje, de Dunáné pártfogásába vette a kis tökéletlent és lecsillapította morgolódó urát. Ezalatt Strázsa és Maros elbúcsúztak a társaságtól és eltávoztak. Az öreg Duna kikísérte őket egészen a legközelebbi utcasarkig, ahol nyájasan összeütogették az orrukat s fültövön csókolgatták egymást, ami kutyaáknál meleg búcsúzkodást jelent.

Duna még itt is lelkükre kötötte, hogy ne felejtkezzenek el a kutyaméltóságról s ha üt az óra riadóra, s arról van szó, hogy vé-

delmezzék a bőruket, mindnyájan ott legyenek a harcmezőn.

Mire Duna visszatért hajlékába, a két vendégkutya a sarokba rakott szalma közé bújva, már mélyen aludt. Az öreg Duna is elnyújtóztatta fáradt tagjait, s csakhamar ő is az álmok birodalmában, mint kutyakirály, dicsően uralkodott négylábú alattvalói felett.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

NYOLCADIK FEJEZET.

Bobby és Csiba útra kelnek.

Mély csend terült el a véres hússal telt boltok között. Csiba és Bobby egymás mellé bújtak s életüknek mai napon lefolyt tarka eseményeit tárgyalták. Csiba elég kemény legénynek mutatkozott, de annál jobban meg volt szeppenve Bobby, aki igazán csak emberi kegyelemkenyeret evett eddig és soha eszébe nem jutott, hogy azért valami becsületes munkát kellene teljesíteni. Majdnem siránkozó hangon így szólt Csibához:

— Bizony, kedves bátyám, nekem csak most kezd kinyilni a szemem. Eddig azt hittem, hogy minden úgy van jól, ahogy van. De most már rájöttem, hogy ha magam bele nem szólok a sorsom intézésébe, hát előbb-utóbb rosszra fordulhat a dolgom. Igazán,

ha most valaki meg tudná mutatni a hazafelé vezető utat Serteperti báróhoz, meg a nővéréhez, hát nem mernék elmenni vele.

— Aztán miért? — kérdezte higgadtan Csiba.

— Tudja, azok után, amiket hallottam, nem érezném magamat olyan biztosságban, mint eddig. Mit gondol, egyedül, elhagyatva élek, kiszolgáltatva az emberek kényének, kedvének? Hisz ez rettenetes gondolat!

— Hát mik a tervei a jövőre nézve?

— Szeretnék legalább is olyan családhoz jutni, ahonnan egy ugrásra kinn teremhetek kutyatársaim között.

Csiba szomorúan rázta a fejét.

— Az nagyon bajosan megy Budapesten, úrficskám. Ott rettentő sok az ember és ahhoz képest nagyon kevés a kutya. Aztán ott van az az istentelen kutyapecér, akit az ember a mi számunkra tartogat, hogy a dróthurkot a nyakunkba akassza, mihelyt megszökünk tőle. Már magán, azt hiszem, nem lehet segíteni. No, no, azért ne pityeregjen, nem fogják magát az emberek bán-

tani, sokkal jobban szeretik a maga apró bolondságait és figurázásait.

— Gondolja? — szólt némileg megvigasztalódva Bobby, miközben orrát gondosan egy szalmacsutakba törölgette, — én is azt hiszem, hogy elég szeretetreméltó fickó vagyok s nincs olyan kegyetlen ember, aki képes volna rám kezet emelni. De azért mégis szeretnék a fővárosból elszabadulni...

— Van valami határozott terve?

— Megkérem szépen Csiba urat, hogy vigyen el engem a gazdájához és vegyenek be a Portörő Kelemen úr házába. Ott mégis nagyobb biztosságban érezném magamat.

Csiba elgondolkozva vakargatta a füle tövét. S nagy fontoskodva megszólalt:

— Nagyon bajos az, fiatal barátocskám, nagyon bajos. Nekem a Portörő családnál, nem tagadom, igen jó dolgom van. De már az efféle tejfeles szájú ugrifüleshez, mint maga, nincsenek hozzászokva. Lehet, hogy beveszik, az asszonyoságnak jó szíve van. Maga sétifikál nekik a hátulsó lábain, illegeti-billegeti magát, aztán elkapja a magasba

dobott cukrot s így valahogy talán a kedvükbe fogadják.

Bobby szomorúan csóváltatta a fejét s nyámnyilahangon így szólt:

— De ez, ugy-e, nem látszik nagyon bizonyosnak?

— Bizony nem, ifiúr. A falusi emberek nem egészen úgy gondolkoznak, mint a fővárosiak. De hát megpróbálhatjuk. Abban tehát megállapodunk, hogy maga kijön velem Rákosszentmihályra.

— Ha Csiba úr el nem utasít, — felelt alázatosan Bobby.

— Én ugyan nem. Minek is bántanám? No, de most már ideje lesz, hogy jót aludjunk, mielőtt Dunáné asszonyság kidob.

Ezzel jó mélyen beásták magukat a szalma közé és elaludtak. Reggel ép abban a pillanatban ébredtek föl, mikor nagy társzekeken százával hozták oda a megölt, leforrázott és meztelenre kapart malacokat. Oly jó illat töltötte be a levegőt, hogy Csiba is azonnal a szája szélét kezdte nyalogatni s ki is szólt Dunáné asszonynak rögtön, hogy ne

sajnáljon valami husos combocskát eléjük vetni. Az asszonyság ezt szívesen meg is tette, de figyelmeztette a két ifjú kópét, hogy eszükbe ne jusson most valahogy kidugni az orrukat a kutyás-házból, mert most ott vannak a legizmosabb és legvérszomjasabb mészároskutyák és félreértésből egy pillanat alatt megtörténhetik, hogy széjjel tépik őket. No, erre a hírre Csibának ugyancsak leesett az álla, azért hát csöndesen meglapultak Dunáék házának a szalmája közt s amit a háziasszony eléjük tologatott, azt szépen elfogyasztották. Később azonban a kutyák mind eltűntek. Dunáné megmagyarázta, hogy ezek most a mészáros legényeket kísérik a vágóhidra, ahol ezer meg ezer állatot ölnek le, amit aztán a mészároskutyák idekísérnek. Most hát itt az idő *ad ugrandum!* Ami annyit jelentett, hogy *iszkiri, vesd el magad, alómars innen!* A két kutya tehát megköszönte a szíves vendéglátást, illedelmesen kezét csókolt Dunánénak és eltávozott a veszedelmes helyről.

A vámházi piacon Csiba, nagy bánatára, azt a fölfedezést tette, hogy Portörő Kele-

menné meg az Andris kocsis nincsenek ott. Bizonyosan betegek, más okuk nem lehetett a távolmaradásra. Csiba ugyancsak keserve-
sen kezdte bánni a kíváncsiskodását. Nagyon szeretett volna már odahaza lenni Rákosszentmihályon. Szerencsére, Csiba ott a szerek körül sok apró buvóhelyet, vackot ismert, így aztán félrehúzódtak Bobbyval együtt. Őszre járván az idő, már korán sötétedett s akkor meg már bátrabban mozoghattak az utcákon. Addig csak elüldögéltek és elbeszélgettek, estefelé azután nagy zshivajt, gye-
reklármát, katonamuzsikát hallottak, hát ők is kiállottak az utszélire, megbámulni, hogy mi történik itt? Hát uramfia, mi ötlött legelőször a szemükbe? Úgy látszik, kiütött a háború és Strázsa, a vén katonakutya viszszanyerte régi, híres állását. Ott masirozott büszkén az ezred zenekarának élén, egy csepp kocsit huzva, amelyre egy óriási dob volt téve, melyet egy hatalmas, nagytermetű katonára irtóztató erővel pufogtatott.

Bobby és Csiba, mit tegyenek, ők is szaladtak a Strázsa muzsikája után a vasuti ál-

lomás felé. Ott aztán a zene elhallgatott s a legényeket kezdték fölrakni a nagy vasuti szekerekre, harmincat is egyre. Itt oda-furakodtak megint Strázsához és újra elbúcsúztak tőle, sok szerencsét kívánva neki a háborúhoz, miután Strázsza azt beszélte, hogy Boszniába viszik őt is. Mellettük egy másik vonatot vett észre Csiba, amelyen hízalni való ökröket vittek egy vidéki szeszgyárba. S mivel abból a vonatból jó meleg tódult ki, a két kutya nem restelte s szépen felkapaszko-

dott, majd elviszi az őket egy darabra. Még Strázsa is segített Bobbyt fölteni. Az ökrök lassú kérődzéssel bámultak az elhelyezkedő kutyákra, melyek egy cseppet sem féltek tőlük. Bum, buff, a masina nagyot rántott a vonaton, mely elindult. Bobby megint csak sokáig nem tudott elaludni, mert úgy emlékezett, hogy most ült csak először vonaton, s ez őt izgatta. Csiba azonban nemcsak elaludt, hanem jóízűen horkolt is. Hiába, ő nem volt olyan nyeszledt fajta, mint szegény Bobby.

Hajnal felé egy fiatal legényke jelent meg egy nagy pitli vízzel, hogy az ökröket meg-itassa. Ez, amint észrevette, mindjárt ki is akarta kergetni a kutyákat, de Bobby rögtön két lábra szökött, billegtetve első lábait és olyan szépen kérlelte a fickót, hogy az rögtön az apját hívta.

— Édes apám, nézze csak, miféle kovártélyost kaptunk.

— Mifélét te?

— Valami grófi kutyát, aki azon a lábán jár, akin mink, aztán keze van neki, mint nekünk.

Bum, buff, a masina nagyot rántott a vonaton.

— Tán csak nem, te? — szólt az öreg béres és előbujt a vacokból.

Bobby szorgalmasan billegett előttük, s látszott rajta, hogy mindenképen meg akarja nyerni a kedvüket. Ami hogy sikerült, látszott abból, hogy az öreg béres egy nagy marék száraz kenyérhajat vetett nekik. Hej pedig inkább kisebb lett volna a marka, csak ne lett volna olyan száraz a kenyérhéj. A tegnapi gazdag vacsora után bizony egyik kutyának sem ízlett. A fiú el is kiáltotta magát:

— No, nézd a nyavalyást, még szagolgatja is. Nem eszed meg mindjárt, te bikfic! — s menten az ostor után nyúlt, amire

Bobby oly gyorsan kezdett bukfencezni, hogy a gyerek csak megint kibékült vele.

— Azért ez még sem jó társaság lesz nekünk, — súgta oda neki Csiba, — mert látod, mindjárt a botjuk vagy az ostoruk után nyúlnak, mihelyt valami nem tetszik rajtunk.

Bobby is fájdalmasan gondolt Trunduzia puha simogatására, mely mégis csak jobban eshetett az ilyen ostorütögetéseknél. Ekközben a gyerek Bobbyról a nadrágját is lefejtette, megnézendő, mire lehetne használni, amit Bobby nem is nagyon bánt, mert hát azt már tudta, hogy az ilyen öltözet nem kutyának való.

A vonat ekkor épen állott, kipislantottak, mindenfelé csak homoki szőlőskerteket láttak. Őszi szüretidő volt, mindenfelé érett fürtök csüngtek a tőkéken. Csiba figyelmesen nézegetett jobbra-balra s úgy vélekedett, hogy nem lehetnek messze Rákosszentmihálytól, mert az is ilyen formájú szőlőtermő vidék. Úgy vélekedett, hogy legjobb volna, ha kiszállnának. Itt, ha egyebet nem kapnak, megélnek szőlőből is.

— Te, Bobby, szereted a szőlőt?

— Nem igen ettem én még szőlőt életemben, de még egyéb gyümölcsöt sem.

— Mondhatom, hogy a szőlő nagyon furcsa egy gyümölcs. A bogyójából akár-mennyit megeszel, nem lesz semmi bajod. De az ember kitalálta a módját, hogy lehet belőle tüzesvizet csinálni. Úgy tudniillik, hogy levet préselnek ki belőle, melyet elneveznek bornak, aki aztán ebből sokat iszik, elveszti az eszét és megbolondul. Az ilyen bolond embert részegnek hívják. Kutyát is láttam már olyat, ki a gazdájával együtt be-rugott. Egy kutyának a gazdája annyira be-volt csípve, hogy beleesett az árokba és mozdulni se tudott. A kutyája egy darabig biztatta, hogy keljen föl, mert megfagy a nagy hidegben. Mikor látta, hogy minden hiába, ráfeküdt az urára, hogy meleget tartson neki. Egy bizonyos idő múlva azonban ő maga is fázni kezdett, kapta tehát magát, hazaszaladt és ott keservesen kezdett voní-tani. Ebből otthon észrevették, hogy baj van és elindultak a gazda felkeresésére. Meg is

találták, így mentette meg a hű kutya a részeg gazdát.

Eközben a két vándor leugrott a vasuti kocsiról és szétnézett a szőlők között. Bobby mindjárt neki is látott és csámcsogva csemegezett a csurgómézű fürtökből. Izlett ám a komának. Hej, de hamar torkán akadt a lakoma, mert egy bozontos kutya termett ott és vad, mérges ugatással ellódította onnan.

— Tolvaj, tolvaj, hogy mered a másét kikezdeni? — csaholt a támadó.

— Bocsánat, nagyságos úr, — nyafogott Bobby — nem tudtam, hogy ez a másé.

— De azt tudtad talán, hogy nem a tied?

— Dehogyan tudtam, dehogyan tudtam, már honnan tudhattam volna. Pesti kutya vagyok én kérem, sohse láttam én szőlőt így a lábán állani. Ha egy kis tejbe-rizst adna, nem is nyúlnék a szőlőjéhez sohasem.

— Tejbe rizst? Hát még mit? Egy kis mézbe mártogatott pacsirtanyelv nem kéne? Vagy szűnyoggal megpácolt csirkezuza?

Bobby látta, hogy csufolódnak vele, hát szokása szerint megint két lábra állt, úgy

kérte a bocsánatot a haragos szőlőcsőszről. A kuvasz nagyot bámult és valamivel csöndesebb hangon így szólt:

— No már látom, hogy igazán úri fajtajú pesti kutya vagy, mert ezt az ugrabugraságot csak ott értik. Allo mars, előre a gazdámhoz!

A csősz az idegeneket egy nagy házhoz kísérte, melyben szőlőmunkások laktak. De nem volt irántuk különösebb rosszindulattal s a baromfiudvar felé terelte őket, ahol a kutyaólak is álltak. Az itt lakó kutyák hegyes orrú, hegyes fülű, fehérrel tarkázott fekete és vörös állatok voltak, apró termettel, éles hanggal és igen élénk magaviselettel. Bizony barátságtalan morgással fogadták a jövevényeket, de Bobbyról látták, hogy ártatlan és gyöngé, azonfelül finom és mulatságos, hát csakhamar megbarátkoztak vele. Csiba pedig ügyesen kezdett nekik mesélni a pesti színházban vívott csatájukról, így tehát nem-sokára a rendes kerékvágásba jutott minden. Elvezették őket a legöregebb kutya, a vén Bundás elé, hogy ez ítéljen afelett: itt ma-

radhatnak-e, vagy tovább kergessék őket? Bundástól aztán megtudták, hogy ez a ház itt Szippantó Ambrus, nagy szőlőbirtokosé, aki a hozzá tartozó földeket nagy cselédséggel műveli. Különösen a szőlőhöz kell sok ember, mert az nagy gondot kíván. Minden cselédnek külön kutyája van, mely arra van betanítva, hogy a szőlőt őrizze. Szóval a kutyák itt nem hiába eszik a kenyeret s tisztességesen megdolgoznak érte.

— Magunk sem akarunk egyebet, Bundás úr, — felelt Csiba, — már mint én la, mert ez a kis komám, szegény, nem igen törte még fel a nyakát a munkában.

— Azért én is akarok dolgozni, — sipogott Bobby, — és majd meglássák, tudok is, csak próbálják meg. Addig pedig eljátszogatok a kölykökkel és olyan jól fognak mulatni rajta, mint a pinty.

A kutyatársaság kíváncsian nézegette Bobby selymes szőrét, finoman vágott lábacskaíit, rózsaszínű orrcimpáját s tanakodtak rajta, miféle ország szülöttje lehet? Talán bizony Ánglius országban ringat-

ták bölcsőjét, avagy épen az Operenciás tengeren túl pillantotta meg a napvilágot? Egy öreg kutyáné végigtapogatta a nyelvével és részvéttel így szólt:

— Kis öcsém, te talán egész életedben egyebet sem ettél, csak cserebogár sóhajtást, hogy ilyen nyeszledt maradtál? Vagy talán nősz még?

— Nem én, nénikém, kezét csókolom, én már ekkora maradok világéletemben. Ilyennek teremtetted a jó Isten a fajtámat. Városban növekedtem, nem faluhelyen, ha kint, a szabad levegőn laknám, erdőn, mezőn, még tán megerősödhetném, de aligha nőnék. De azért tessék elhinni, hogy nekem is hasznomat lehet venni . . .

Hirtelen felállt a két hátulsó lábára, s olyan kényesen kezdett fel s alá sétálgatni, mint a barázdabillegető.

Nagy nevetés támadt erre a látványra, ami annyit jelentett, hogy Bobby szerencsésen átesett a felvételi vizsgán. Csak azt kötötték a lelkére, hogy a szőlőhöz ne nyúljon. Ehetik itt eleget döglött birka husából

és csontjából. (Döglött birka? hm, hm! gondolá Bobby, szép kilátások!)

Csibát természetesen nem firtatták ennyire, mert róla rögtön látták, hogy közibük való, becsületes házőrző kutya. Mind a kettőt rábízták a Bodri kutya familiájára, mely elvezette őket egy szénaboglyához, ahol Csiba egy közös barlangot ásott maguknak, ez volt a lakásuk.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

KILENCEDIK FEJEZET.

Háború a rókákkal.

Estefelé elment a boglyához a Bodri gazdája és nagyot füttyentett a familiának. Ez annyit jelentett, hogy most elmennek messze ki a szőlőbe és egész éjjel ott őrködni fognak. A füttyentésre előmászott Bodri és legidősebb fia, a Füttyörész, akikhez Csiba is csatlakozott Bobbyval. A csősz nagyot nézett az idegen kutyák láttára. Csiba oda ment hozzá és a fejét szelíd dűnnyögéssel a csősz lábához dörzsölte, ezzel mutatván alázatos hódolatát. Ugyanígy cselekedett Bobby is. A csősz megsimogatta őket s egy kis kenyérhajat adott nekik, melyet nagy étvággal elfogyasztottak, mert bizony, szegények, éhesek voltak. Azután az ember vállára vetette a puskáját és elballagott, kö-

vetve a négy kutyától. Hideg őszi éjszaka volt, erős dérrrel és Bobby ugyancsak érezte, hogy a Trundúzia néni takarója nincs már rajta. Reszketett minden tagjában, de nem mert nyöszörögni, mert félt, hogy elkergetik.

Bodri útközben elmesélte nekik, hogy milyen országba kerültek.

Ezen a helyen és ebben az őszi időszakban legveszedelmesebb ellenségük a róka volt. A róka olyan kutyaformájú szabad vadállat, mely kint lakik az erdőkön és a mezőkön. Apróbb állatok húsából él, de agyümölcsöt sem veti meg. Ha odakint kevés ételmet talál, belopószik a falvakba és ott, különösen a baromfiudvarban, nagy károkat okoz a csirkék és tyúkok között. Ravasz állat és nem jó vele kezdeni, mert túl jár mindenkinek az eszén. A jámbor kutyának sejtelve sincs róla, hogy a rókának milyen furfangos az eszejárása.

— Úgy tudom, — szólta Csiba, — hogy a róka nekünk, kutyáknak rokonunk.

— Igaz. Hajdanában mi is rókák lehetünk, csak hogy az idők folyamán mi kutyává

nemesedtünk, ők pedig megmaradtak rókának. Nem is hallottam soha, hogy a kutya meg a róka nagyon tartanak a rokonságot. Sőt határozottan ellenségei egymásnak. A mi kötelességünk ő ellenük is védeni a házat.

— Eszerint mi most háborúba megyünk?
— szolt Bobby ijedt képpel.

— Bizony, öcsém, körülbelül oda.

— No, — szolt őszintén Bobby, — nekem ott nem sok hasznomat veszik. Nem igen tudok én verekedni. Miért is nem születtem én macskának? Attól ugyan nem kívánnak semmiféle vitézi cselekedetet. Mi lesz velem, ha egy róka leharapja az orromat?

Bodri jól összeszidta Bobbyt ezért a nyafogásért, sőt Füttyörész is megvetőleg szagolgatta végig. Ez a Füttyörész még meglehetősen fiatal kölyök volt, de erős és bátor kutyanak látszott. Bobby meg is kérte őt, hogy legyen rá gondja, hogy a rókák össze ne tépjék. Nem fogja megbánni, ha jót tesz vele, mert ha fel talál menni Budapestre látogatóba, hát az ő házánál, már mint a Bobby házánál, meleg vendégszeretetre fog

találni. Ez pedig nagy szó, folytatta Bobby, mert ő előkelő úri családnál lakik Budapesten, ahol külön inas vigyáz rá. És olyan jól megy a dolga, hogy egy nap alatt több cukrot megeszik, mint amennyit Füttyörész egész életében lát.

Ettől kezdve Füttyörész nagyobb tisztelettel tekintett Bobbyra s még azt is megtette, hogy mellette szaladt és folyton rálehelte, hogy meg ne fázzék annyira. Végre kiérték a csősz éjjeli tanyájához, mely egy szalmából összetákolt kunyhó volt. A csősz a viskó előtt tüzet rakott s mindnyájan körülötte melegedtek. A csősz minden fél órában körüljárta a szőlőt kutyái kíséretében s a levegőbe sütötte a puskáját, hogy a rókákat és egyéb tolvajokat elriassza. Az éjszaka jó hideg volt s Bobby fogvacogva ballagott Csiba és Füttyörész nyomában, keservesen panaszkodva nekik, hogy el kell pusztulnia ebben a viszontagságos időben. A többiek csak biztatták, de lelket verni bele nem tudtak. Bobby gyáva, gyöngé, álmos és fáradt volt. Mikor az első körút után visszatértek,

... elefántnagyságú vörös rókák vicsorítollák rá a fogukat.

be is húzódott rögtön a kunyhóba, mert ott szárazabb volt és nem érte úgy a levegőjárás. A kunyhó oldala szalmából volt, ebben talált egy lyukat, zsupsz bele és ott édesdeden elaludt.

Egyszerre csak felébredt, maga se tudta, meddig aludt. Kiugrott a fészkéből s kiszaladt a kunyhóból. Uramfia, majd ónossá vált ijedtében, a tűz körül nem ült senki. Itt hagyták, elfeledték, mi lesz most vele?

Fülelt. A távolból vad ugatás és lövöldözés hallatszott. Istenem, megkezdődött a rókaháború. Csibát talán már szét is marcangolták. Csak úgy szédült ijedtében. Káprázott a szeme. Az éjszakából elefántnagyságú vörös rókák vicsorították rá a fogukat. Mit csináljon? Utánuk szaladjon? De merre szaladjon utánuk? Ájulás környékezte szegényt. Nem, nem, jobb lesz, ha itt marad, hátha visszajönnek. Itt mégis biztonságban van s ha Csibáék nem térnek is vissza, ha kivirrad, maga is megpróbálhatja haza találni a tanyára. Iszonyú remegések közt visszabújt kuckójába s figyelt minden kívülről jövő hangra.

Az az imént hallott távoli ugatás egyre közelebb jött. Bobby ijedtében egyre mélyebbre fúrta magát a szalmazsúpból épült kunyhó falába s egyszerre csak a külső oldalán találta kiütni az orrát. Átfúrta a falat s így a buvó helyéből kitekinthetett a szőlőbe, hogy ott mi történt. Ez nem baj, okoskodott Bobby, mert így legalább láthatom az eseményeket, anélkül, hogy rejtekemet

el kéne hagyni s aztán, hogy ha baj van, kétfelé menekülhetek: a kunyhóba befelé és a szőlőbe kifelé. Eképen egy kicsit megnyugtatta magát s leste a közeledő veszedelmet.

Most már nemcsak ugatás, hanem hatalmas vonítás is hallatszott. Ez a támadó rókák csatadala lehet, gondolta Bobby. Egyszerre csak léptek dobogását is hallotta. Egypár csősz futott arra, úgy látszik, menekültek a rókák elől. Néha egy pillanatra megállottak s nagyot durranó puskájukból lőttek az üldözőkre. Velük szaladtak dühös csaholással a kutyáik is. Elszaladtak a kunyhó mellett és eltűntek a szőlőben. Bobby első pillanatban középük akart ugrani, hogy velük meneküljön, de aztán eszébe jutott: ohó, én egészen más külsejű, városi kutya vagyok, hátha kis rókának találnak nézni és vagy agyonlőnek, vagy szétszaggatnak a kutyák. Jobb lesz várni, hátha Füttyörészék is erre szaladnak. Az ordítás, lövöldözés, ugatás, sikoltozás, kaffogás, csaholás, hörgés, morgás, kiabálás, egy rettentő zűrzavarrá

olvadva, már ott tombolt a kunyhó körül. Bobbynak szendekis nyúlszíve úgy dobogott, hogy majd kiugrott a bőréből. A rémülettől félig elájulva lehunyta szemét és hallgatta a pokoli lármát.

Egyszerre csak éles kiáltást hallott, melyet puskadördülés követett. Bobby ijedtében még erősebben lehunyta szemét. De aztán gondolta, hogy jó lesz mégis kitekinteni. Hát épen akkor futott arra a csőszgazda, nagy bakugrásokkal, mint ahogy az ijedt ember szokott szaladni, nyomában Bodri, Füttyörész és Csiba, véresen, megtépázva, képükből kikelve. Bobby szinte megdermedt erre a látványra. Kiáltani akart: Csiba, de hang nem jött ki a torkán. Közéjük akart ugrani, de tagjai nem mozogtak. Így történt, hogy barátai tovább száguldottak, mint a fürgeteg, s a nyomorult ebecske ott maradt a halálos veszedelem torkában. Egy pillanat alatt rókahad vette körül a kunyhó környékét . . . A csősz mégegyszer visszafordult, s a rókák csoportjába belelőtt. Egy hatalmas, de már vén róka e lövés után

hirtelen leült és elkezdett vért okádni. Úgy látszik, a golyó eltalálta.

Nagy zavar támadt a vadállatok között. Egyszerre megszűntették a futást és a sebe-sült körül csoportosultak. Egy csomó idősebb, megtermettebb állat körülvette és nem eresztette oda a tolongókat. A hátul állók kiabáltak, hogy mi történt? és szájról-szájra szállt a felelet, hogy a *király megsebesült*.

Ez a szerencsétlenség véget vetett a rókák támadásának. Az egész hadsereg megállt s a kunyhó körül csoportosult. Tíz róka összeállt, a vérző király nagy nehezen fölmászott a hátukra s hosszú, fájdalmas üvöltéssel búcsúzott el népétől. Mikor ezt elvégezte, gyöngyhangan így szólt:

— Sajnálom, hogy nem vihettelek benneteket a végleges diadalra. Dicsőséges napon halok meg, mert a magunk erejéből megfutamtottuk az embert, ami ősi ellenségünket. Ezzel talán egy időre békét és nyugalmat szereztünk Rókaországnak. Most már látjátok, hogy nincs igazuk azoknak, akik azt hirdetik köztetek, hogy szelidüljünk az ember

keze alá és változzunk át kutyává. Ez nem is lehetséges, mert ha az ember kezébe kerít bennünket, nem úgy bánik velünk, mint a kutyával, hanem örökös láncra köt, vagy ketrecbe zár. A róka szabad állatnak született, maradjon is meg annak. Ha máskor is összeáll majd ennyi róka, hogy az emberrel szembeszálljon, akkor majd félni fognak tőlünk és jobban tisztelnek. Tartsatok össze, akkor sohase fogják kipusztítani nemzetségünket...

Tovább nem birta, újabb vérhullám csapott ki a szájából és leesett a rókahídról. Halva terült el a földön. Valamennyi róka, ég felé tartott orral, elkezdett üvölteni, oly rémes hangon, hogy Bobbrynak majd a füledobja megrepedt. Ekkor a távolból puska-lövések hallatszottak . . .

TIZEDIK FEJEZET.

Bobby és a rókakirály.

A puskalövésekre az egész rókatábor elkezdte hegyezni a fülét. Azok, akik a király holtteste körül ontották rókakönnyeiket (ezek bizonyosan a miniszterek, püspökök és tábornokok voltak), egyszerre abbahagyták a zokogást s azon tanakodtak, hogy nem jobb lenne-e kereket oldani?

— Hát őfelségével mit csináljunk? — szólott egy nagyon vén róka, aki bizonyosan a miniszterelnök volt.

— Hát itt hagyjuk és később majd visszajövünk érte.

Eközben újra puskalövések hangzottak s néhány ólomgolyó hullott az atyafiak közé. Itt-ott fájdalmas sikoltások hallatszottak. S mikor egészen közel dühös kutyaugatás

támadt, az egész tábor hirtelen megfordult és kereket oldott. Bobby szívéről nagy kő gördült le, látván a veszedelem eltávolodását. Hamar kiugrott kuckójából s vékony, de mérges ugatással a rókakirály felé rohant. Az ifjú és ravasz hős azt gondolta magában, hogy ha Csiba, Füttyörész és gazdájuk most ide betoppannak, azt fogják hinni, hogy ő ölte meg a rókakirályt. Mikor már egészen közel volt a felséges úr holttestéhez, úgy tetszett neki, hogy az megmozdult: nosza megrezzent ám ekkorra Bobbynak a szíve, s akkorát ugrott ijedtében, mint egy mókus. Ejha, gondolta a hős, hátha nem is halt meg az öreg, csak elájult? Mégis csak biztosabb ott a kuckócskában. Erre visszasomfordált a kunyhóba s újra elhelyezkedett a vackában.

A harcizaj közben eltávolodott a csősz-kunyhótól. Úgy látszik, a rókák meghátráltak a szöllőből s az emberek a kutyáikkal utánuk eredtek. A csősz nem tért vissza a kunyhóhoz s Bobby rettentően aggódott, hogy mi lesz vele, ha őt itt felejtik. Merre tartson, kihez forduljon? A hold közben

mind magasabbra hágott az égen és sárgás világával beborította az elesett rókakirály holttestét. Bobbynak egyéb mulatsága nem volt, ezt a nagy testet nézte, nézte és minduntalan úgy tetszett neki, hogy az egy-egy mozdulatot tett. Bobbynak különben már minden tagja meg volt gémberedve, nem csak a hidegtől, hanem mert annyira összekuporodva feküdt a kuckójában, mint egy gombóc. El is határozta, hogy kimegy egy kicsit sétálni és ugrálni, hogy fölmelegedjék és kinyújtózkodják. Épen le akart mászni búvóhelyéről, mikor egyszerre csak valaki rákiált:

— Pszt, pszt!

Bobby lemászott és körülnézett. Ki lehet az? Egy gyöngé hang megszólalt, még pedig rókanyelven, melyet Bobby megértett, mert nagyon hasonlít a kutyanyelvhez:

— Kutyaszagot érzek. Van itt valaki körülöttem?

Bobby arrafelé nézett, ahonnan a hang jött. Szent Kleofás, csak nem a rókakirály beszél? Hát csakugyan nem halt meg, hanem

elájult? Bobby minden tagjában remegni kezdett. Mi lesz vele, ha ez a zsarnok király egyszerre magához tér? Egy nagy, vitéz ugrással egyszerre megint kuckójában termett s a kunyhó oldalán óvatosan kidugva a fejét, figyelt, hogy mi fog itt történni. A király nem mozdult, csak úgy fektében, fájdalmasan nyöszörögve beszélt tovább:

— Bárfi légy te, aki itt körülöttem mozogsz, eb, róka, vagy farkas, tudd meg, hogy én a megsebesült rókakirály vagyok. Óh könyörölj rajtam és tisztítsd ki sebeimet, mert nagyon szenvedek. Bobby még jobban kidugta a fejét és odakiáltott:

— Király bácsi, én vagyok itt, Bobby!

— Kutya vagy?

— Olyan kis családi öle. Ha tudnám, hogy nem bánt, szívesen segítenék baján.

— Gyere ide, fiam, az Isten áldjon meg. Bobby félénken odasompolygott a hatalmas állathoz, megkereste, melyik sebe vérzik legjobban és azt elkezdte nyalogatni. A szegény elhagyott királynak nagyon jól esett s folyton csak azt susogta: *Jaj de jó,*

... megereste, melyik sebe vérzik legjobban.

jaj hogy enyhülnek a fájdalmaim, derék fiú vagy, öcsém, gazdag jutalmat fogsz érte kapni! A vén róka szemlátomást kezdett magához térni. Először felült, azután felállt, aztán megint lefeküdt s meghempergett a földön s úgy kinyújtóztatta a tagjait, hogy csak úgy ropogtak. A róka különben is nagyon szívós természetű állat s megtörtént már, hogy vadászatkor öt lövést kapott, mégis el tudott menekülni. A király a többi sebeit is megmutatta Bobblynak, aki puha, meleg nyelvével mind tisztára nyalogatta azokat, ami a királynak láthatólag nagyon jól esett.

— Ha még egyszer visszakerülök birodalmamba és a trónomra, — szólt elérzé-

kenyülten, — téged fiammá fogadlak és ki-nevezlek udvari orvosomnak. Soha életem-ben még ilyen gyöngéd ápolásban nem ré-szesültem. Neked egészen más nyelved van, mint az én alattvalóimnak. Pedig, tudod, hogy én mint király, nagyon jól ismerem alattvalóim nyelvét. Úgy érzem magam, mintha újjá születtem volna, pedig nagyon súlyos sebet kaphattam, mert sokáig fe-küdtem ájultan.

— Mondja csak, felséges király úr, miért indítottak háborút az emberek ellen?

— Az igazat megvallva, fiam, szeretnénk velük olyan szerződésre jutni, mint a ku-tyák. A róka élete nagyon rossz, életét foly-tonos veszedelem fenyegeti, nyugalmas la-kása nincs, sőt a mindennapi kenye-re se biztos. Nyáron, amíg a meleg idő tart, va-lahogy megélünk künn a szabadban, bár a vadászok ott is folytonosan zaklatnak. De télen, mikor odakint nagy a hó, be kell lo-póznunk a falvakba és ott, ezer veszedelem közt, valahogy élelmet szereznünk. És akkor ott lelőnek, agyonvernek, fogságba ejtenek

bennünket. A kutyának meg van biztos fődele, biztos tanyája, biztos kenyere s alig kívánnak tőle valami munkát. Az ilyen kis finom ebnek, mint te, pedig olyan dolga van mint egy grófnak.

Bobby nagyot sóhajtott.

— Bizony király bácsi nekem nagyon jó dolgom volt a városban, örökre sajnálom, hogy elszakadtam onnan, ki tudja, visszakerülök-e valaha. És azt hiszi, király bácsi, hogy a kutyák meg vannak elégedve? Dehogy vannak, dehogy vannak.

És itt Bobby elmesélte a királynak, hogy a pesti kutyák miféle forradalmat terveznek és hogy milyen csatát vívtak Don Trivulzió színházában. A király figyelmesen hallgatta, aztán megcsóválta a fejét és így szólt:

— Elég bolondok vagytok. De hát így szokott ez lenni; mindenki a másiknak a sorsát irigyli és azt hiszi, hogy csak neki megy rosszúl a dolga.

Eközben a király figyelmesen vizsgál-gatta Bobbyt.

— Minél tovább nézegetlek fiacskám,

annál inkább kezdem hinni, hogy a te családot nem régóta tartozik a kutyák közé. A nagyanyád bizonyosan róka volt még. Erre vall a füleidnek a róka formája. Ép olyan keskeny és hegyes, mint a rókaké.

Bobby hallgatott, pedig megmondhatta volna őfelségének, hogy ez onnan van, hogy a füleit gyerekkorában éles késsel nyesegették. De nem árulta el, gondolta magában, hadd tartson az öreg rókának, ezzel is jobban megnyeri a szeretetét.

— Mióta vagy te ekkora? — folytatta tovább a király.

— Én bizony, király bácsi . . .

— Szólits csak apádnak.

— Én bizony, király apám, háromhónapos korom óta ekkora vagyok.

— Hát eszerint már nem igen fogsz nagyobbra nőni. Ez baj, ez baj fiam, mert akkor utánam nagyon nehezen fogsz a róka-trónra ülhetni. Mert a mi birodalmunkban mindig a legerősebbet kiáltják ki királynak.

Bobby kiegyenesedett és önérzetes hangon szólt:

— Az ész nem határoz, tisztelt király apám?

A vén róka elmosolyodott.

— Te önérzetes fickónak látszol. Nem, fiam, nálunk rókáknál az ész nem határoz, mert az már köztudomásu, hogy esze minden rókának van. De ereje meg bátorsága nincs mindegyiknek. Azért az utóbbi tulajdonságot jobban megbecsülik. Te tetszel nekem, úrfi, s ha sikerül, majd egy új törvényt hozunk, amely téged megtesz trónörökösnek. Ha nem sikerül, akkor is megtartalak fiamnak s mellettem lesz halálom napjáig.

Bobby megijedt. Amit eddig a szabad rókaéletből látott, ez nem igen kecsegtette őt. Hej, csak más élet az Trunduzia néni kályhakuckójában vagy Pupák úr kabátzsebében. Hej, csak más íze van a tejberizsnek, mint ennek a piros rókavérnek. Mikor fog megint cukrot ropogtatni! Csak mégegyszer visszakerülhessen dicső Budapestre, ő ugyan többet a házból ki nem teszi az orrát. Legföljebb Dunát [vagy Strázsát látogatja meg. Könnybe lábadt a szeme, mikor eszébe jutott,

hogy egypár nap alatt miféle viharokon ment keresztül. Odasímult a király mellé s esdő hangon meg akarta kérni, engedje meg, hogy visszatérhessen az emberek közé. A király azonban félremagyarázta könnyeit és meghatottságát és szólt:

— Jó jó, elengedem a köszönetet. Megkedveltelek és magammal viszlek, mindenféle hálálkodást elengedek.

— Oh apám! — csak ennyit tudott rebegni Bobby, mert az a kilátás, hogy Rókaországba kell mennie, szinte a torkát fojtogatta.

Ekkor újra lövések hallatszottak a távolból. A király egyszerre talpra ugrott, mintha már semmi baja se volna s fülelt.

— Ellenség közeledik, — mormogá, — jó lesz kotródni.

Bobby még egy elszánt kísérletet tett: hirtelen két lábra emelkedett s két első lábát könyörgőleg fordította a király felé, aki nagyot bámult e látványra.

— Hát te ilyen is tudsz? — szólt nevetve.

— Óriási, nagyszerű. Ilyen fiú kell nekem!
Induljunk !

Minden további szó-beszéd nélkül finoman,
óvatosan nyakonragadta Bobbyt s eltűnt vele
az éjszaka sötéttségében.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Királyválasztás.

A gyáva rókacsapat ott hagyta halottnak vélt királyát és eszeveszetten rohant ki a szöllőből. Futott az egész veresszőrű hadsereg, még pedig a sipeki erdő felé, melynek sűrűjében, jól elrejtett szakadékok között, nagy részük lakott. Nem törődtek többet az emberek legyőzésével, mindenkinek csak az forgott a fejében, hogy az elesett király helyett új uralkodót kell választani.

A sereg vad csaholással rontott be a tarkői völgybe, hol a nagy gyűléseket tartani szokták, s melynek egyik barlangjában lakott az öreg Ravasz, a világ legvénebb rókája. Ezt fölverték álmából és kihurcolták kuckójából a holdvilágra. Ez az aggastyán róka egészen galambősz volt. A fél szemére vak

volt, de a fél fülére süket is volt. A feje úgy reszketett, mint a nyárfalevél. Mikor megértette miről van szó, nagy nehezen fölmászott a völgy közepén álló szikladarabra. Orrát a levegőbe tartotta s rekedt üvöltéssel énekelni kezdett.

— Jaj nekünk, jaj szegény rókáknak, elveszett, oda lett a mi jó királyunk. Véres nagy sebeit nincs aki gyógyítsa, utolsó percében nincs ki vigasztalja . . .

Az egész sereg utána üvöltötte:

— Jaj nekünk, jaj nekünk, jaj szegény rókáknak . . .

— Testvéreim, — folytatta a vén Ravasz — Rókaország törvényei szerint, miután elsrattam ő felségét, rögtön új királyt kell választanunk. Jöjjenek elő azok, akik elég erőt éreznek magukban arra, hogy a királyi trónt elfoglalják. Küzdjenek meg egymással ősi szokás szerint, s aki diadalmas lesz, azt mindnyájan elismerjük urunknak és királyunknak. Így rendeli a törvény, melynek engedelmeskedni kell. Megértettétek?

— Megértettük, — üvöltött a tömeg.

— Megálljatok! Ne siessetek! — rikácsolt a hegyoldalról egy fenyegető hang.

— A farkasok! Jönnek a farkasok! — zúgott megdöbbenve a rókanemzet, s ijedten összedugta a fejét.

A hegyoldalról csakugyan tizenkét lompos, hatalmas, ijesztő külsejű farkas ereszkedett le. Mindegyik kétszer akkora volt, mint a legerősebb róka. Bozontos szőrük hosszú cafatokban lógott le izmos testükről. Hosszú vörös nyelvükkel nyalogatták szájukból kiálló éles fehér fogaikat. Sátoros szemöldökük alól gonosz tekintettel méregették a rókanépet, mely meghúzta magát és aggodva pislogott egymásra, mert érezte, hogy itt valami baj készül. Az egyik farkas felmászott a vén Ravasz mellé a sziklára és így ordított:

— Meghallottuk, hogy elvesztettétek királytokat és új fejedelem választására készülök. Ez hozott minket ide. Jusson eszedbe, derék róka nemzet, hogy mi egy fajzathoz tartozunk, csak hogy mi sokkal erősebbek és bátrabbak vagyunk, mint ti. Ha miközülünk

Az egyik farkas felmászott a vén Ravasz mellé.

választotok királyt, egész Farkasország ti mellettetek fog állani a maga erejével és bátorságával. Együtt rázzuk le az ember félelmes igáját, mely ellen ti magatok hiába küzdötök. Testvéreim, hallgassátok meg figyelemmel az én beszédemet, aztán tanácskozzatok és határozzatok . . .

— Idegen vér, idegen vér, — zúgtak a hátrább álló rókák, akiknek úgylátszik nem tetszett a farkasok ajánlata.

— Nem igaz, — üvöltött a szikláról a nagy farkas, — rokonvér vagyunk, egy nyelvet beszélünk . . .

— Megesküsztek-e, hogy nem fogtok zsarnok módra kegyetlenül bánni velünk?

— Megesküszünk, — üvöltötték a farka-

sok, akik azt hitték, hogy már kezükben van a Rókabirodalom.

— Hát akkor vonuljatok félre egy időre, — szólta a vén Ravasz, — hogy mi rókák magunk közt megtanácskozzuk a teendőket.

A farkasok engedelmeskedtek, vagy száz lépésnyire elvonultak s ott az erdőnek egy tisztásán leheveredtek. De ha valaki körül nézett a völgyben, azonnal látta, hogy e csapat ordason kívül még egy jókora csapat csikasz lappang az éj homályában a rókatábor körül. A vén Ravasz figyelmeztette is erre a népet, hogy ime, ha nem fogadják el a farkasok ajánlatát, úgy látszik, megtámadni készülnek őket.

Az ijedt rókatábor mély csendben kezdte meg a tanácskozást, melyet szintén az öreg Ravasz vezetett. Rókaország bölcse megmondta őszintén, hogy neki a farkasajánlat nem tetszik. Ha nyakukra ültetik a farkaskirályt, akkor Rókaország függetlenségének örökre vége van. És sohase szabadulnak többet meg a zsarnoktól. Már csak jobb lesz, ha megmaradnak a maguk véréből való

királyi család mellett. Mért hízlaljuk az idegent, mikor magunk olyan soványak vagyunk? Majd ha magunk közt nem találunk arra valót, akkor szívesen felkérünk valami régi, előkelő, erős farkascsaládot, hogy fogadja el a Rókus-Róka-Rókum-királyság koronáját, de addig nem.

Mindenki integetett, hogy igaza van és az öreg Ravasz bölcsen beszél. De mit ér ez a bölcsesség, mikor itt van ez a nagy csapat félelmes vadállat, mely minden pillanatban kész rájuk rohanni . . .

Az öreg Ravasz végighallgatta az aggodalmakat és elmosolyodott.

— Bizzátok rám a dolgot, van egy eszmém. Azt hiszem, sikerülni fog. Hívjátok ide a farkasokat.

A toportyán férgek (így nevezi őket Arany János) visszatértek az erdőből s egyikük a vén Ravasszal fölmászott a szikladarabra. Az öreg bölcs róka megköszörülte a torkát és így szólt:

— Vitéz és erős farkasnemzet, hallgass szavamra, egész Rókaország nevében be-

szélek. Megtanácskoztuk az ajánlatot és mondhatom, hogy büszkeség töltötte el szívünket, látván, hogy a félelmes és nagyerejű farkasok mennyire vágyakoznak a szép Rókaország koronája után. Amivel elősmerik, hogy dicső dolog Rókaország királyának lenni. Mi is örömmel fogadjuk az ajánlatot, csupán azt kívánjuk, hogy a királyválasztás a mi országunk ősi törvényei szerint történjék. Aki aztán győz, az foglalja el Rókaország trónját . . .

A vén Ravasz mellett álló farkas megcsóválta bozontos fejét és így szólt:

— Ösmerjük mi jól a ti törvényeiteket, bolond törvények azok, mondhatom. Azokból csak rossz háramlanék reánk . . .

— Nem értelek, jó uram, — felelt Ravasz.
— A mi törvényeink azt mondják, hogy a trón a legerősebbet és a legvitézebbet illeti. Ezt pedig hogy lehet kideríteni? Ha a legvitézebbek és legmerészebbek páros viaskodásban szembeszállnak egymással, úgy-e bár? . . .

— És széttépik egymást, úgy, hogy csak

egy marad belőlük, — vakkantotta közbe a farkas, — no hát mi farkasok ebbe nem megyünk bele, olyan ostobák nem vagyunk. Mert akkor aztán ti rárohanatok arra a megmaradt egyre és széttépitek.

A rókahad zavart mormogása bizonyította, hogy a farkas ezúttal belelátott a szívükbe. Az ordas diadalmasan folytatta:

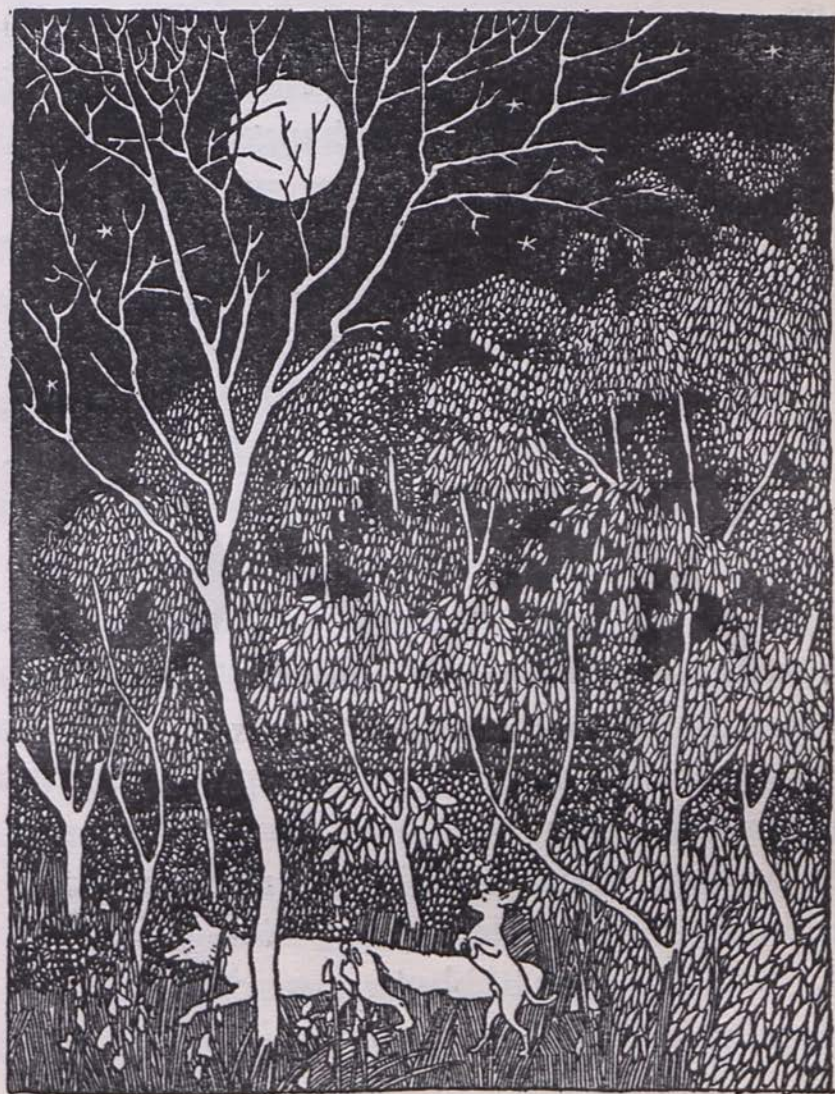
— Kedves testvéreim, nekünk farkasoknak ebben az esetben úgy látszik, több eszünk van, mint nektek. Mert mi előre békésen megegyezünk, hogy ki köztünk a legnagyobb hős és ki leginkább méltó a koronára? Most is úgy tettünk és lesz szerencsém nektek rögtön bemutatni őfelségét . . .

— Megálljatok! Ne siessetek! Itt a régi király! — hangzott a völgy felső része felől, amire óriási izgatottság, lótás-futás, kiabálás támadt a rókatáborban. Igazán őfelsége a legalkalmasabb percben toppant be, hogy alattvalóit egy kínos helyzetből kiszabadítsa. Ha őfelsége meg nem érkezik, a szerencsétlenek kénytelenek lettek volna nehéz farkasigába hajtani fejüket. Képzeltető tehát, hogy

kitörő örömmel fogadták váratlan megjelenését. A zűrzavar hamar elmúlt, a rókák sorfalat állottak s azon haladt végig folytonosan integetve és köszöngetve a fehérszőrű, de meglehetősen összevérezett rókakirály és mellette, — óh uramfia, a kecses Bobbyka, aki két hátulsó lábára állva ugrált ő felsége mellett s nyájasan vigyorgott jobbra-balra. Vakkantani nem mert a kis hamis, mert tudta, hogy akkor rögtön ráösmernek, hogy kutya. Így pedig, különösen holdvilágnál, mindenki bátran holmi elfinomodott csecsemőrókának nézhette őt. És emellett azt hihették, hogy Bobby is tevékeny részt vett a háborúban, mert a szőre roppant véres volt. A rókák azt hihették, hogy ez Bobbyn a széttépett kutyák vagy emberek vére, pedig dehogy, ez a király vére volt, akihez hozzádörgölődött, mikor a sebeit nyalogatta.

Diktum-faktum, a rókanéprettentő örömmel fogadta váratlanul föltámadt és betoppanó királyát. Csak a farkasok vonultak vissza hosszú orral tanácskozni, hogy most már mitévők legyenek.

... két hátulsó lábára állva ugrált őfelsége mellett.

Húszan is segítettek a királyt feltolni a már többször említett szikladarabra s halotti csend lett egyszerre, hogy őfelségét beszélni hallják. A király gyöngé hangon elmondta, hogyan ájult el, miután egy puskagolyó átütötte a tüdejét; hogyan cseppent melléje ez a kis megszelídített róka (mert nehogy azt higgyétek, hogy kutya), aki a sebeit oly pompásan kezelte, helyesebben nyelvelte, hogy egyszerre magához tért és a többiek után tudott menekülni. A királyválasztás tehát fölösleges, mert ime élek és uralkodom tovább. A farkasok jóságos gondoskodását köszönjük, majd elhalasztjuk későbbre, most nincs rá szükségünk.

Óriási helyeslés dörgött végig a völgyön e szavakra. Mindenki örült, hogy a farkasok le vannak főzve. Bobby is, mint a király életmentője, hatalmas éljenzést kapott. A király fölállította Bobbyt a messzelátszó szikladarabra s bemutatta az egész népnek.

— Ime, — úgymond a király, — egy szelid róka, mely nem a vadon erdőben, hanem az emberi társaságban nevelkedett fel. Ilyen pici,

ilyen finom, ilyen selymes. Jól táplálkozik, sohse fázik, hát, ha az emberekkel örök békére lépünk, akkor majd mi is így élünk. (Mikor a király négyszemközt beszélgetett Bobbyval, amint tudjuk, egészen más húrokat pengetett és nem akart behódolni az embereknek. De most, úgy látszik, megijedt a farkasok fellépésétől s hasznosabbnak gondolta az emberekkel, mint a farkasokkal barátságra lépni.)

— Csakhogy az már kutyaélet lesz, nem rókaélet, — vakkantotta bele az öreg Ravasz.

— Mindegy, — folytatta a király, — úgy látszik, választanunk kell, vagy az emberekhez csatlakozunk, vagy a farkasokhoz. Ha az emberek pártjára állunk, valószínű, hogy idővel kutya lesz belőlünk, mint ebből a figurajancsiból. (És Bobbyra mutatott.) Ha pedig a farkasokhoz csatlakozunk, idővel a legvérengzőbb vadállatokká válhatunk. . . .

— Talán oroszlánná is? — szólt egy fiatal kis róka büszkén.

— Az már bajos lesz, — felelt a király, — de talán nem lehetetlen.

A király nem folytathatta tünődését és

fecsegését, mert nagy nyugtalanság támadt a rókatáborban. Híre futott, hogy a farkasok nagy számmal gyülekeznek és támadni készülnék, hogy így erőszakkal meghódíthassák Rókaországot. A király hadvezéreire bízta a sereget, mert őt sebei nagyon elgyengítették és Bobbyval visszavonult egy kis félreeső barlangba, mely a királyi palotához tartozott. Itt ettek egy kis félrerakott fiatal nyúlpecsenyét, ittak rá friss forrásvizet s akkor így szólt a király:

— Most egy jót pihenünk, fiam s mihelyt elkezdődik a harc, én téged visszaszállítalak a tanyára, az emberek közé. Nem neked való hely ez, a vad rókák országa, itt te elpusztulnál, amit én nagyon sajnálnék. Már nagyon megszoktad az embereket, hát csak menj vissza közéjük. Te jót tettél velem, én most visszafizetem ezt a jót.

Bobby megcsókolta őfelsége első lábát s könnyes szemmel megköszönte jóságát. Valóban érezte, hogy ő nem erre az életre született. Ő már emberi lakás, emberi koszt és fűtés nélkül nem tud ellenni. Könnyes

szemekkel kérte a királyt, hogy csak vigye vissza őt a csőszházhoz, onnan majd ő hazatalál akár Budapestre is.

Igy is történt. A farkasok még az éj folyamán rátámadtak a rókákra. De a veresszőrű harcosok sokkal többen voltak s egyáltalán nem szándékoztak lerakni a fegyvert az ordasok előtt. Az egész vidéket csúf morgolódás, kaffogás, vad ugatás töltötte be: ezek voltak az előkészületek a harcra. Mindenki bátorította a bajtársait. Bobbyn egyre nagyobb nyugtalanság vett erőt. Könyörgött a királynak, hogy vigye őt minél hamarabb biztos helyre.

A király előhívta az öreg Ravaszt, megmagyarázta neki, hogy hol fekszik a tanya, ahonnan Bobbyt elhozták s azzal rábizta, hogy vigye vissza. A vén róka hatalmas nagy szájába fogta Bobbyt és elrohant vele a jelzett irányban. A kis kutyus behúnyta szemét és engedte magát cipelni. Amint emberlakta helyhez érkeztek, a róka belódította Bobbyt egy udvarba s vágatott vissza Rókaországba.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Pupák Jónás szerencséje.

Mialatt a mókás kis Bobby úrfi ilyen csodás kalandokon ment keresztül, azalatt Pupák Jónás nem egyszer álmodozott Budapesten váratlanul eltűnt négylábú barátjáról. Valljuk be, hogy Pupák ama rövid idő alatt, amíg nála volt, nagyon megszerette Bobbyt. Figurás ugráندozása, nyájas, hízelgő mormogása, alázatos, szeretetteljes tekintete, csinos külső alakja, finom szőre egyaránt megnyerték tetszését. Bizonyosra vehetjük, hogy ha Pupáknak Bobbyért egy elefántot kínáltak volna cserébe, nem fogadta volna el. Pupák, Serteperti megbízásából, minden harmadnap sorbajárta a fővárosi kutyakereskedéseket, de sőt minden héten megjelent annál a rettenetes embernél, aki Budapesten

a gazdátlan kutyákat dróttal fogdossa össze, hogy Bobby felől tudakozódják. De hiába volt minden. Bobbynak nyoma veszett. És valahányszor Serteperti megérkezett hivatalába, első látogatója mindig Pupák Jónás volt, aki mély szomorúsággal jelentette, hogy Bobbyról semmi hír.

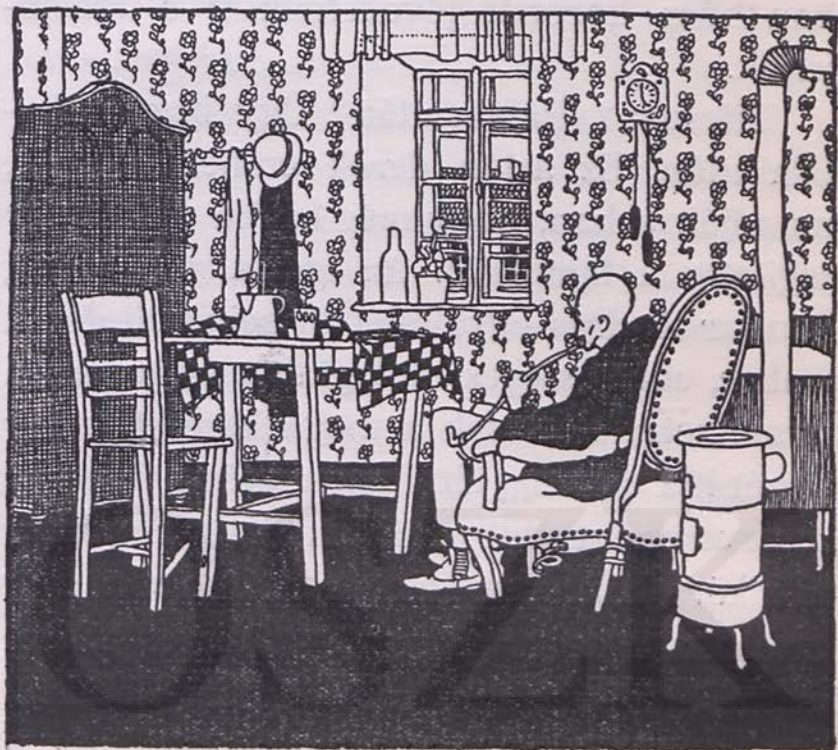
Ez időtájban történt, hogy Pupák Jónás élete szerencsés fordulatot vett. Egész életében szegény ember volt és most egyszerre mintha a gazdagság mosolygott volna feléje. Ha azt mondom, hogy szegény ember volt, ezzel nem azt akarom mondani, hogy boldogtalan is volt. Olyan szerencsés természet adott neki a jó Isten, hogy nem tudott irigyelni senkit, ami annyit jelent, hogy mindennel megelégedett, amit a sors neki juttatott. Hej, de sajnálom én az olyan embert, aki mindig a mások ajtaja előtt söpör. Aki mindig azt lesi, hogy a szomszédnál nem főznek-e egy étellel többet s ha úgy találja, hogy igen, majd kibujik a bőréből mérgében. No, szegény Jónás mester nem volt ilyen, az ő szívét a mások jobb léte nem

marta, a mások gazdagsága nem bántotta. Pedig ha visszagondolt élete folyására, nem tagadhatta, hogy jóformán soha jól nem lakott. Akárhányszor megtörtént vele, hogy ebéd után a gyomra épp úgy korgott, mint ebéd előtt. Ilyenkor de jól esett volna még egy darab pecsenye, de hát nem telt.

Pupák Jónás egy városi hivatalszolga özvegyénél, Pandur Zsófiánál, Budának egy félreeső utcájában lakott, egy olyan földszintes, apró házacskában, aminők, mint a régi idők maradványai, oly alázatosan húzódnak meg a nagy paloták árnyékában. Ebben a házban Pupák Jónás volt a legelőkelőbb lakó, legalább is az egyetlen iskolavégzett úri ember. Özvegy Pandur Zsófiától egy kicsi és szerényen bútorozott, de tiszta szobát birt bérbe olcsó pénzen. Ezenkívül az asszonynak volt még egy konyhája és egy szobája. Az udvaron néhány akácfa és orgonabokor állott s ezek alatt szokott nyaralni Pupák Jónás, nem lévén arra pénze, hogy a Balaton, vagy a tenger mellé menjen.

Pandur Zsófia nagyon jóra való, szor-

Pupák Jónás szerényen butorozott szobája.

galmas munkásasszony volt, aki mosással kereste kenyerét s ezzel tartotta két gyermekét. Nagy segítségére volt persze Pupák Jónás is, ki havonként huszonöt koronát fizetett a szobácskáért. No, meg ne feledjük, hogy az Istenben boldogult Pandur András, Zsófia asszony néhai ura, minden hónap-

ban húsz koronát jövedelmezett a családjának.

Micsoda? Halála után? Úgy bizony, halála után. Ez aztán derék ember lehetett, mondják sokan, hogy még halála után is így segítette a familiáját. Az igazat megvallva, Pandur András egyáltalában nem volt derék ember, sőt részeges, dologtalan és goromba természetű. Nemcsak a maga keresete nagy részét itta el, amíg élt, hanem még a felesége keservesen szerzett pénzét is kicsikarta, hogy pálinkára költhesse. Hanem aztán a sors úgy fordította a dolgot, hogy a halálával többet használt az övéinek, mint egész életében. Egy napon ugyanis részegen jött haza a kocsmából, a Krisztina-körúton a villamosvasút elgázolta és meghalt. A vasút igazgatósága megijedt, hogy az özvegy majd bepörli, sietve odaküldte egy emberét és kiegyezett vele, még pedig úgy, hogy fizet neki minden hónapban húsz koronát egész élete végéig. A szegény asszony persze elfogadta és így Pandur András holta után folytonosan hozta haza a pénzt, anélkül hogy elihatta volna.

Ilyen környezetben éldegélt Pupák Jónás, nem irigyelve senkitől, de nem is irigykedve senkire. Ha sovány vacsorája után kiült az udvarba, a virágzó fák alá, hosszúszerű pipájából pöfékelve, hát bizony elmondhatjuk, hogy kevés olyan nyugodt lelkiismeretű ember szívta a szabad levegőt ezen a szegény vidéken.

Abban az időben, mikor Bobby a rókaháborúban tartózkodott, történt, hogy egy este, mikor Pupák úr hazatért, Pandurné ezzel a meglepő kijelentéssel fogadta:

— Tekintetes úr, itt járt a pénzeslevélhordó és kereste.

Pupák Jónás nem akart hinni füleinek. Annyira elbámulva nézett Pandurnéra, mintha az spanyolul szólott volna hozzá.

— Kiről beszél jó asszony?

— A pénzeslevélhordóról.

— Engem keresett? Ez tévedés lesz, kedves asszonyság. Tudja meg, hogy engem még soha pénzeslevélhordó nem keresett. Nem is láttam én pénzeslevélhordót, csak a Mozi-színházban.

— Nem lehet tévedés, kedves tekintetes úr. Bizony fájdalom, ebbe a mi házunkba legfeljebb kétszer-háromszor jön egy esztendőben. Össze is szalad a ház népe, ahányszor itt jár. Valamennyi megkérdezi, hogy nem neki szól-e a küldemény. Tízszer is elmondta, hogy bizony a Pupák Jónás úrnak szól. Emlékszik a tekintetes úr, hogy két hete azt álmodtam, hogy egy kígyó tekerődött a jobb karjára. Ez pedig annyit jelent, hogy valami szerencse éri. No hát kérem, itt a szerencse: pénzt kap.

Pupák gondolkozva ballagott be a szobájába. Ez a pénzeslevélhordó bizonyosan valami más ügyben keresi, mert bárhogy törte a fejét, nem jutott eszébe senki, akitől ő pénzt kaphatna. Volt ugyan egy nagynénje Rákosszentmihályon, de ezzel tizenöt esztendő óta haragban élt. Ő tőle az öregasszony már régen meg is halhatott. Nehogy azt gondolják, hogy Pupák táplált haragot a nagynénje iránt, oh nem, ő erre nem volt képes. Ezt a haragot még az apjától örökölte, aki ráhagyta, hogy soha a lábát be ne tegye ehhez

a rosszlelkű, fősvény vénasszonyhoz. Elővette a zsebéből az egy hatos ára kemény sajtot és megvacsorált. Közben elgondolkozott. Istenem, hátha mégis az a nagynéni? Hiszen nincs senkije annak se, hátha halálát érzi közeledni és ki akar békülni az unokaöccsével.

Sokáig nem tudott elaludni, szobája szűknek és szegényesnek tűnt fel előtte. Mit fog tenni, ha véletlenül meg talál gazdagodni? Hová költözködik? Milyen új bútort vásárol? Milyen régi órát a falra? Milyen könyveket az asztalára? És különösen . . . oh különösen milyen kutyát arra a gazdátlan csenge-tyűre?

Másnap reggel, mielőtt még hivatalba ment volna, beállított a levélhordó, de nem a pénzes, hanem a másik. Ez egy közönséges levelet hozott a Rákosszentmihályon lakó Pupák Franciskától, Jónás úr nagynénjétől. Az öreg kisasszony jelentette neki, hogy nagyon beteg és úgy látszik, nemsokára meg fog halni. Nincs senkije a világon, csak Jónás és nem akar úgy meghalni, hogy vele ki ne

béküljön. Hisz Jónás nem is vétett neki soha semmit s nincs rá semmi ok, hogy élete utolsó pillanatában se béküljön ki vele. A levél végén azt jelenti, hogy utiköltségül tíz koronát küldött neki a póstán.

Jónás gazda könnyes szemekkel olvasta a levelet. Ő is sokszor fájo szívvel gondolt rá, hogy egyetlen rokonával így haragban kell élnie. S azért nagyon megörült ennek a levélnek, habár egyelőre valami nagy örökségről szó se volt benne. Rögtön bekiáltotta Pandurnét, elmondta neki a dolgot s azt is elárulta, hogy csak tíz korona fog érkezni a póstán, nehogy az a hire terjedjen a házban, hogy valami gazdag örökség esett rá. Azt is rögtön elhatározta, hogy ma nem megy addig hivatalba, míg a pénzeslevélhordó vissza nem jő s a pénzt neki át nem adja. Együttal fölhatalmazta Pandurnét, hogy azt a bizonytalan színű és még bizonytalanabb ízű litylottyot, melyet kávé név alatt reggelenként neki be szokott tálalni, ezúttal ossza ki a gyerekei közt, hadd emlegessék meg a pénzeslevélhordót. Mikor aztán zsebében volt a tíz

korona, akkor kiegyenesítette a derekát, büszkén körülnézett és így szólt:

— Jónás, ma úr lesz és egyáltalán nem még hivatalba.

Már hogy is mehetett volna, mikor egyszerre tíz korona volt a zsebében? Oly kevés jövedelme volt és annak minden krajcárja oly gondosan be volt osztva, hogy tíz krajcár rendkívüli kiadás már bukással fenyegette háztartását. Most pedig olyan tíz korona csörgött a zsebében, amelyre egyáltalán nem számított. Roppant gazdagnak érezte magát. Fölvette ünneplő fekete ruháját és elhatározta, hogy ma kávéházban fog reggelizni.

Országos Széchényi Könyvtár

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Pupák úr mulat.

Pupák Jónás megy a kávéházba. Emelt fővel, kifeszített mellel, ünnepélyesen kimért és lassú léptekkel halad. Jól ismert régi alak ő ebben a budai utcában, ahol a lakosok még ösmerik egymást, nem úgy mint Pesten. Ép azért bámul az egész utca, hogy Pupák úr ilyen későn megy hivatalba és oly szokatlanul büszke, ünnepélyes magatartással, mintha Úrnapkor az oltári szentség után ballagna. Mi történhetett vele? A fűszeres, a szabó, a suszter, a hentes, a borbély mind kiállnak a boltajtajukba és köszönnek Pupák úrnak, aki nyájasan, de szörnyű komolyan viszonozza üdvözlétüket. Mire az utca végére ért, maga is röstelte egy kissé, hogy így megváltozott. Ime a tiz korona is már mennyit

rontott rajta. A sarkon szeretett volna visszafordulni és végigkiáltani az utcán, hogy *hát kéremalásson, nem történt semmi, csak kávéházba megyek reggelizni.*

Öt év óta nem volt kávéházban. Nagy szó ez egy olyan városban, mint Budapest, ahol az emberek annyira bolondjai a kávéháznak. Ahol a felesleges, vagy tán nem is felesleges pénzét a legtöbb ember kávéházba viszi és ott elpazarolja. De sokszor irigyelte azokat az embereket, akik a nagy üvegtáblák mögött üldögélve szürcsölték a kávé, szopogatták a fagyaltot, itták a sört, billiárdoztak, sakkoztak és orrukat a sok-sok képeslapba merítették. Neki, szegénynek, annyira ki volt szabva a pénze, hogy sose jutott kávéházra vagy más mulatságra. Azért határozta el rögtön, hogy odamegy, amint ezt a váratlan tiz koronát érezte a zsebében.

Pupák Jónás megy a kávéházba. Nem is budai, hanem pesti kávéházba vágyott az ő lelke, egy olyan finom helyre, ahol annyi előkelő úri ember és asszonyosság szokott megfordulni. Pesten aztán megállott egy ilyen

ragyogó terem előtt, mely csupa márványból, aranyból és tükörből állott és sokáig tanakodott, hogy ugyan mennyiért tudna ő itt megreggelizni? Végre gyomra az éhség miatt hangosan lázongani kezdett, mire ő hirtelen elhatározással benyitott és egy kerek márványasztalnál helyet foglalt. Egy feketébe öltözött fiatalember odalépett és megkérdezte tőle, hogy mit parancsol?

— Reggelizni szeretnék.

— Kis reggeli, vagy nagy reggeli tetszik?

— Hát kérem szépen . . .

Jónás úr szeretett volna nagy reggelit mondani, de attól félt, hogy az nagyon drága lesz. A pincér szolgálatkészen folytatta:

— A nagy reggeli áll kérem hemendegszből.

Jónás úr bámulva nézett rá. Mi az ördög lehet az az *ekszpekszmeksz*? Nahát, Isten neki megpróbálja.

— Hát hozzon azt.

— És mit hozzá?

Könnyű azt mondani. Honnan tudja ő azt, hogy mit szokás az *ekszpekszmekszhez* enni? De a pincér kisegítette zavarából.

— Teával parancsolja, vagy kávéval?

— Kávéval.

— És mivel a kávét? Habbal vagy hab nélkül?

Ejnye, de sok baja van ennek a fráternek, gondolja magában Jónás úr. Persze, hogy habbal hozza. Ha már kávé, legyen habos.

A pincér elrohant, eltelt körülbelül tíz perc, mialatt Pupák úr törhette a fejét, hogy ugyan mit is fog ő reggelizni. Egyszer csak az udvarias és bőbeszédű legény újra megjelent és hozott tojásban kisütött sonkát (ez volt az *ekszpekszmeksz*) és egy csésze illatos kávét, szép fehér habbal. Mondanunk sem kell, hogy Pupák Jónás barátunk az eléje rakott eledeleket kitűnő étvággyal elfogyasztotta. Csak azt nem értette, miért nevezik ezt a magyar emberek *hekszpekszmeksznek*, mikor olyan érthetően hangzanék ez, hogy *tojásban kisütött sonka*. De hát a magyar embernek megvan az az ostoba szokása, hogy gyakran idegen szót használ, olyankor is, mikor volna rá jó magyar kifejezés.

Mikor Jónás úr készen volt, kényelmesen

hátra nyújtózkodott a karosszékekben, rágyújtott egy háromkrajcáros szivarra és megparancsolta a pincérnek, hogy rakjon neki oda egy csomó képeslapot. A pincér készségesen engedelmeskedett. Hisz előkelő vendéggel volt dolga, aki közönséges kávé helyett ilyen drága ételt eszik. Csakhamar a mindenféle nyelvű képeslapból egész halom emelkedett Pupák körül. Mikor tisztában volt a világ eseményeivel, akkor hozzáfogott annak megállapításához, hogy ugyan mikor látogassa meg Franciska nénit? Na, legjobb lesz szombat délután kimenni s ott maradni vasárnap estig. Diktum-faktum, piktum-paktum, ebben megállapodott. Kért is a pincértől rögtön egy képes-levelezőlapot s ezen megírta Pupák Franciska kisasszonynak, hogy ha nincs ellenére, jövő szombaton délután teszi tiszteletét Rákosszentmihályon.

Igy telt az idő a kávéházban, de végre ütött a távozás és fizetés órája. Hát bizony Jónás gazdának kissé megnyúlt az arca, mikor az udvarias pincér a számlát benyújtotta: derék barátunknak, majdnem két koro-

nája ott maradt a kávéházban. Két szép fényes koronája, amiből Budán talán hatszor is megreggelizhetett volna. Úgy kell neked Jónás, hát muszáj neked hekszspekszmekszet enni? Nem lett volna elég a kávé habbal? Igaz, hogy jó volt, igaz, hogy jól is esett, de hát irtóztató drága, rettentő nagy lukat ütött a tíz koronán. El is határozta, hogy a megmaradt vagyonával most már erősen fog spórolni.

Ennek az elhatározásnak első áldozatai a Pandur-gyerekek lettek. Pupák úr ugyanis még a kávéházban elhatározta, hogy a Pandur-gyerekek mindegyikének egy-egy fehér húszfillérest fog ajándékba adni, hogy ők is megemlegessék azt a napot, amelyen pénzes levélhordó járt a háznál.

— Nem fogok nekik semmit sem adni — mormogott Pupák úr, miközben Buda felé haladt. — De minek is adjak, hisz otthon, a mai kávéporciómat ők kapták meg? Ne kényeztessük őket. Isten tudja, hogy mit csinálnának azzal a sok pénzzel. Talán valami csibész elszedné tőlük és még meg is verné őket.

Ebben megnyugodott, de mikor a Lánc-hidra ért, morfondírozni kezdett.

— Nem, valamit mégis kell nekik adnom. Veszek mindegyiknek egy krajcárért savanyú-bonbont. Vagy krumpli-cukrot vegyek? Ebből talán többet kapnék.

Már az alagút közepén járt, mikor hirtelen így kiáltott fel:

— Nem, a pénzből kell a gyerekeknek valamit adnom. Mindegyiknek egy krajcárt nyomok a markába. Nem lehetetlen, hogy van nálam fényes krajcár, akkor ezt adom oda. Azt fogják hinni, hogy arany. Ők talán nem tudják még azt a közmondást, hogy nem mind arany, ami fénylik.

Alig várta, hogy kiérjen az alagútból s megnézze a krajcárjait. Fájdalom, nem volt köztük egyetlen fényes sem. Eh, baj is ez! Könnyű ezen segíteni. A krisztinavárosi nyári színháznál megállt, elővett a zsebéből két piszkos, öreg krajcárkát, leült szépen a kövezet szélére és fényesre csiszolta őket. A járó-
kelők közt sokan megálltak és nevetve nézték ezt a feketébe öltözködött, sovány öreg

... nagy buzgalommal fényesítette a földön a rézkrajcárokat.

urat, aki olyan nagy buzgalommal fényesítette a földön a rézkrajcárokat. De Pupák nem törődött velük, őt boldoggá tette az a gondolat, hogy annak a két szegény éhes fiúnak ilyen olcsón olyan nagy örömet fog szerezni.

Rövid idő múlva a két krajcár úgy ragyogott, mintha igazán aranyból lett volna. De mi tudunk valamit, ami még ezeknél a kicsiszolt rézdaraboknál is fényesebb: Pupák Jónás áldott jó lelke, melyet oly boldoggá tudott tenni az a tudat, hogy másoknak örömet szerez.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

Franciska néni.

Pupák Jónás elhatározta, hogy nem szombaton megy nagynénje, Pupák Franciska, meglátogatására, hanem vasárnap reggel. Hisz azt se tudja, hogy van berendezkedve s éjjelre képes-e neki szállást adni? Pupák Franciska, mint már mondtuk, Jónás úr apjának a húga volt. Rákosszentmihályon lakott a maga kis házában. Egy kis pénze volt valamelyik fővárosi takarékpénztárban, annak a kamataiból élt. Jónás úr vagy tizenöt esztendeje nem látta és hírt se hallott felőle. Pedig sokszor eszébe jutott az öreg néni s ilyenkor Pupák Jónás mindig röstelkedett, hogy egyetlen élő közeli vérrokonával ilyen rossz viszonyban van. Gyakran forgatta az eszében, hogy egyszer csak kimegy hozzá

és megmondja neki, hogy éljünk barátságban, hiszen nem illő dolog, hogy családtagok ennyire ne törődjenek egymással. De aztán eszébe jutott, hogy a néni sokkal öregebb mint ő és hát nem illik neki így berontani a házához. A néninek kötelessége közeledni hozzá, ha épen kedve tartja. Franciska néni különben is úgy élt Jónás úr emlékében, mint egy szigorú, fősvény, goromba asszony-ság, aki Pupák úr boldogult édesapjával, meg ő vele is, mindig csak kegyetlenül és hidegen bánt. Hátha most is ilyen? Hátha kidobná Jónás urat a házából? Ez aztán még jobban fájna neki.

Ezalatt Franciska néni a budapesti rendőrségnél kikutatta Jónás úr lakását s megérkezett a nevezetes levél s a még nevezetesebb tíz korona. Ebből a tíz koronából azt következtette Jónás úr, hogy a néni már alábbhagyott a zsugoriságával s a régi kőszíve is meglágyult egy kicsit. Istenem, ideje is, hiszen már elmúlt hetven esztendő. Szükségét érezheti már egy kis rokoni szeretetnek.

Pupák Jónás azon törte a fejét, hogy mit vihetne ki a néninek, amivel kedveskedhetnék neki. Még özvegy Pandurnéval is összeült tanácskozni, hogy ugyan mivel lephetné meg a nagynénjét. Pandurné egészen helyesen tapogatódzott, mikor azt mondta, hogy egy ilyen öreg asszonynak nagy örömet szerezne, ha egy olyan horgolt meleg kendőt venne. Elhiszem, gondolta Jónás, csakhogy ehhez több pénz kell, mint amennyi neki van. Végre csakugyan kisütöttek valami okos dolgot: Pupák szombat este vett két korona ára finom cukrászsüteményt, aminőt faluhelyen nem igen tudnak készíteni s vett azonkívül egy kis jóféle cukorkát. Nem sok, de a néni legalább látja, hogy gondolt rá.

Így fölszerelve vasárnap kora reggel a vicinálison kirobogott Rákosszentmihályra s a levélben foglalt útbaigazítás alapján csakhamar meg is találta Franciska nénit. Kétszobás tiszta, csinos házacskában lakott az öreg asszony. Az udvara tele volt fával s egypár szép virágcsoporttal. Az udvar közepén egy duc állott tele turbékoló galambok-

kal, a sarokban egy ól néhány csirkével. A ház verandáján öblös karszékben egy jóképű, de nagyon elhízott asszonyság üldögélt. Jónás eléje lépett, illedelmesen levette a kalapját, köszönt és szólt:

— Én Pupák Franciska önegységát keresem.

A kövér asszony föltette a pápaszemét s figyelmesen végignézte a jövevényt. Egszerre csak elkiáltotta magát:

— Jónás öcsém, hát nem ismer sz rám?

— Franciska néni, hát maga az? Kezét csókolom.

Ezzel lehajolt és meg is tette, amit mondott. De Franciska néni nem sokat teketóriázott, átölelte Jónást és két orcájára két darab cuppanos csókot illesztett. Amit Jónás egész örömmel viszonzott.

— Bizony régen nem láttam, néni, nem csuda, hogy nem ismertem meg.

— Tedd hozzá, hogy annyira elhíztam, hogy azért nem ismertél rám.

— Óh, hiszen maga sohse volt sovány.

— No, de te meg ép olyan sovány vagy,

mint [hajdan. Szegény Jónás 'öcsém, ugyan rossz sorsod lehet, hogy nem tudtál egy kis hájra kapni. Olyan rossz természeted van, mint a szegény boldogult apádnak, akire különben archan is nagyon hasonlítasz. Rozi, Rozi!

Egy öreg cseléd bújt elő [a konyhából.

— No, Rozi, itt az öcsém, akiről annyit beszéltem neked. Megboldogult bátyámnak az egyetlen fia. Most együtt van az egész Pupák család.

Rozi odagyalogolt Jónás úrhoz és mielőtt ez megakadályozhatta volna, kezét csókolt neki. Azután nyájasan szólt:

— Isten hozta a tekintetes urat. Bizony sokat emlegettük a nagyságával. Tessék elhinni, hogy Istennek tetsző dolgot cselekedtek, mikor kibékültek.

— Nem haragudtam én a nénémre, Rozi, soha. Isten tudja, hogy történt ez az elszakadás.

— Ne is beszéljünk róla, — szólt a néni és a szemeit törölgette. — Hozz inkább reggelit Jónásnak.

... annyira meg volt hatva, hogy szinte remegett a szíve.

Pár perc múlva ott állott az asztalon a párolgó kávé friss kuglóffal. Mondhatjuk, hogy Jónás annyira meg volt hatva, hogy szinte remegett a szíve. Mikor történt meg vele, hogy családi körben érezte magát. Majdnem ötven esztendő s ember volt, hozzá még agglegény s egész életét idegenek közt töltötte. Mint félénk természetű ember, még barátkozni sem igen szokott és sokszor magányos óráiban rettentő üresnek érezte az életét. Neki se volt gondja senkire, de vele se törődött

senki. Különösen mikor néha megbetegedett, borzasztóan fájt neki az a gondolat, hogy ha meg talál halni, senki sem ejt könnyet a koporsójára s Pandurnén kívül senki sem kíséri őt a temetőbe. És most itt ül a nagynénje házában, ahol szeretettel, tárt karokkal fogadták s külön az ő kedvéért sült kuglóffal traktálják.

— Izlik? — kérdezte a néni.

— Ki sem mondhatom, kedves néném, hogy milyen jól esik. Mióta kedves szüleim meghaltak, nem ettem ilyen jóízű falatokat. Mindent idegenek és mindent pénzért raknak eléem. A jó Isten áldja meg kedves néném, hogy gondolt reám.

A néni, hogy elrejtse meglepettségét, erősen kezdte fujni az orrát és nagyot kiáltott Rozinak:

— Hé Rozi, a pogácsát ne feledd!

És Rozi felvonult egy tál gőzölgő friss tepertős pogácsával, amiben Jónás nagy tisztítást tett. Mikor végére ért, előszedte csomagját és átnyújtotta Franciska néninek a süteményt és a cukrot. Jónás örömmel látta,

hogy eltalálta a néni gusztusát, mert jóízűen elfogyasztotta a süteményt, még az ujját is megszopogatta utána. Azután beszélgetni kezdtek. A néni elmondta, hogy élt azóta, mióta Jónást nem látta. Hogy mennyi vagyona van és abból gond nélkül, szerényen meg tud élni. Majd áttértek Jónás szüleire, akikről Franciska néni sokféle apróságot mesélt, amikről Jónás úrnak tudomása se volt. Jónás is elmondta a maga kis életét, de valljuk be, hogy nem egészen a valósághoz híven. Nem vallotta be egészen az ő nagy szegénységét, nehogy a néni azt higgye, hogy most egy kiéhezett rokonnal van dolga, aki majd ezentúl sűrűn fog a nyakára járni, hogy jó falatokat kapjon. Úgy beszélt a néninek színházról, cirkusztól, fényes kávéházakról és előkelő vendéglőről, mintha ő azokban mindennapi vendég volna. És sikerült is az öreg asszonyt annyira félrevezetnie, hogy végre az elégedetten e szókra fakadt:

— Örömmel látom öcsém, hogy elég szép jövedelmed van, mert sok helyen megfordulsz.

Jónás nagyot nyelt és özvegy Pandurnénál elfoglalt kisdéd kuckójára gondolt. No de legalább a néni nem bánja meg, hogy felújította az ösmeretséget, sőt büszke lesz az öccsére. Franciska nénit annyira élénkké tette a látogatás, hogy kövérsége ellenére maga is két vagy három ízben benézett a konyhába, amiből Jónás örömmel azt következtette, hogy jó falatokra lehet kilátás. Az ebéd azonban fölülmulta minden várakozását. Volt tyúkleves csigatésztával és töltött káposzta füstölt hússal és gombóccal. Már ő bizony nem bánja, akármit gondol is a néni, hogy így meg úgy ki van éhezve, ő bizony nem törődik vele és mindent utolsó morzsáig megeszik, amit eléje raknak. Tyúkhúsleves! Töltöttkáposzta füstölthússal és gombóccal! Hisz ilyet a török szultán is csak akkor eszik, mikor a minden oroszok cáriját látja vendégül. (Sőt még akkor sem.) Ő bizony nem bánja, ha beteg lesz is, de ma emberül megfelel feladatának. És Franciska néni nagy gyönyörűségére egymásután tűntek el Jónás szájában a töltelékek és a gom-

bócok. A tömeges fogyasztást nagyban elősegítette az az édes tudat, hogy ő most családi körben, családi hajlék födele alatt ebédel.

— Tudja Franciska néni, én rendesen nagyon keveset szoktam ám enni, nincs is sokra szükségem, mert látja, hogy sovány vagyok. De most azért esik olyan jól és azért tudok olyan sokat enni, mert úgy érzem, mintha szegény boldogult édes anyám asztalánál ülnék. Nem állok már egyedül, nekem is van valakim a világon.

Franciska néni megint nagyon meg volt hatva s jónak látta azzal leplezni, hogy úgy tett, mintha egy gombóc a torkán akadt volna. A mindig kéznél levő Rozi néhányszor hátba vágta a kövér asszonyságot, úgy hogy csak úgy rengett bele, amire mindnyájan nevetni kezdtek és a hangulat megint vidámra fordult.

Még fekete kávé is kapott Jónás, amelyet a verandán ivott meg, mialatt a néni visszavonult ebéd után egy kicsit szundikálni.

A nagy csöndességben Pupák is elszun-

dikált egy kissé, amint ott hallgatta a verandán az őszi lombok, hulló falevelek suhogását. Képzeljétek, Bobbyról álmodott. Először az ugatását hallotta, azután a fejét símogatta, amire hirtelen felébredt.

Csakugyan valami gyenge ugatást hallott. Fölállott, lement a kertbe és körülnézett, de semmiféle ebet nem látott. A szomszédhól azonban folyton hallatszott valami gyönge ugatás, épen amilyenről álmodott. Jónás úr a szemét és a homlokát kezdte dörzsölni.

— Álmodom? Dehogyan álmodom, ébren vagyok. Hanem ez a kutyaugatás . . . Akármi legyen, ez a Bobby hangja.

A hang után ment s átnézett a szomszédba a kerítésen. Egy falusi kutya veszekedett ott, csak úgy játékból, egy finom kis úri kutyával. Jónás úr elsápadt. Ő bizony akárhová legyen, de ez a Bobby. Színe, formája, nagysága egészen a Bobbyé. Csak egy kicsit gondozatlan, sovány, szóval nem a régi szép Bobby, de Pupák ráismert. Elkiáltotta magát:

— Bobby!

... örvendező vihoggással nekirohan a kerítésnek.

A kis kutya arra fordult, hát amint meglátja Pupák Jónást, örvendező vihogással nekirohan a kerítésnek, hol keresztül akarja ugrani, hol alatta akar átbujni, vinnyog, hempereg, farkát csóválja, végre két lábra áll és mint a bolond elkezdi ugrálni, miközben roppant szeretettel néz Jónás mesterre, aki még könnyeket is fedezett fel a szemében. Rögtön rohant Rozihoz.

— Mondja csak, édes Rozi, ki lakik itt a szomszédban?

— Ez bizony nem más, mint Portörő hentesmester.

A következő percben Jónás se szól, se beszél, hanem mint a sebes szélvész átrohant Portörő uramhoz. Bemutatja magát és így szól:

— Mondja csak, Portörő uram, hogy került kigyelmedhez ez az idegen öleb?

— Hát az úr ösmeri?

— Hogyne ösmerném, mikor az én kedves kutyám, mely egypár héttel ezelőtt elveszett. Ha nem hiszi, Portörő uram, könnyen bebizonyíthatom, vegye az ölébe, én messzi-

ről szólítom, majd meglátja, hogy rohan hozzám esze nélkül.

— Hát az úr kicsoda?

— Én Pupák Jónás vagyok, itt a szomszédban lakó Pupák Franciskának egyetlen unokaöccse.

Erre Portörő uram már barátságosabb képet vágott és így felelt:

— Hát kérem, a dolog úgy történt, hogy egyszer az én kutyám, a Csiba, elveszett. Odabent Budapesten elmaradt tőlünk. Pár hétig távol volt, aztán egyszerre csak beállított ezzel az idegen kutyával. Szívesen visszadom az úrnak, mert falun az ilyen finom kutyának semmi hasznát nem vesszük.

Ezzel lementek mind a ketten az udvarra. Pörtörő uram rögtön meggyőződhetett, hogy ez a kutya és Pupák régi jó barátok, mert az eb oly nagy örömmel nyalta-falta Pupákot, hogy látszott rajta, hogy szeretne kibújni a bőréből. De Pupák se volt rest, egypárszor megcsókolta megkerült ebcskéjének feje bubját. Megköszönte Portörő uramnak szivességét, aztán boldogan sietett

vissza Franciska néni házába, ahol Bobbyt bemutatta Franciska néninek, egyszeriben elmondta, hogy milyen véletlenül került vissza hozzá.

A kutya felugrott egy székre és értelmes tekintetét le nem vette Pupákról. Néha vinyogott örömében, máskor meg odaugrott Pupák mellé és mint a macska hozzá dörgölődött. A néni ugyancsak bámult, hogy egy állat ennyire ki tudja fejezni a szeretetét. Uzsonnára már Bobby is kapott egy tányér tejet, sőt Pupák úr a kávéjába mártott kuglóffal is megkínálta. Ez a mai nap mind a hármójuknak szerencsés napjuk volt. Az elszakadt rokonok egymásra találtak s Jónás a nagynénjén kívül még a kutyáját is visszanyerte.

Uzsonna után a néni célozgatni kezdett, hogy bizony Jónás kiköltözködhetnék hozzá, hogy egyikük se legyen egyedül. Jónás köszönte szépen a meghívást, kijelentette, hogy a télen nem teheti, hanem majd a tavasszal kijön és innen fog hivatalba járni Pestre. Hanem gondolja meg a néni a dolgot és a télire költözködjék be hozzá Budapestre.

Majd vesz ő ki nagyobb lakást, hogy ketten kényelmesen elférhessenek benne. Ezt meg a néni utasította vissza. Ő már hozzá szokott ahhoz, hogy a maga házában lakják, rosszul esnék neki idegenekkel egy folyóson élni. Hanem Jónás már a télen át minden vasárnap jön ki hozzá ebédre, s ha a néni-nek valamire szüksége van, azt hozza ki magával.

Itt a néni zavartan elkezdett a zsebében kotorászni, kihalászott egy ócska bőrtárcát, előhúzott belőle egy száz koronás bankót s átnyújtotta Jónásnak.

— Ezt azért adom, kedves fiam, hogy ha majd megrendelek nálad valamit, legyen miből kifizetni. Meg aztán tudod, ha neked is lesz szükséged valamire, azt is ebből vásárolhatod . . .

— Kezét csókolom, kedves néni, nincsen nekem szükségem pénzre.

— Hagyd csak, dehogy nincs, Budapesten az embernek mindig szüksége van pénzre.

És minden ellenkezése dacára Jónás

markába nyomta a százkoronást. A szegény ember majdnem leszédült a székről. Száz korona! Még elsején is nagy ritkán kapott ennyit, csak ha külön délutáni munkája volt a hivatalban. De meg álmában sem mert soha ötven koronásnál följebb álmodni. Olyan szerény ember volt ez a szegény Pupák Jónás. Eltette a pénzt és nyugtalanul körülnézett. Uramfia, nemsokára sötétedni fog, hogy fog ő ezzel a kinccsel hazamenni? Mire Budára ér, pláne koromsötét lesz. Hogy mehet végig ennyi pénzzel az ő elhagyott utcájukban? Aztán nincs nála semmi fegyver; ha megtámadják, mivel védelmezi magát? Hamarosan elbúcsúzott a nénitől, megígérte neki, hogy jövő vasárnap megint eljön. Bobbyt beletette őszi köpenyegének belsejébe, mely egyuttal télibunda és tavaszi felöltő is volt, átvett egy csomagot, melybe a gondos Rozi pogácsát pakolt és sietve eltávozott a vasuti állomás felé.

Az utazás elég kinos volt. Pupák minden emberben, aki közel jött hozzá, tolvajt sejtett

s jobb kezét egész uton a belső zsebében tartotta. A vicinális vasutacska pesti állomásáról gyalog vágatott át Budára, mert így biztosabbnak hitte a pénzét, mint a villámoson. Szerencsére a rendőr épen az utcájuk sarkán cirkált, ezt aztán megkérte, hogy kísérje el őt a kapujáig, mert nem jól érzi magát. Így minden baj nélkül hazaért.

Ez este nem igen volt Pupáknál boldogabb ember nemes Buda városában. E boldogsága csak addig tartott, míg a pénzt vánkosa alá téve, le nem feküdt. Mert amint lefeküdt, — vége volt. Ezen az éjszakán végigszenvedte a gazdag ember minden kínját. Folyton azt álmodta, hogy a pénzét el akarják rabolni. Egypárszor föl is riadt valami titokteljes zörgésre, ilyenkor fölült és tűnődött, vajjon nem a ház falát ássák-e már a zsiványok, akik a pénzére törnek. De kisült, hogy csak a szél verdeste a fát az ablakához. Azért is gyertyát gyújtott néhányszor, hogy a kályhakuckóban, egy rongyos szőnyegen nyugvó Bobbyban gyönyörködjek.

Bobby aludt mint a bunda, édesen, boldogan. Neki nem volt száz koronája, de megkerült a régi jó gazdája s ő feledve színházi csatát és rókaháborút, mozdulatlanul szendergett a meleg zugocskában.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Százkoronás a Tücsök=utcában.

Még alig pirkadt az őszi hajnal, Pupák Jónás talpon volt. Amint kiszállt az ágyból, Bobby odarohant hozzá és üdvözölte.

— Szegény kis kutyuskám, de ágról szakadt külsőd van! No majd nemsokára visszakapod régi kecses alakodat.

Fogta a saját hajkefét és gondosan megpucolta a piszkos kutyát. Azután bekiáltotta Pandurnét, aki ugyancsak nagyot bámult, mikor gazdája kutyáját meglátta. Pupák elmondta neki, hogy ez a régi jó Bobby, aki véletlenül megkerült. Meghagyta Pandurnénak, hogy rögtön melegítsen vizet, mert Bobbyt megfürösztí. Arra is megkérte, hogy mától kezdve több kávéfőzést reggel, mert hát az ebecske is ahoz van szokva. No, meg ne feledjen egy

darab posztót hozni valahonnan és abból varrjon Bobbynak egy takarót. Aztán meg szaladjon vajért, mert ezentúl a reggeli kávéhoz vajaskenyeret fog enni.

Pandurné nagyot nézett, mikor ezeket a rendeleteket hallotta. De még nagyobbat bámult, mikor Jónás mester elővette a százkoronást és átadta neki a különböző apró költségek fedezésére.

— Tudja, ezt a Franciska nénitől kaptam, — magyarázta Pandurnénak.

— Hát mégis csak gazdag a nagysága, ugy-e, tudtam! — kiáltott a jó asszony örömmel.

— Jómódú asszony, aki meg tud élni szépen a vagyonkájából.

Ezzel Pandurné elment a százkoronással. Alig húzta ki a lábát a házból, Pupák nyugtalankodni kezdett. Hátha valaki kikapja a kezéből és elszalad vele? Hátha elveszti a pénzt? Hátha ráfogják hogy hamis és elveszik tőle? És a rendőrség bekiséri? Pupák annyira nyugtalan lett, hogy az asszony után szaladt, de már sehol se látta.

No szerencsére, nem történt semmi baj, nemsokára jött Pandurné szép darab vajjal, friss kenyérrel és egy darab posztóval, — de nini mi ez, a százast érintetlenül hozza vissza.

— Kérem tekintetes úr, sehol sem tudták a pénzt felváltani. Amint meglátták, a péknél és a rövidárukereskedésben is, ahol a posztót vettem, azt mondták: *Jó, jó, majd megfizeti máskor.*

Furcsa. Hát a százast mutogatni kell, hogy az ember kapjon rá mindenféle holmit? Istenem, de jó dolga is van a gazdag embernek. Ez után Bobbyt megfüröszttették, szappannal jól megmosták, meleg rongyokba takargatták s a kuckóba tették száradni. Azután Jónás úr ünnepélyesen a vajaskenyeres reggelihez fogott, mely után még azt a fényüzést is megengedte magának, hogy egy ötkrajcáros szivarra gyújtson. Az órájára nézett, pont félnyolc volt. Ideje, hogy hivatalba menjen. Annál is inkább sietnie kellett, mert előbb a borbélyhoz is be akart menni, hogy megborotválkozzék. Lelkére kötötte az asz-

szonynak és gyerekeknek, hogy vigyázzanak Bobbyra, ki ne eresszék még az udvarra se s ezzel elment hazulról. Hej, de mikor a borbély az állát szappanozta, egy rettentő gondolata támadt: Ember, hisz a Bobby nem a tied! A Bobby a Sertepertiéké, akiknek te köteles vagy visszaadni, mert megfizették neked. Szegény Jónás megreszketett erre a gondolatra. Igaz ugyan, hogy Trunduzia kisasszonynál nagyon jó dolga volt a kis kutyusnak, de hiába, ez a változás mégis csak nagy bánatot okozna neki is, meg Bobbynak is. Mit csináljon, mit csináljon? Nem becsületes dolog a kutyát megtartani, az bizonyos. De azt se kívánhatják tőle, hogy a szive megszakadjon. Nos, rögtön fölkeresi Trunduzia bárónőt és valahogy elintézi vele a dolgot.

Mikor a borbélyt ki akarta fizetni, ez se tudta felváltani a százast, csak annyit mondott: *Majd máskor tetszik fizetni.* Csodálatos, hát ő ezentúl megél a százkoronás muto-
gatásából? Sohasem sejtette, hogy a pénznek ilyen hatalma legyen az emberekre.

Mikor Sertepertiék lakásán bekopogtatott, a báró úr már nem volt odahaza, de Trunduzia kisasszony rögtön elfogadta.

— Azért jöttem, méltóságos bárónő, hogy visszaadjam a nyolc korona ötven fillért, amennyibe Bobby került. A báró úr megbizott, hogy az elveszett kutyuskát kutassam fel. Én nem tudtam megtalálni, hát így visszaadom a pénzt, amibe került.

— Hová gondol, édes Pupák? — felelt a jószívű Trunduzia, — a kutyát nem maga vesztette el, hanem én. Mi címen kívánhatom én magától, hogy azt nekem megfizesse? (Azon a címen, gondolta Pupák, hogy a kutya megvan és nálam van! de ezt nem mondta ki.)

— Ne tessék címet keresni, én érzem, hogy ezt nekem kötelességem megfizetni. Az Isten szerelmére, méltóságos bárónő, méltóztassék elfogadni a nyolc korona ötven fillért. Nincs nyugtom, amíg ezt meg nem teszi. Nem is hiszi, milyen nagy szolgálatot tesz vele nekem. Valóságos emberbaráti cselekedetet visz véghez ezzel.

— Nem úgy van, kedves Pupák. Ha megtalálja Bobbyt, visszahozza nekem. De a pénzt nem fogadhatom el.

Pupák keserveset sóhajtott és majdnem kiböföztette, hogy Bobby megvan és ő el fogja hozni. De erre az áldozatra még se volt képes. Nem, nem. Még egy kísérletet tesz Serteperti bárónál. Kezet csókolt a bárónénak és rohant a hivatalba. A báró éppen csengetett és a hivatalszolgával Pupákot hívatta. Pupák komor ábrázattal lépett eléje.

— Nos, Pupák úr, mi hír?

— Semmi, báró úr, semmi. Minden kutatásom kárbaveszett. Bobby úgy látszik, örökre eltűnt. És én érzem, hogy a felelősség engem ér, hogy egy ilyen állhatatlan, kóbor kutyát csempészttem be a báró ur családjába. Nem is tetszik hinni, hogy mennyire bánt engem ez a dolog. Oda van a lelki nyugalmam. És ha a báró ur egy szivességet akarna nekem tenni, nagy hálára kötelezne.

— Micsoda szivességet? — krákogott a báró bizalmatlan pislogással.

— Engedje meg a báró úr, hogy én a nyolc korona ötven fillért, amit Bobbyra adott, ezennel visszafizessem. Érzem, hogy ez nekem kötelességem.

Itt Pupák megállott és várakozásteljesen tekintett a báróra. A báró mintha habozott volna egy darabig. (Persze nem tudta, hogy Bobby Pupák birtokában van.) Érezte, hogy nem egészen úgy áll a dolog, mint ahogy Pupák mondja, de zsugori lelke végre is győzött.

— Ez a gondolkozás becsületére válik magának, Pupák úr. Lássa, ez gavalléros nyilatkozat. S mivel én nem vagyok rossz ember és meg akarom magát szabadítani a lelkiismeretfurdalásoktól, Isten neki, elfogadom a nyolc korona ötven fillért.

Pupák arca felderült.

— Köszönöm, báró úr, köszönöm. Tudtam én jól, hogy a báró úr egy aranyszívű ember.

— Óh, ne hálálkodjék, kedves Pupák, mit tehetek róla, ha ilyennek születtem, — szolt szerényen a nemes báró s már szinte nyujtotta a markát a pénzért.

Pupák elővette a varázserejű száz koronást s átnyújtotta Sertepertinek. De úgy látszik, a bárókra már nem gyakorol ilyen bűvös hatást, ezek nem mondják, hogy *majd máskor*, hanem a zsebükbe nyúlnak és föl-váltják. Így tett Serteperti báró is, Pupák elé rakott egy csomó apró pénzt s a gyönyörű nagy bankót a zsebébe sülyesztette. No, de Pupák nem búsult ezen, sőt most érezte csak magát igazán boldognak. Most már Bobby az övé, senki tőle el nem veszi.

Mikor a hivatalból hazament, útközben vett harminc krajcár ára sonkát és elhatározta, hogy Pandurnét megtanítja rá, mikép kell *hekszmekszpekszet* sütni. És estére nagy lakomát rendezett ebből a furcsa nevű ételből, még Bobby is kapott belőle. Jónás mester csak azt sajnálta élénken, hogy nem magyarázhatta meg Bobblynak, hogy milyen nagy úr ő most, hogy *hekszmekszpekszet* eszik.

TIZENHATODIK FEJEZET.

A lőcsei fehér asszony.

Emlékezhetünk még rá, hogy Serteperti bárónak, mielőtt Bobby a házához jutott volna, egy kínos és állandóan visszatérő álma volt. Minden éjjel azt álmodta, hogy két szurtos suszterinas kiragadja őt ágyából, elröpül vele Sündisznóországba és ott millió sündisznó tüskés hátán végig szánkáznak vele s ezért minden reggel úgy ébredt föl, hogy bajuszának és hajának valamennyi szála égnek meredt.

Arra is emlékeztek talán, hogy Bobby szabadította őt meg ettől az álmától. Bobby ugyanis (a báró álmában) szétkergette úgy a suszterinasokat, mint a sündisznókat és Serteperti báró nyugodtan aludt.

Az álom tréfás tündérei, úgy látszik,

most Pupák Jónással kezdtek incselkedni. Egy éjjel Jónás mester riadtan ugrott ki ágyából és gyertyát gyújtott. A világosság teljesen magához térítette és ő leült az ágya szélére. Mi is volt az, ami felébresztette? Álmodott, vagy csakugyan megjelent előtte valaki? Nem, nem lehetett álom, hisz ő sohasem szokott álmodni. Különös dolog, de úgy volt, hogy Jónás elérte az ötvenedik esztendejét, anélkül, hogy az álmoképek alvását megzavarták volna.

Mi is volt az? Egy fehér női alak megállott ágya előtt és így szólt hozzá:

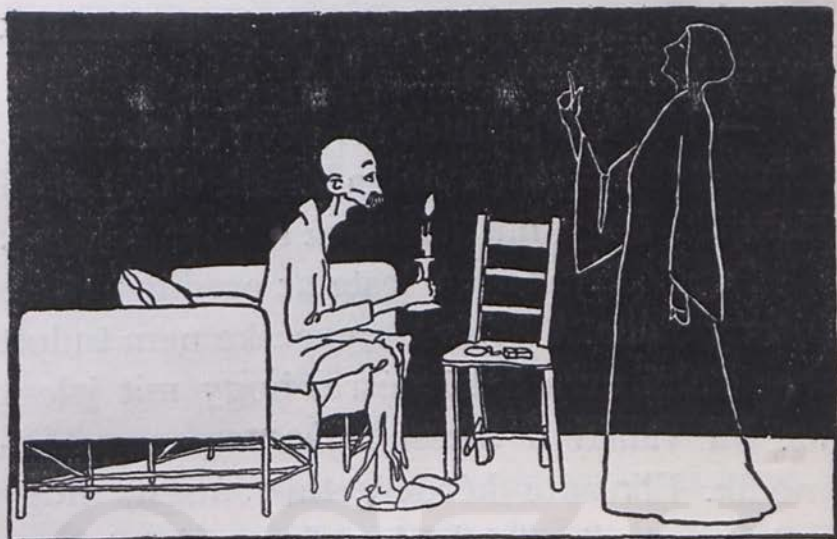
— Jónás, Jónás, te megtartod azt, ami nem téged illet és ezzel bánatot okozol nekem.

— Kicsoda ön asszonyom? — kérdezte Jónás fogvacogva.

— Én a lőcsei fehér asszony vagyok.

Erre aztán Jónás felébredt. Körülnézett szobájában. A sarokban Bobby szuszogott, az ajtó zárva volt, ide be nem jöhetett senki. Hát csakugyan álmodott. De miért, miért? Erre nem tudott megfelelni. Sohase foglal-

Egy fehér női alak megállott ágya előtt ...

kozott ilyesmivel, mert nem volt alkalma rá. Visszabújt ágyába, de egy jó óráig nem tudott elaludni. Végre elnyomta a fáradság s újra elaludt. Most már zavartalanul, mert az éj további részében a látomány nem háborította.

Másnap a reggelineél előadta Pandurnének az esetet és tanácsot kért tőle, tudván, hogy ő jártas az álomfejtésben. Pandurné elővett egy gyűrött, piszkos kis könyvecskét, mely, szegény, nagyon unatkozhatott, mert

egyetlen tagja volt Pandurné könyvtárának és mutatta Jónásnak :

— Látja, tekintetes úr, ez az *Álmoskönyv*. Ez meg tud fejteni minden álmot, ebből majd kisűtjük, hogy mit jelent ez a fehér asszony.

Pupák kíváncsian leste az eredményt, de bizony hiába. A bölcs könyvecske nem tudott megfelelni arra a kérdésre, hogy mit jelent az, ha valaki a lőcsei fehér asszonnyal álmodik. Elkezdte kérdezgetni Jónást, hogy miképen volt öltözködve őnagysága? Nem voltak-e véletlenül kígyók a hajába fonva? Volt-e korona a fején? Nem nyugodott-e a jobb lába véletlenül tekenősbékán? Avagy talán nem tartott-e ölében egy fehér bárányt? Jónás úgy emlékezett, hogy mindezeket a dolgokat nem látta, csak azt tudja, hogy fehér ruha volt rajta s azt mondta, hogy ő a lőcsei fehér asszony. Pandurné sokáig elgondolkozott és végre így szólt:

— Ha nem ösmerném olyan jól a tekintetes urat, azt hinném, hogy van valahol egy asszony, aki szomorúsággal gondol a tekintetes úrra.

Jónás mester megdöbbsen. Franciska néni? De hisz az nem lehet. Ő pedig mást nem ismer. Nagyot sóhajtott és elment a hivatalba. Ha csakugyan komoly a dolog, várjunk, majd eljön még a lőcsei fehér asszony máskor is.

A következő éjjel a fehér női alak újra megjelent Pupák Jónásnak. De ezuttal nem törődött vele, hanem odament Bobbyhoz, megölelte, megcsókolta és játszózni kezdett vele. Jónás kiáltani akart, de egy hang se jött ki a torkán. Erre aztán felébredt. Körülnézett, Bobby a kuckójában volt és édesdeden aludt.

A harmadik éjjel azt álmodta Pupák úr, hogy estefelé sétálni ment Bobbyval. Egszerre csak suhogást hall a háta mögött, hát látja, hogy a lőcsei fehér asszony hosszú ollóval utána gyalogol, bizonyosan, hogy elvágja a zsinórt, amelyen Bobbyt vezette. Pupák ur felkapta a kutyust és a zsebébe sülyesztette, majd felugrott a villamosra, hogy elszökjék a fehér asszony elől. De bármily gyorsan rohant is a villamoskocsi,

a lőcsei fehér asszonyt nem tudta elhagyni. Ez folyton ott rohant a kocsi mellett és csettegtette a nagy ollót. Jónás elgondolta, hogy a végállomáson elcsipi és kinjában fölébredt. Most már derengeni kezdett előtte az igazság. Sejteni kezdte, hogy az egész tünemény Bobby körül forog és az a nő, akinek ő bánatot okoz, nem más, mint Trunduzia bárónő. Istenem, hát mégis a kutyát kellett volna visszaadnia a pénz helyett! Mit ér az, hogy az a rosszlelkű báró zsebrevágta a pénzt, a báróné meg folyton búsul a kutyája után.

Mit csináljon, hogy a lőcsei fehér asszonynak tudomására jusson, hogy ő a kutya árát nem vágta zsebre? Megint behívta Pandurnét.

— Nézze csak, Pandurné, most már kezdem sejteni, hogy csakugyan van egy asszony, akinek én keserüséget okoztam. Tehát ez kísért engem a lőcsei fehér asszony képében. Már most én a lőcsei fehér asszonynak szeretném megmondani, hogy nincs igazsága, mikor engem üldöz, mert én annak

az asszonynak igazságot szolgáltattam. Nem tartozom neki semmivel. Hát hogyan mondjam ezt meg neki?

Pandurné olyan képet vágott, minthogyha szörnyen gondolkoznék. Végre megszólalt:

— Hát mondja meg neki a tekintetes ur, ha megint megjelenik.

Erre Pupák Jónás már csakugyan elnevette magát.

— Kedves Pandurné, az nem úgy van, ahogy maga gondolja. Én nem határozhatom el ébren, hogy mit fogok cselekedni álmomban. Ott én nem parancsolok, hanem cselekszem azt, amit álmodom.

Pandurné megint mély gondolkozásba esett. De volt még egy tanácsa.

— Hát akkor még egyet mondok. Tessék egy darab papirosra ráírni azt, amit tudtára akar adni a lőcsei fehér asszonynak. És aztán ragassza ki ezt az írást az ágya fölé. Ha a lőcsei ténsasszony idejön, akkor majd elolvassa.

Ez a számárság szeget ütött Jónás gazda fejébe. Egy kicsit furcsának tetszett neki,

hogy ő álmalakjaival írásban érintkezzék, de mondtuk már, hogy nem nagy jártasága volt az álmokban és elgondolta, hogy hátha talán mégis ezzel segít a dolgon. Mindenesetre meg lehet próbálni. Fogott tehát egy ív papírost s ékes betűkkel, gondos, szép írással ráírta a következőket:

Tisztelt nagysád!

Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy én a Bobbyért kapott nyolc korona ötven fillért Serteperti báró urnak visszafizettem. Így tehát én bűnös nem vagyok.

Ezt az írást szépen fölragasztotta az ágya fölé, s este iszonyu kíváncsisággal feküdt le ágyába, hogy majd az álmkép mit fog hozzá szólni. De a nagyszerű ötlet kárbaveszett, mert szegény Pupák megint azt álmodta, hogy a lőcsei fehér asszony az utcán üldözte őt, mindaddig, amíg Pupák mérgesen rá nem kiáltott: *Tessék kérem a lakásomra menni és a cédulát elolvasni!* Mely figyelmeztetésre az üldöző eltűnt, vagyis Jónás gazda fölébredt.

Hát ez se használt! Pupák sötét gondolatok közt indult el hivatalába. Úgy látszik, ha éjjeli nyugalma vissza akarja nyerni, meg kell válnia Bobbytól. Pedig majdnem a szíve megszakadt erre a gondolatra. Nem, nem, ezt nem kívánhatja tőle senki, őtőle, akinek az életben egyéb öröme sincs, mint az a kis kutya. Majd kitalál ő valami mást. Amint tovább haladt, észrevette, hogy kitért rendes utjából és a Roham-utcába tévedt. Pár pillanat múlva ott állott Trebovics állatkereskedésében. — Az első, ami figyelmét megragadta, egy szép hófehér szőrű pinsi volt, melynek csupán a két fülén, a négy lábán és a farka végén volt egy-egy fekete folt.

— Mindenkinek ez tűnik föl, — szólta a kereskedő. — Egy öreg bárókisasszony annyira belebolondult, hogy mindennap idejár és könnyes szemekkel simogatja.

Bárókisasszony? Pupák fülelt.

— Csak nem Serteperti Trunduzia bárónőt gondolja? — kérdezte Trebovicsot.

— De igen. Mindennap kiönti előttem a

szíve keservét, szeretné megvenni ezt a kutyát, de a bátyja miatt nem meri.

— Úgy? — szólta Pupák és fejében egy gondolat villant meg. — És hogy ez a kutya?

— Magának, Pupák úr, odaadom tíz koronaért, fizethető két részletben.

Azelőtt ez rettenetes összeg lett volna Pupáknak, de most, mint tudjuk, Franciska néni jósága őt gazdag emberré tette. Hirtelen elhatározással zsebébe nyúl, kivágja a tíz koronát, a kutyát zsebrevágja és elnyargal. Hazavitte Hektort, így hívták a kis fehér ebet, aztán sietett föl a hivatalba, ahol rögtön jelentkezett Serteperti bárónál.

— Méltóságos uram engedje meg, hogy egy szerény előterjesztést tegyek.

— Csak röviden, Pupák röviden.

— Nagyon rövid leszek. Találtam egy kutyát a méltóságos báróné számára.

A báró dühösen nézett végig rajta.

— Ki bizta meg magát ezzel? A báróné tudja, hogy én több kutyát nem engedélyezek. Én ilyen haszontalanságra nem költök,

pedig nekem talán nagyobb szükségem lenne rá, mint neki.

(Áhán, a sündisznók és a suszterinasok bizonyára visszatértek.)

— Nincs szó költségről, méltóságos úr, egy krajcárba se kerül . . .

— Beszéljen Pupák, beszéljen . . .

— Rövid leszek, méltóságos uram . . .

— Most már hosszabb is lehet, Pupák, — szólt a báró és érdeklődve fölkelte asztalától.

— Úgy történt a dolog kérem, hogy én kibékültem a nagynénémmel, aki Rákosszentmihályon lakik. Sok évig haragban éltünk, pedig édes apámnak testvére, de hát megesik egyes családokban, hogy összevesznek és a legközelebbi rokonok sokszor jobban gyűlölik egymást, mint halálos ellenségek . . .

— Ne a családjáról beszéljen, hanem a kutyáról.

— Igenis. Hát ettől a nagynénémtől kaptam egy gyönyörű kis kutyát ajándékba és én azt tiszteletem jeléül felajánlanám a méltóságos bárónénak, ha meg nem vetné.

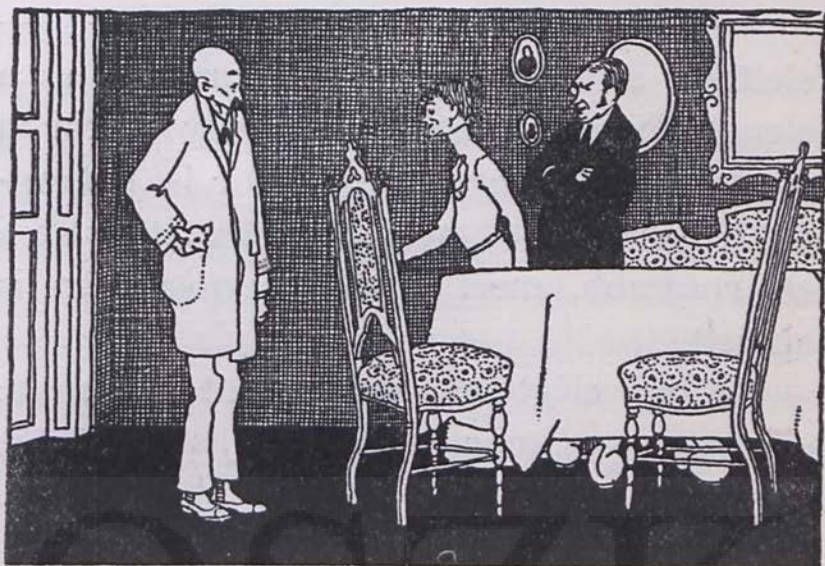
— Már hogy vetné meg? Nem olyan ostoba, hogy egy ingyen kutyát megvessen. Hozza el, édes Pupák, minél hamarább. Ma délután, uzsonna *előtt*, vagy uzsonna *után*...

Már attól félt, hogy Trunduzia uzsonnát talál adni Pupáknak.

— Bátor leszek ma délután tiszteletemet tenni, — szólt Pupák udvariasan, meghajtotta magát és kiment.

Ebéd alatt a báró elárulta Trunduziának, hogy micsoda meglepetés vár rá ma délután. Így képzelhető, hogy a jó bárónő milyen izgatottan várta Pupák látogatását. És elképzelhető, hogy mily magas fokra hágott Trunduzia öröme, mikor a jó Pupák előhúzta zsebéből a hófehér kis Hektort, melyet a bárónő olyan jól ismert Trebovics kereskedéséből. Elragadtatásában sírva fakadt, majd mint egy kalitkájából kiszabadult kanári, kezdett röpdösni a szobában. Akárhogy firtorgatta is az orrát Serteperti, ő bizony Pupákot ott tartotta uzsonnára, adott neki habos csokoládét, kuglóffal.

... előhuzta zsebéből a hófehér kis Hektort

Másnap alig pirkadt a hajnal, Pupák Jónás felült ágyában és hatalmasat kiáltott:

— Pandurné, jöjjön be!

A derék asszony besietett.

— Pandurné, vegye tudomásul, hogy ezen éjszakán a lőcsei fehér asszony látogatása elmaradt. És azt hiszem, soha többé nem lesz szerencsém hozzá. És vegye tudomásul, hogy most már nekem széles e világon semmiféle ellenségem nincs, aki szomorúsággal vagy haraggal gondoljon reám.

— Isten éltesse a tekintetes urat! — felelte a szíve mélyéből Pandurné. S ez a jelenet annyira meghatotta, hogy mikor a kávéfőzte, könnyei még akkor is potyogtak a barna lébe, mely azonban attól nem lett rosszabb, mert rosszabb már nem is lehetett.

De egy elégtétele megmaradt Jónásnak: a suszterinasálmok továbbra is üldözték Sertepertit, Hektor nem tudta elűzni őket.

Bizony Jónás nem bánta! Úgy kell a rosszmájú, zsugori fráternek.

Ezzel elérkeztünk történetünk végére. Bobbyt a gondos ápolás rövid idő alatt teljesen magához térítette. Elkopott szőre kinőtt és fényesebb volt, mint valaha. Szeme csak úgy ragyogott a boldogságtól. Hízni kezdett, mint egy jómódú hentesné s örökös jókedvével mulatságra szolgált a házbeli szegény lakóknak. Pupák úr nyakára kötötte régi kutyájának hátrahagyott kakasharangját, belebújtatta őt a Pandurné által varrt posztóruhába s vasárnap így jelentek meg Rákosszentmihályon Franciska néninél. Franciska

néni mindig nagy örömmel fogadta s igen jó ebédrel várta öccsét. Bobby se mulasztotta el ilyenkor a szomszédban lakó Csibát meglátogatni s így a vasárnap mindnyájukra nézve kellemesen telt el.

Egytől azonban óvakodott Bobby, attól tudniillik, hogy a pesti kutyabarátait felkeresse. Attól félt, hogy megint valami veszedelmes kalandba keveredik és újra elszakad a kedves gazdájától. Belátta, hogy ennél jobb dolga nem lehet neki sehol sem, akár játszanak a kutyák a szinpadon, akár nem, akár csinálnak komédiát magukból, akár nem.

Minden úgy van jól, ahogy van. Ha pedig valami nincs jól, azt ő, Bobby, a maga gyöngye kutyaeszével úgy sem változtathatja meg. Ha majd egyszer a jó Isten kimondja, hogy az emberek eleget parancsoltak a világon és ezentul az állatok uralkodása következik, akkor bizonyosan majd annyi oroszánt fog teremteni, hogy győzelmesen szembeszállhassanak az emberiséggel. Amitől Isten ments, szólt Csiba bölcsen, mert hogyha oroszánok

uralkodnának emberek helyett, bizony nekünk kutyáknak sokkal rosszabb dolgunk volna, mint így.

Ebbe aztán mind a ketten belenyugodtak és máig is boldogan élnek, ha meg nem haltak.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

